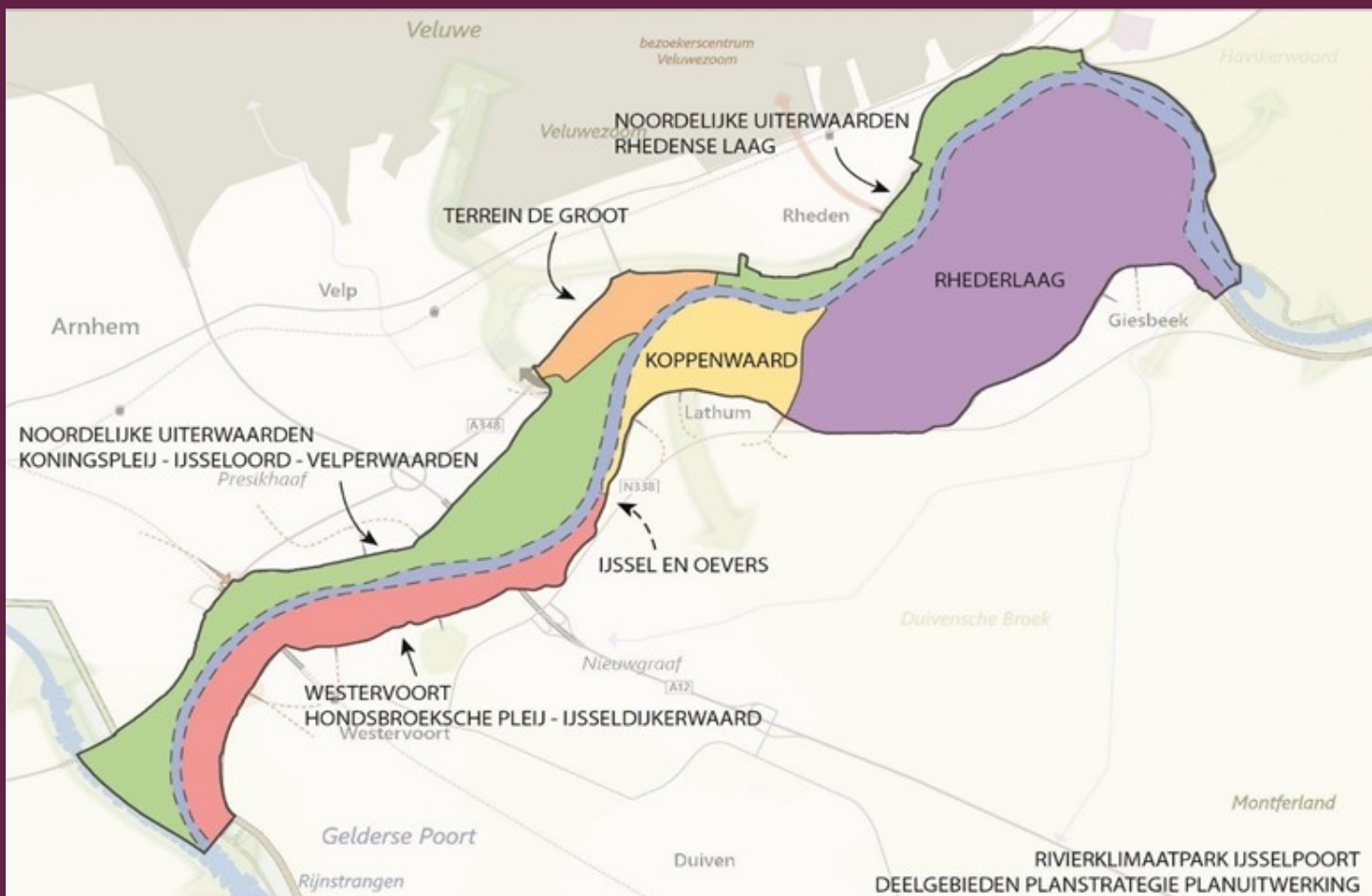

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPPOORT

Toetsing Wet natuurbescherming onderdelen soortenbescherming,
gebiedsbescherming en houtopstanden

& Toetsing Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelingszone,
ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPOORT

Onderzoeksmethode

Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen
soortenbescherming, gebiedsbescherming en
houtopstanden

& Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene
Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en
weidevogelgebieden

Verkorte rapporttitel	
Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	G. Hoogerwerf DGA – senior projectleider ecologie
Handtekening	Dit document is voorzien van een gecertificeerde digitale handtekening, te controleren met Adobe Acrobat (reader).

Colofon

© 2022 Rijkswaterstaat

Tekst en samenstelling: N. van der Pol, P. Hoppenbrouwers & G. Hoogerwerf

Veldonderzoek: N. van der Pol & P. Hoppenbrouwers

Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf

Projectnummer: 21-223

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Opdrachtbegeleiding: J. van IJnen (Rijkswaterstaat), M. Snijder & T. Bakker (Provincie Gelderland)

Omslag: Overzicht van de onderscheiden deelgebieden binnen het Rivierklimaatpark IJsseloord (bron: Bijlage 4, Presentatie RWS, 19.11.2021).

Wijze van citeren: Van der Pol, N., Hoppenbrouwers, P., & Hoogerwerf, G., (2022). Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Rapportnr. 21-223. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Rijkswaterstaat vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP	7
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	7
2.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	8
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	10
3.1	Algemeen	10
3.1.1	Traject Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming	10
3.1.2	Traject Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming	10
3.1.3	Traject Wet natuurbescherming: onderdeel houtopstanden	11
3.1.4	Traject Gelders Natuurnetwerk Nederland & Omgevingsverordening Gelderland	12
3.2	Bureauonderzoek.....	13
3.2.1	Onderdeel soortenbescherming: beschermde soorten, RL-soorten en exoten	13
3.2.2	Onderdeel gebiedsbescherming.....	15
3.2.3	Onderdeel Wnb-houtopstanden	17
3.2.4	Onderdeel Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening.....	17
3.3	Oriënterend veldonderzoek	17
3.4	Opzet quick scan beschermde natuur.....	18
4	BRONNEN	19

1 INLEIDING

Aanleiding

Natuurmonumenten heeft samen met Staatsbosbeheer in de periode 2008 - 2013 lokale en regionale partijen betrokken in de plannen voor gebiedsontwikkeling in de eerste kilometers van de IJssel. De gemeenten Zevenaar, Westervoort, Arnhem en Rheden hebben net als Waterschap Rijn en IJssel en de provincie Gelderland gehoor gegeven aan deze oproep. Er is door de betrokken partijen vastgesteld dat er vele kansen in het gebied liggen, die gezamenlijk verzilverd kunnen worden (Stokman, 2020).

Op 5 november 2015 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat de startbeslissing genomen voor de MIRT-verkenning Rivierklimaatpark IJsselpoort (MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).

Het plangebied betreft de uiterwaarden van de IJssel vanaf het splitsingspunt met de Nederrijn bij Arnhem en Westervoort tot en met het Rhederlaag en De Steeg. Een gebied van ca. 11 km lang, in breedte sterk variërend. De primaire waterkeringen begrenzen het gebied. Dijkversterkingen maken geen deel uit van het Rivierklimaatpark.

In 2017 is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) geschreven, met daarin de gebiedsopgaven verdeeld over 5 thema's (ruimtelijke kwaliteit, hoogwaterveiligheid, recreatie, natuur & waterkwaliteit en economie), het beoordelingskader voor de milieueffecten en een schets van het planproces.

Op advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zijn twee integrale onderzoeksalternatieven opgesteld ten behoeve van milieueffectbeoordeling, rivierkundige berekeningen, kosten-batenanalyse en bespreking met belanghebbenden. In 2020 is het voorkeursalternatief gereed gekomen (Stokman, 2020).

Voor de verdere plan-uitwerking (MIRT-fase 3) van het Rivierklimaatpark IJsselpoort (RKP) is een quick scan beschermde natuur noodzakelijk om zicht te krijgen op de actuele (beschermde) natuurwaarden in het gebied en evt. benodigd (jaarrond) natuuronderzoek om een natuureffectbeoordeling van de voorgenomen ingreep mogelijk te maken. Realisatie van het Rivierklimaatpark kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (in het vervolg Wnb), die onder andere de bescherming regelt van dier- en plantensoorten, Natura 2000-gebieden en houtopstanden. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb vereist mogelijk een ontheffing en/of vergunning. Ook ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening Gelderland (Groene Ontwikkelingszone, ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden) kan sprake zijn van overtreding van beleidsregels.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde (en bedreigde) soorten en habitattypen op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb & Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening.

Opdrachtformulering

Op verzoek van Rijkswaterstaat heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV een quick scan uitgevoerd, waarin de voorgenomen ingreep is getoetst aan de Wnb & Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening. De quick scan bestaat uit:

- Een analyse van NDFG-gegevens van de afgelopen 10 jaar tot een afstand van 2 km rondom elk deelgebied (figuur 2).
- Een eenmalig bezoek aan elk deelgebied, waarbij op basis van uitvoerige kennis over ecologie en verspreiding van flora en fauna een inschatting wordt gemaakt van de potenties van het deelgebied voor beschermde natuurwaarden.
- Aan de hand van de bestaande data en deze veld-inschatting worden mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen op beschermde natuurwaarden in beeld gebracht.
- Er wordt aangegeven of nader veldonderzoek noodzakelijk is ten behoeve van de effectbeoordeling. Op basis van de effectbeoordeling kan in een later stadium worden vastgesteld of sprake is van aantasting van beschermde natuurwaarden, of mitigerende en/of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn en of hiervoor ontheffing/vergunning nodig is (Wnb/Gelderse Omgevingsverordening).

Doelstelling

Doel van het onderzoek is het verschaffen van inzicht in eventuele consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot de Wnb onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening.

Leeswijzer

De quick scan beschermde natuur voor het RKP is uitgewerkt in deelgebieden. Het voorliggende rapport is het algemene deel waar nader wordt ingegaan op de onderscheiden deelgebieden en de voorgenomen ingrepen ten behoeve van de realisatie van het RKP (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op welke wijze de quick scan is uitgevoerd (onderzoeksmethode). In hoofdstuk 4 is de geraadpleegde literatuur aangegeven.

Vervolgens worden de resultaten en de conclusies van de quick scan per deelgebied nader uitgewerkt in deelrapporten. Ieder deelrapport heeft een eigen inhoudsopgave. De PDF van het complete rapport is voorzien van bladwijzers om gemakkelijk naar de verschillende deelrapporten te kunnen navigeren.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

De quick scan richt zich op het plangebied van het Rivierklimaatpark IJsselpoort (RKP, figuur 1).

Figuur 1. Overzichtkaart Rivierklimaatpark IJsselpoort (bron: Bijlage 4, Presentatie RWS, 19.11.2021).

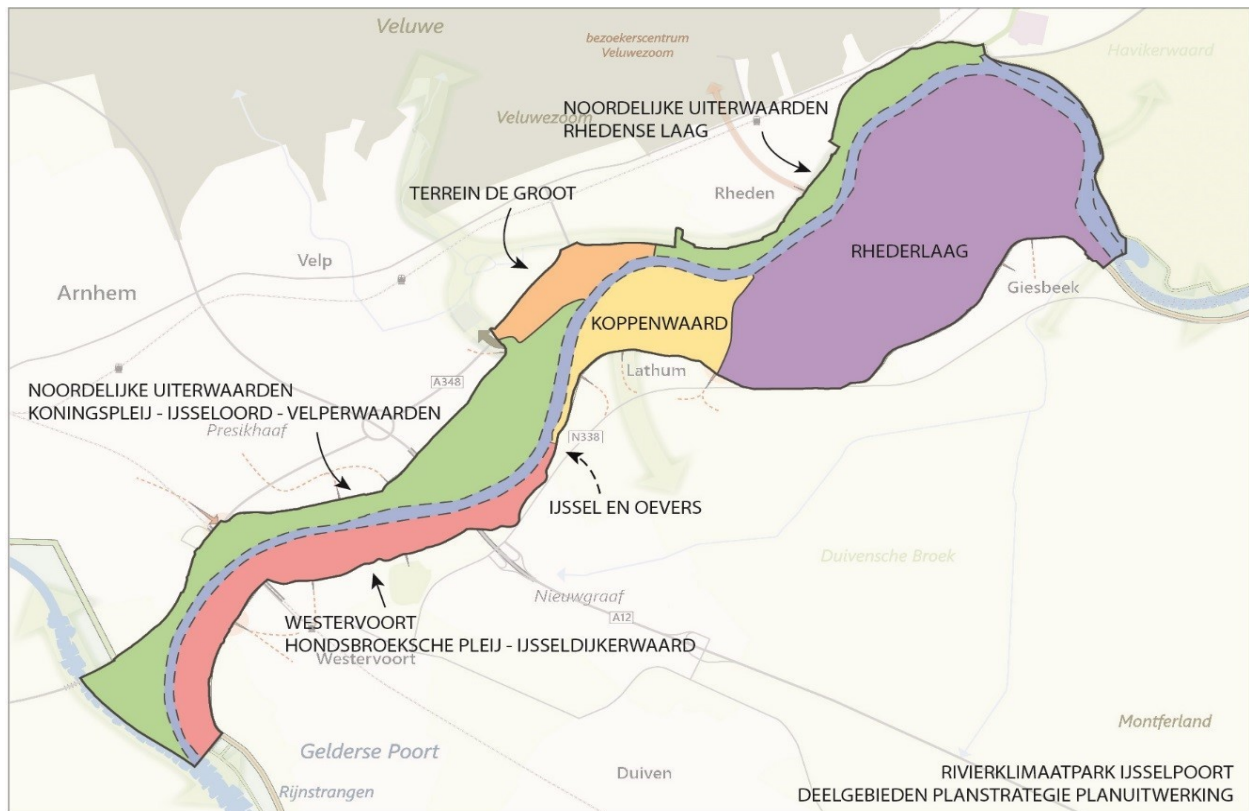
Het Rivierklimaatpark is opgedeeld in verschillende deelgebieden (figuur 2). De quick scan wordt opgesteld voor de volgende 4 deelgebieden:

- Noordelijke uiterwaarden: Koningspleij, IJsseloord en Velperwaarden (opp. ca. 262 ha) [NU]
- Westervoort: Hondsbroeksche Pleij en IJsseldijkerwaard (oppervlakte ca. 178 ha) [WV]
- Koppenwaard (oppervlakte ca. 133 ha) [KW]
- Terrein De Groot (oppervlakte ca 61 ha) [TG]

Bij deze vier deelgebieden zijn eveneens de maatregelen getoetst die zijn voorgenomen binnen het deelgebied IJssel en oevers.

Voor de deelgebieden Rhederlaag, Noordelijke uiterwaarden onderdeel Rhedense Laag & Steegse Haven hoeft geen quick scan te worden opgesteld.

Op de grens van het deelgebied Rhederlaag ligt de Marsweg. De voorgenomen ingrepen rond de Marsweg zijn bij het deelgebied Koppenwaard ondergebracht.

Figuur 2. Overzicht van de onderscheiden deelgebieden binnen het plangebied van het Rivierklimaatpark IJsseloord (bron: Bijlage 4, Presentatie RWS, 19.11.2021).

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Binnen de verschillende deelgebieden staat een veelheid aan voorgenomen inrichtingsmaatregelen (ruimtelijke ontwikkeling) op het programma, die min of meer in detail zijn beschreven in Stokman (2020). In figuur 3 wordt hiervan een samenvatting gegeven.

Deelproject / VKA maatregelen
IJssel en oevers: <ul style="list-style-type: none">• Scheepvaartmaatregelen (oever-aanpassingen op 6 locaties)• Natuurvriendelijke oevers IJssel (ontstenen)• Aanpassen veerstoepen bij Rheden en Zevenaar
Westervoort (Ijsseldijkerwaard en Hondsbroeksche Pleij) <ul style="list-style-type: none">• Uitplaatsen Struyk Verwo inclusief dempen haven,• Uitbreiding hoogwatervrij terrein Putman inclusief realisatie brug,• Aanleggen nevengeul inclusief duiker,• Vrijliggend fietspad buitenzijde primaire kering• Struipaden en entrepunten• Ontwikkelen stroomdalgrasland
Koppenwaard: <ul style="list-style-type: none">• Verlagen Koppenwaardse Dam• Verlagen Marswegkade met behoud bereikbaarheid (brug)• Omvorming landbouw• Ontwikkeling ooibos en landschapselementen• Open en veiligstellen beleefbaar maken steenfabriek• Ontwikkelen struinroute entrepunten en uitzichtpunt (2x)• Ontwikkelen stroomdalgrasland
Terrein de Groot <ul style="list-style-type: none">• Terrein de Groot stroomlijnen / herinrichten• Inrichten gebiedsentree Velp
Noordelijke uiterwaarden (Koningspleij – Ijsseloord-Velperwaarden - Rhedense laag) <ul style="list-style-type: none">• Transitie natuurinclusieve landbouw (incl. subsidiekader)• Ontwikkelen landschapselementen, struipaden, stroomdalgraslanden en ooibos• Inrichten gebiedsentree Oranjeweg incl. uitkijktoren en fietsverbinding veerstoep• Gebiedsentree fort Westervoort• Faunapassage Rozendaalse Beek / N348
Rhederlaag <ul style="list-style-type: none">• Uitwerken duurzame economische kwaliteitsimpuls Herinrichting Marsweg incl. TOP/entrees• Ontwikkelen groenstructuur, struipaden, uitzichtpunt, recreatieve ontwikkeling Bahrse Pol)• Initiëren en begeleiden gebiedsproces

Figuur 3. Samenvatting voorgenomen inrichtingsmaatregelen per deelgebied van het RKP Ijsseloord (bron: Bijlage 4, Presentatie RWS, 19.11.2021).

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 ALGEMEEN

De quick scan moet inzicht verschaffen in eventuele consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot de Wnb onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening.

3.1.1 Traject Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

1. Komen op de ingreeplocatie beschermde soorten voor of kunnen deze hier worden verwacht?
2. Komen op de ingreeplocatie Rode Lijst-soorten of invasieve exoten voor, die vanuit de zorgplicht specifieke aandacht behoeven?
3. Wat zijn eventuele negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde/bedreigde soorten?
4. Is er een kans op overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 (soorten Vogelrichtlijn), 3.5 (soorten Habitatrichtlijn) of 3.10 (andere soorten)?
5. Wordt vervolgonderzoek noodzakelijk geacht?

3.1.2 Traject Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt antwoord gegeven op de vraag of er een kans is op negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Bij deze quick scan beperkt de voortoets zich tot mogelijke (significant negatieve) effecten als gevolg van de gewijzigde gebiedsinrichting en wat dit betekent ten aanzien van nader ecologisch onderzoek. De voortoets bevat vooralsnog geen Cumulatietoets. De Cumulatietoets kan zeer tijdrovend zijn. Een voorgenomen ingreep hoeft op zich zelf geen significant negatief effect te hebben, maar kan dat wel hebben in combinatie met andere projecten. In de Cumulatietoets wordt op basis van deze (reeds vergunde, maar nog niet gerealiseerde) projecten nader bepaald of er sprake is van dergelijke cumulatieve effecten.

Bij de voortoets is uitgegaan van de begrenzing van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden zoals die in het Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken is aangegeven (Min. LNV, 2021). De definitieve vaststelling wordt binnen afzienbare tijd verwacht.

Eén van de aanleidingen om de begrenzing van het Natura-2000 gebied Rijntakken aan te passen is de voorgenomen natuurontwikkeling binnen het Rivierklimaatpark IJsselpoort. Een onderdeel daarvan is het LIFE-project 'Nature development in the Natura 2000 upper floodplains of the river IJssel (LIFE11 NAT/NL/0007771), kortweg Floodplain Development.

De natuurontwikkeling als onderdeel van (of samenhangend met) het LIFE-project Floodplain Development voorziet in het duurzaam herstel en de uitbreiding van habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen (Min. LNV, 2021). De volgende habitattypen zijn beoogd om uit te breiden binnen het LIFE-project. De typen met een * zijn prioritair (Min. LNV, 2021):

- Slikkige rivieroever (H3270): ca. 1 ha;
- *Stroomdalgraslanden (H6120): ca. 2 ha;
- Glanshaver- en vossenstaarthooilanden, glanshaver (H6510A): ca. 70 ha;
- *Vochtige alluviale bossen, zachthoutoibossen (H91E0A): ca. 1 ha.

Een deel van het plangebied van het LIFE-project bestaat al uit habitattypen, namelijk:

- Slikkige rivieroever (H3270): ca. 0,5 ha;
- *Vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (H91E0A): ca. 10 ha.

Bij de bespreking van de verschillende deelgebieden van het RKP wordt nader aangeduid welke habitattypen worden uitgebreid.

In samenhang met het LIFE-project wordt ook op drie andere locaties binnen het RKP natuur ontwikkeld (Min. LNV, 2021):

- In de Koppenwaard zijn door Natuurmonumenten twee percelen (samen 0,83 ha) verworven die waren uitgesloten van het Natura 2000-gebied (omdat het toen nog erven en bebouwing betrof). De percelen sluiten direct aan op de locaties van het LIFE-project waar met name de habitattypen glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en *vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (H91E0A) worden ontwikkeld; daarom worden deze percelen toegevoegd aan het Habitatrictlijngebied. Omdat H6510A geschikt is als leefgebied voor de kwartelkoning (A122)¹⁴, worden de percelen ook toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied.
- Langs de Rivierweg zuidwest van Lathum (Koppenwaard), wordt 5,98 ha toegevoegd aan het Habitatrictlijngebied om de habitattypen glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en *vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (H91E0A) te ontwikkelen. Dit deelgebied functioneert actueel als leefgebied voor de bever (H1337)¹⁵. Dit deelgebied behoort reeds tot het Vogelrichtlijngebied.

De omvang van de uitbreiding van het Habitatrictlijngebied is in totaal 83,08 ha en die van het Vogelrichtlijngebied 0,83 ha (Min. LNV, 2021).

3.1.3 Traject Wet natuurbescherming: onderdeel houtopstanden

1. Komen op de ingreeplocatie houtopstanden voor die vallen onder het regime van de Wet natuurbescherming?
2. Welke eisen worden hieraan gesteld en is er een kans op overtreding van verbodsbepalingen?

In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) geldt voor het kappen of rooien van bos en andere houtopstanden een meldplicht en vaak ook een herplantplicht. De Wnb onderdeel houtopstanden is van toepassing indien:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 21 bomen.

De meldplicht geldt niet voor:

- houtopstanden binnen de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming';
- houtopstanden op erven en in tuinen;
- onderhoud om de groei van het overblijvende groen te bevorderen (dunning);
- periodiek kappen van hak- of griendhout;
- houtopstanden waarvoor vrijstelling is verleend;
- wegbeplantingen en eenrijige beplantingen die bestaan uit populieren of wilgen, op of langs landbouwgronden en waterwegen.

Ook bij de volgende boomsoorten hoeft de kap niet gemeld te worden:

- vruchtbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen van maximaal 20 jaar oud, bedoeld als kerstbomen;
- kweekgoed;
- onder voorwaarden beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen voor de productie van houtige biomassa.

Gedeputeerde Staten verlenen geen ontheffing voor herplantplicht als:

- de andere grond is gelegen buiten de provincie Gelderland;
- op de andere grond reeds sprake is van een verplichting tot herbeplanting;
- op de andere grond een plicht tot mitigerende maatregelen of compensatie rust op grond waarvan bomen worden aangeplant;
- voor herbeplanting op de andere grond subsidie is aangevraagd op grond van de Regels Ruimte voor Gelderland 2016, paragraaf 4.8, Inrichting van het Gelders Natuurnetwerk;
- de herbeplanting op andere grond een negatief effect heeft op de beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden in het gebied waarin de andere grond is gelegen;
- de gevelde of teniet gegane houtopstand een landschapselement betreft of een andere kleine houtopstand met een belangrijke ecologische of landschappelijke functie;
- de gevelde of teniet gegane houtopstand bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen, bedoeld in artikel 2.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, of
- de gevelde of teniet gegane houtopstand een oude bosgroeiplaats betreft waar voorafgaand aan de velling of het teniet gaan tenminste 100 jaren onafgebroken bos heeft gestaan.

In het kader van de omgevingsverordeningregels voor GNN en GO (geconsolideerde versie feb 2022 en GO-regels 31 mei 2022) geldt bij de herplantplicht ook nog een toeslag in verband met de vervangingswaarde (leeftijd van de houtopstand).

3.1.4 Traject Gelders Natuurnetwerk Nederland & Omgevingsverordening Gelderland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is binnen de provincie Gelderland in de provinciale Omgevingsverordening uitgewerkt als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Daarnaast zijn waardevolle gebieden buiten het GNN aangeduid als Groene Ontwikkelingszone (GO); deze gebieden hebben een minder strikt beschermingsregime. Voor het GNN geldt het 'nee tenzij' principe en voor de GO het 'ja mits' principe.

Sinds de actualisatie van de Geconsolideerde Gelderse Omgevingsverordening (februari 2022) zijn de instructieregels voor de Groene Ontwikkelingszone veranderd. Aan omgevingsplannen wordt de voorwaarde opgelegd dat nieuwe activiteiten of ontwikkelingen zijn toegelaten, mits uit onderzoek blijkt:

- dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in 'Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone', per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
- de samenhang niet verloren gaat.

De Gedeputeerde Staten hebben 'Regels Versterking Groene Ontwikkelingszone' vastgesteld per 31 mei 2022, waar een rekenmethodiek onderdeel van uitmaakt.

In de quick scan wordt nader ingegaan op de volgende onderzoeksvragen:

1. Ligt de ingreeplocatie in het GNN of de Groene Ontwikkelingszone?
2. Is er sprake van een versterking van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen?
3. Is er kans op aantasting van de samenhang van de Groene Ontwikkelingszone?
4. Is er kans op aantasting van ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden?
5. Worden vervolgstappen noodzakelijk geacht?

3.2 BUREAUONDERZOEK

3.2.1 Onderdeel soortenbescherming: beschermde soorten, RL-soorten en exoten

Archiefwaarnemingen kunnen belangrijke informatie verschaffen over waardevolle gebiedsdelen waaraan tijdens de veldinventarisatie extra aandacht besteed dient te worden. Voor het verzamelen van archiefgegevens is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van o.a. beschermde en bedreigde plant- en diersoorten en invasieve exoten. Natuurbalans - Limes Divergens heeft een abonnement op de NDFF.

Binnen een straal van 2 km rond ieder deelgebied zijn gegevens van beschermde soorten van de afgelopen 10 jaar uit de NDFF opgevraagd. De gegevens van Rode Lijst-soorten zijn opgevraagd binnen een straal van 100 m rond ieder deelgebied.

Telgegevens van winter- en watervogels ontbreken vaak in de NDFF, deze zijn apart opgevraagd via SOVON (2021). Data over vissoorten in de IJssel zijn gebaseerd op telgegevens van Rijkswaterstaat (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021).

Rapportage Rode Lijstsoorten

In Nederland zijn 3374 Rode Lijst-soorten bekend; van deze soorten zijn er 250 ook beschermd. Het is niet aannemelijk dat al deze soorten bekend zijn/voor kunnen komen binnen en in de omgeving van de ingreepgebieden. De ervaring leert dat het toch een aanzienlijke lijst van soorten kan zijn. Het is onmogelijk om deze soorten allemaal te bespreken.

In de rapportage wordt specifiek ingaan op Rode Lijst-soorten die ook beschermd zijn (ook als er vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, bijvoorbeeld haas en konijn) of benoemd worden als kwalificerende soorten voor Natura 2000 en natuurbeheertypen. Ook soorten waar regelmatig naar gekeken wordt en waar veel over de ecologie bekend is, worden nader besproken (vaatplanten, libellen, sprinkhanen, dagvlinders, vissen voor zover niet ook beschermd). Andere soortgroepen met veel Rode Lijstsoorten, bijvoorbeeld mossen, korstmossen, paddenstoelen, kokerjuffers, etc. worden niet besproken.

Rapportage invasieve exoten

De bespreking van invasieve exoten en mogelijke bedreigingen bij de uitvoering van de voorgenomen ingrepen richt zich op plantensoorten (bijv. Japanse duizendknoop-soorten, watercrassula etc.). Voor deze plantensoorten kunnen/moeten specifieke maatregelen genomen worden om verdere verspreiding tegen te gaan.

In de IJssel komen ook een groot aantal invasieve exoten voor. Het gaat hier zowel om ongewervelden (macrofauna en kreeftachtigen) als vissoorten. Behalve een evt. vermelding in een overzichtstabel als ze bekend zijn in de NDFF, zal hier verder geen specifieke aandacht aan worden geschonken.

Voor de invasieve exotische plantensoorten is gebruik gemaakt van de soortenlijst van Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Op deze lijst staan 54 plantensoorten, waarvan er 37 zijn opgenomen in de EU-exotenverordening. Op basis van artikel 3.39 van de Wet natuurbescherming (Wnb) is het verboden invasieve exoten behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten, of eieren van deze exoten te verhandelen of in bezit te hebben. Per 1-1-2022 zijn ook 3 Aziatische duizendknoopsoorten aan de lijst toegevoegd. Hierbij valt ook het (grond)transport van Aziatische duizendknopen onder de verbodsbepalingen.

Broedvogels

Bij de bespreking van de broedvogels wordt onderscheid gemaakt tussen soorten met jaarrond beschermde nesten en overige soorten.

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoen en niet-broedseizoen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen (met uitzondering van bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 van de Wnb. Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

3.2.2 Onderdeel gebiedsbescherming

Op kaart wordt de ligging van het deelgebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijntakken weergegeven. Van de voorgenomen ingrepen worden mogelijke effecten in beeld gebracht. Er wordt aangegeven of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten, dan wel nader onderzocht moeten worden (Passende beoordeling).

Toetsing aangewezen (broed)vogelsoorten

Ten aanzien van de Vogelrichtlijn is het N2000-gebied Rijntakken aangewezen voor zowel broedvogelsoorten als niet-broedvogelsoorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn bij vogels enerzijds geformuleerd in betrekkelijk algemene termen ten aanzien van omvang en kwaliteit van leefgebied en anderzijds in 'rekenkundige termen', zoals aantal broedparen bij broedvogels en populatieomvang bij niet-broedvogels.

Om aan te sluiten op deze rekenkundige benadering van de instandhoudingsdoelstellingen is op basis van het oppervlaktaandeel van de verschillende deelgebieden van het RKP in het Vogelrichtlijngebied Rijntakken de doelstelling van de populatie-omvang per deelgebied berekend (tabel 1).

Deze rekenkundige benadering geeft, op basis van het oppervlaktaandeel van het RKP een indicatie van de huidige staat van het gebied ten opzichte van de instandhoudingsdoelstelling. Omdat de quick scan alleen in kan gaan op het RKP is dat op dit moment de eerlijkste benaderingswijze.

Om de feitelijke situatie ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen inzichtelijk te maken moet eigenlijk het complete Vogelrichtlijngebied Rijntakken worden beschouwd. De gekozen benaderingswijze heeft namelijk een valkuil: het RKP kan ten opzichte van andere deelgebieden binnen het Vogelrichtlijngebied Rijntakken van bijzondere waarde zijn, waardoor de berekende populatieomvang/aantal broedparen voor bepaalde soorten op basis van het oppervlaktaandeel te laag is. Het omgekeerde kan ook. Andere deelgebieden binnen het Vogelrichtlijngebied Rijntakken kunnen van bijzondere waarde zijn, waardoor de berekende populatieomvang/broedparen voor het RKP te hoog zijn. Zo wordt bijvoorbeeld in het Aanwijzingsbesluit (LNV, 2014) bij verschillende broedvogels aangegeven dat de Gelderse Poort (gezien de historische potentie van het gebied) een grotere bijdrage kan leveren aan de landelijke herstelopgave voor de populatie.

Voor de broedvogelsoorten is op basis van de beschikbare telgegevens van BMP-tellingen van Sovon uit de jaren 2013, 2017 en 2021 (NDFF, 2021) per deelgebied (indien geteld) een indicatie verkregen in hoeverre het gemiddeld aantal broedparen over de genoemde jaren overeenkomt of afwijkt van de instandhoudingsdoelstelling voor de populatieomvang.

Voor de niet-broedvogelsoorten is op basis van watervogel- en slaapplaatstellingen (Sovon 2021) voor de periode 2017, 2019 en 2020 het seizoengemiddelde over 3 teljaren aangegeven voor de Noordelijke uiterwaarden en terrein De Groot.

Voor deelgebied Westervoort zijn de watervogels over een periode van 2015 – 2020 geteld. In dit deelgebied is niet consequent elke telmaand geteld. Op basis van de beschikbare cijfers is een seizoensgemiddelde berekend. Van deelgebied Westervoort is één slaapplaatstelling bekend. Van de watervogeltellingen is niet bekend op welke percelen precies binnen de verschillende deelgebieden de vogels geobserveerd hebben. Er zijn slechts totaal aantallen bekend.

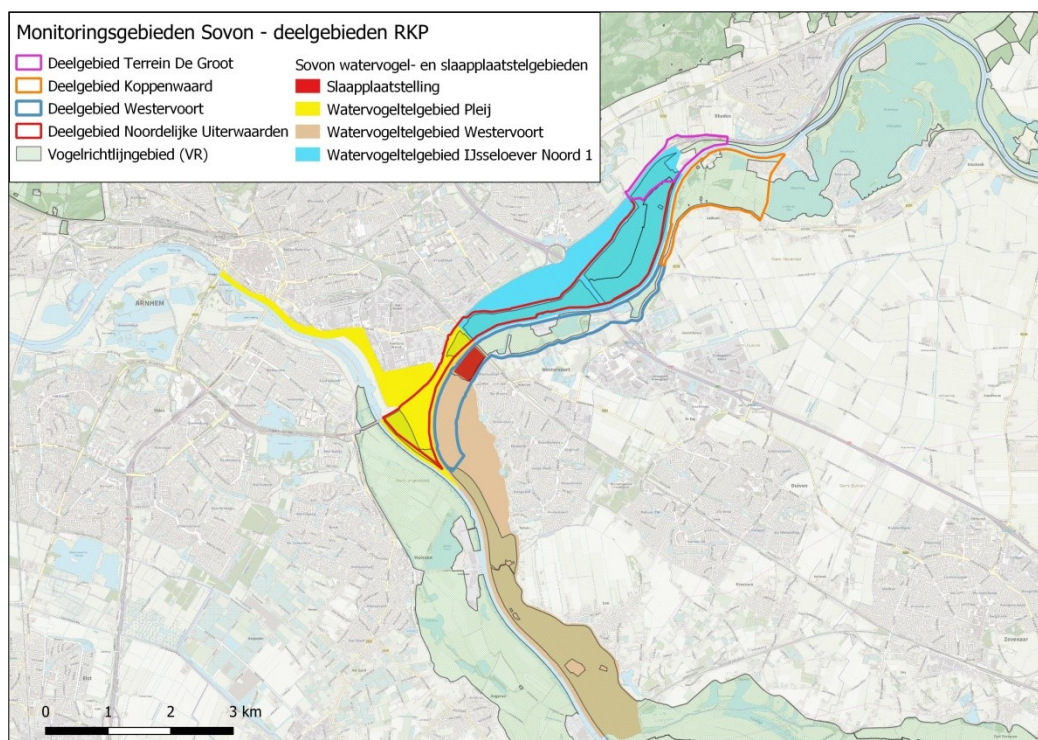
Van deelgebied Koppenwaard zijn geen telgegevens bekend van Sovon vogelonderzoek Nederland. Voor dit deelgebied is gebruik gemaakt van losse waarnemingen uit de NDFF.

Op basis van de watervogel- en slaapplaatstellingen wordt per deelgebied een indicatie verkregen in hoeverre de deelgebieden in de huidige situatie al dan niet voldoen aan de instandhoudingsdoelstelling.

De watervogel- en slaapplaatstellingen zijn uitgevoerd in zogenaamde telgebieden. Deze telgebieden geven zowel ten aanzien van de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied als de begrenzing van de RKP-deelgebieden géén dekkend beeld (figuur 4). De totale aantallen vogels per deelgebied zijn berekend op basis van het % aandeel dat het telgebied van Sovon deel uitmaakt van het betreffende RKP-deelgebied.

Tabel 1. Overzicht oppervlakten (ha) van aangewezen Vogelrichtlijngebied (VR), Vogelrichtlijn+Habitatrichtlijngebied (HR) en het totale Vogelrichtlijngebied binnen het N2000-gebied Rijntakken en het (relatieve) aandeel hiervan bij de Noordelijke uiterwaarden (NU), Westervoort (WV), Koppenwaard (KW) en terrein De Groot (TG) (berekend op basis van GIS-bestanden; Min. LNV, Ontwerp-wijzigingsbesluit d.d. 22-11-2021)

	N2000 Rijntakken (ha)	NU (ha / %)	WV (ha / %)	KW (ha / %)	TG (ha / %)
VR	14.692	113 / 0,8	69/0,5	67/0,4	10/0,07
VR+HR	8.355	78/0,9	15/0,2	44/0,5	18/0,2
Totaal VR	23.047	191/0,8	84/0,4	111/0,5	28/0,1

Figuur 4. Overzicht van de ligging van telgebieden van watervogels en slaapplaatsen (Sovon) ten opzichte van de begrenzing van de deelgebieden binnen het Rivierklimaatpark.

3.2.3 Onderdeel Wnb-houtopstanden

Op basis van de begrenzing 'bebouwde kom houtopstanden' wordt aangegeven of hierbinnen in de deelgebieden houtopstanden aanwezig zijn en welke regels hiervoor gelden. Als voor het uitvoeren van een activiteit bomen en/of struiken moeten worden gekapt, en de te kappen bomen en/of struiken deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are, dan moet een kapmelding worden gedaan. Bovendien moeten binnen 3 jaar nieuwe bomen en/of struiken worden geplant. Het ingreepgebied moet dan wel buiten de 'bebouwde kom Houtopstanden' liggen. Als op dezelfde locatie binnen 3 jaar geen bomen of struiken herplant kunnen worden, moet een ontheffing van de herplantplicht worden aangevraagd. Vaak betekent dit dat de gekapte bomen moeten worden gecompenseerd door op een andere locatie te herplanten. Provincie Gelderland is het bevoegd gezag.

3.2.4 Onderdeel Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening

Per deelgebied wordt nader onderzocht welke gebiedsdelen binnen het GNN, de GO en in aangewezen ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden liggen. Er wordt aangegeven wat de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO zijn en of die door de voorgenomen gebiedsinrichting worden versterkt. Hierbij wordt ook aangegeven of er kans is op aantasting van de samenhang van de GO of van de aangewezen ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Tot slot wordt aangegeven of er vervolgstappen noodzakelijk zijn.

3.3 ORIËTEREND VELDONDERZOEK

Een inschatting van de waarde van elk deelgebied voor beschermde natuurwaarden is verkregen middels een veldbezoek. Het doel van het veldbezoek is tweeledig:

1. Er is specifiek gezocht naar (mogelijke) aanwezigheid van in Nederland beschermde planten- en diersoorten. Omdat het veldbezoek in de winter/vroege voorjaar plaats vindt is er op voorhand weinig kans op het aantreffen van bijzondere/beschermde soorten. Alle waarnemingen worden genoteerd, waaronder ook mogelijke jaarrond beschermde nestlocaties en uilenkasten.
2. Er is een inschatting gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde soorten. Deze inschatting wordt gemaakt op basis van een beoordeling van aanwezige biotopen en habitats op de ingreeplocatie (expert judgement), in combinatie met uitvoerige kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten.

In tabel 2 is aangegeven op welke datum het oriënterend veldonderzoek is uitgevoerd. Dit veldonderzoek is uitgevoerd door twee ecologen van Natuurbalans - Limes Divergens (mevr. N. van der Pol en dhr. P. Hoppenbrouwers).

Tabel 2. Bezoekdata van het oriënterend veldonderzoek aan de verschillende deelgebieden van het RKP in het kader van de quick scan beschermde natuur.

Deelgebied Rivierklimaatpark	Bezoekdata
Noordelijke uiterwaarden	3-3-2022
Koppenwaard	22-2/18-3-2022
Westervoort	11-3/13-3-2022
Terrein De Groot	12-4-2022

3.4 OPZET QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Aan de hand van de uitkomsten van de bureaustudie en de resultaten van het oriënterend veldbezoek is per deelgebied beoordeeld in hoeverre de ingreeplocatie of onderdelen ervan onderdeel uitmaken van het leefgebied van beschermde soorten, Rode lijstsoorten en beschermde gebieden. De bevindingen hiervan zijn per deelgebied opgenomen in de rapportage. Hierin komen de volgende onderdelen aan bod:

- Beschrijving van de ingreeplocatie en de voorgenomen ingreep;
- Overzicht van actueel en/of potentieel aanwezige beschermde soorten met een beschrijving van de functie van de ingreeplocatie voor deze soorten en mogelijke (negatieve) effecten als gevolg van de realisatie van het RKP;
- Overzicht van een selectie van actueel en/of potentieel aanwezige Rode Lijst-soorten met een beschrijving van de functie van de ingreeplocatie voor soortgroepen en mogelijke (negatieve) effecten als gevolg van de realisatie van het RKP;
- Overzicht van invasieve exoten en mogelijke bedreigingen/maatregelen bij de realisatie van het RKP;
- Overzicht van aangewezen soorten en habitats van het N2000-gebied Rijntakken en de mogelijke (significant negatieve) effecten bij de realisatie van het RKP.
- Beschrijving van de ligging van het ingreepgebied ten opzichte van de bebouwde kom Houtopstanden en provinciale regels t.a.v. herplanting indien van toepassing.
- Beschrijving van mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep in verband met provinciale regels (Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden);
- Leemten in kennis: voor welke soorten/soortgroepen is nader ecologisch onderzoek noodzakelijk t.b.v. de natuur-effect-beoordeling in het kader van de Wnb en de Omgevingsverordening Gelderland.

4 BRONNEN

- LIFE-project 'Nature development in the Natura 2000 upper floodplains of the river IJssel (LIFE11 NAT/NL/0007771).
https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=4318
- Min. LNV, 2014. Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Programmadirectie Natura 2000, PDN/2014-038 038/066-068 Rijntakken. Min. LNV, 2014.
- Min. LNV, 2021. Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied | DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging), d.d. 22-11-2021.
- Nationaal Georegister. *Natuur- Kernen wet natuurbescherming, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_c/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Ganzenrustgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Gelders natuurnetwerk (GNN), provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Groene ontwikkelingszone, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Weidevogelgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Provincie Gelderland, 2018. Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038).
- Provincie Gelderland: *Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*. https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09_733.pdf
- Provincie Gelderland: *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*.
<https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/>
- Provincie Gelderland: *Gebiedskaart Rijntakken*
<https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Gebiedskaart/index.html?gebiednaam=Rijntakken>
- Provincie Gelderland: *Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten*
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Rijkswaterstaat, 2021. Bijlage 4, Presentatie RWS, 19.11.2021 (kenmerk: 31174856).
- SOVON. Telgegevens van winter- en watervogels 2011-2021.
- Stokman, A.A.A., 2020. Rivierklimaatpark IJsselpoort. Notitie Voorkeursalternatief. Referentienr. 107463-90b/20- 004.396, Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., Deventer.

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR
RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPOORT:
DEELGEBIED NOORDELIJKE UITERWAARDEN

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Projectnummer: 21-223

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2022 Rijkswaterstaat

Tekst en samenstelling: N. van der Pol, P. Hoppenbrouwers & G. Hoogerwerf

Veldonderzoek: N. van der Pol & P. Hoppenbrouwers

Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf

Projectnummer: 21-223

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Foto titelblad: Zicht op de Rozendaalse Beek in de Velperwaarden.

Wijze van citeren: Van der Pol, N., Hoppenbrouwers, P., & Hoogerwerf, G. (2022). Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort: deelgebied Noordelijke uiterwaarden. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Rapportnr. 21-223-NU. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Rijkswaterstaat vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	DEELGEBIED NOORDELIJKE UITERWAARDEN.....	5
1.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied.....	5
1.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik.....	5
2	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	12
2.1	Overzicht van beschermde soorten.....	12
2.2	Vaatplanten en mossen.....	14
2.3	Vleermuizen.....	14
2.4	Grondgebonden zoogdieren.....	15
2.5	Broedvogels.....	18
2.6	Reptielen.....	19
2.7	Amfibieën.....	20
2.8	Vissen.....	21
2.9	Insecten.....	22
2.10	Overzicht van Rode Lijst-soorten.....	22
2.11	Overzicht invasieve exoten.....	27
3	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	29
3.1	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	29
3.2	Afbakening van te toetsen effecten.....	29
3.3	Toetsing kwalificerende habitattypen.....	30
3.4	Toetsing kwalificerende habitatsoorten.....	32
3.5	Toetsing aangewezen vogelsoorten.....	34
3.5.1	Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten.....	34
3.5.2	Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten.....	36
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN.....	39
5	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO.....	40
6	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED.....	45
7	CONCLUSIES.....	47
7.1	Consequenties natuurwetgeving.....	47
7.2	Vervolgonderzoek.....	48
8	BRONNEN.....	50

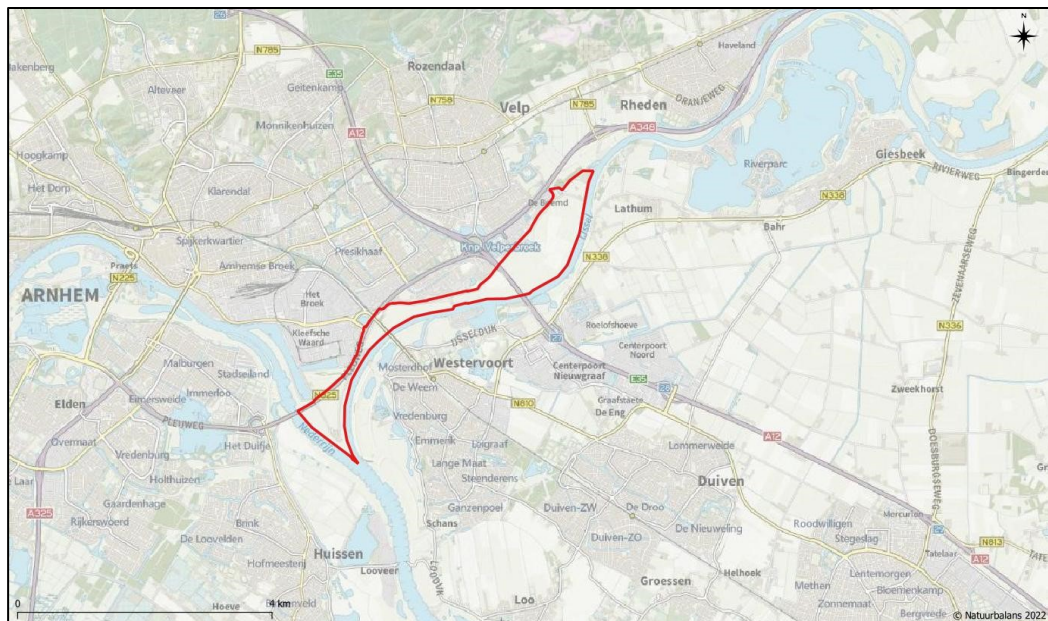

1 DEELGEBIED NOORDELIJKE UITERWAARDEN

1.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Deelgebied Noordelijke uiterwaarden (figuur 1) omvat in het westen Koningspleij, gevolgd door IJsseloord (gemeente Arnhem, provincie Gelderland) en in het oosten liggen de Velperwaarden (gemeente Rheden, provincie Gelderland). Het gebied heeft een oppervlakte van circa 262 ha.

Het gebied Koningspleij wordt in het noorden begrensd door de Pleijweg, in het oosten door de Westervoortse Brug, in het zuiden door de IJssel en in het westen door de Nederrijn. Het gebied bestaat uit uitgestrekte agrarische graslanden met in het zuidelijke puntje boerderij de Koningspleij (figuur 2). Vanaf de Westervoortse Brug begint gebied IJsseloord, dat zich uitstrekt tot de IJsselbrug. De Schaapdijk vormt de noordelijke grens van het gebied, de tussenliggende percelen bestaan uit agrarische graslanden met halverwege een natte laagte (figuur 3). Ten oosten van de IJsselbrug liggen de Velperwaarden, die voor een groot gedeelte bestaan uit uitgestrekte agrarische graslanden en enkele akkers. Op een paar plekken in het gebied zijn struweelhagen aanwezig, ook deels op de oever van de IJssel (figuur 4). In het westen ligt een waterplas nabij de Broekdijk (figuur 5). In het noorden ligt de Rozendaalse Beek (figuur 6).

Figuur 1. De Noordelijke uiterwaarden met in het westen Koningspleij, daarnaast IJsseloord (gemeente Arnhem, provincie Gelderland) en in het oosten de Velperwaarden (gemeente Rheden, provincie Gelderland).

1.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Figuren 7 t/m 12 geven de inrichtingsmaatregelen weer voor Koningspleij, IJsseloord en de Velperwaarden, verdeeld over de onderdelen rivier, klimaat en park. Voor verdere informatie over de inrichtingsmaatregelen zie Stokman (2020).

Figuur 2. Zicht op de IJssel en in het noorden boerderij de Koningspleij. De foto is gemaakt in zuidelijke richting vanaf de Veerweg naar Westervoort.

Figuur 3. Zicht op de waterhoudende laagte halverwege IJsseloord. In het noorden ligt de IJsselbrug. De foto is gemaakt in oostelijke richting.

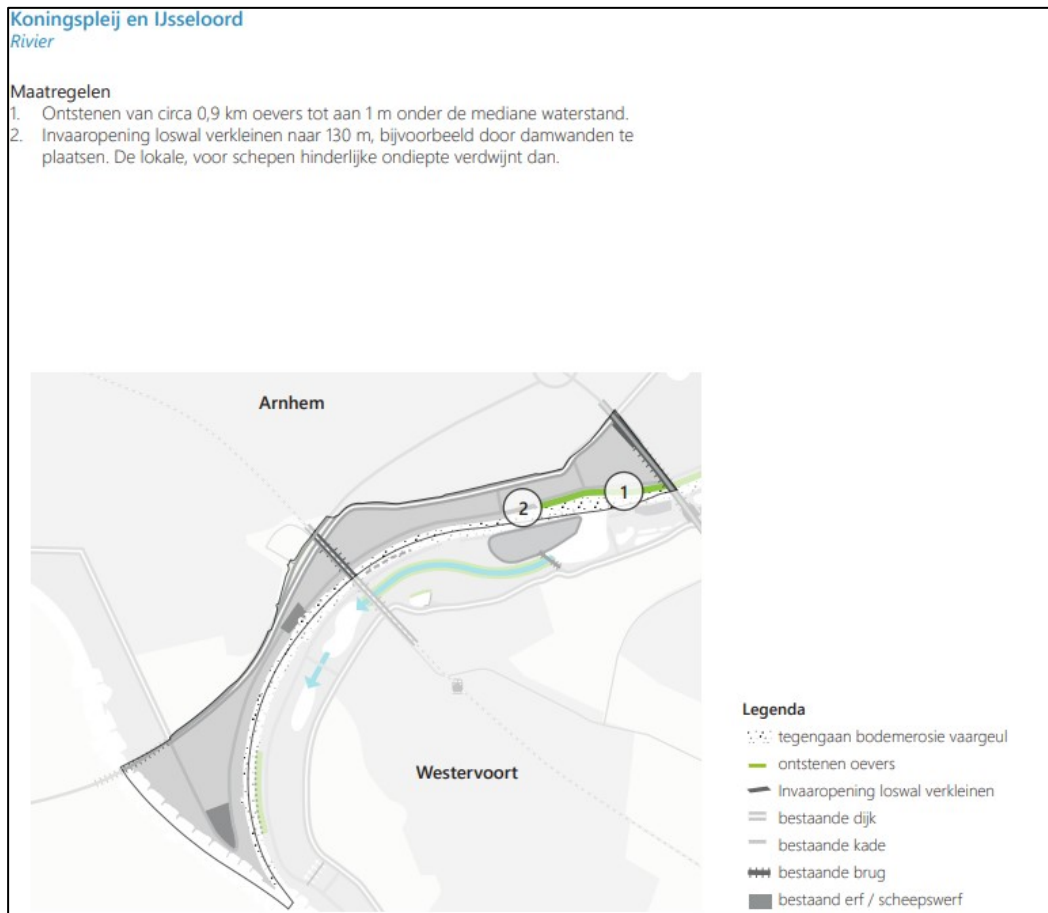
Figuur 4. Zicht op de binnenbocht van de IJssel ter hoogte van de Velperwaarden. De foto is gemaakt in zuidwestelijke richting.

Figuur 5. Zicht op de waterplas in het westen van de Velperwaarden. De foto is gemaakt in oostelijke richting vanaf de Broekdijk.

Figuur 6. Zicht op de Rozendaalse Beek in de Velperwaarden. De foto is gemaakt in noordelijke richting.

Figuur 7. Inrichtingsmaatregelen Koningspleij en Ijsseoord voor het onderdeel rivier (Stokman, 2020).

Koningspleij en IJsseloord

Klimaat

Maatregelen

1. Stimuleren natuurinclusieve landbouw door ander beheer (bijvoorbeeld met aanpassen bemesting, maaitijden en begrazingsdruk)
2. Ontsteneren en daarmee natuurvriendelijker maken van de oevers (zo mogelijk met behoud van markante bomen).
3. Ontwikkelen stroomdalgraslanden door aanpassen beheer en regelmatige inundatie.
4. Behouden en versterken van weidevogelgebied voor soorten zoals steltlopers en kwartelkoning.

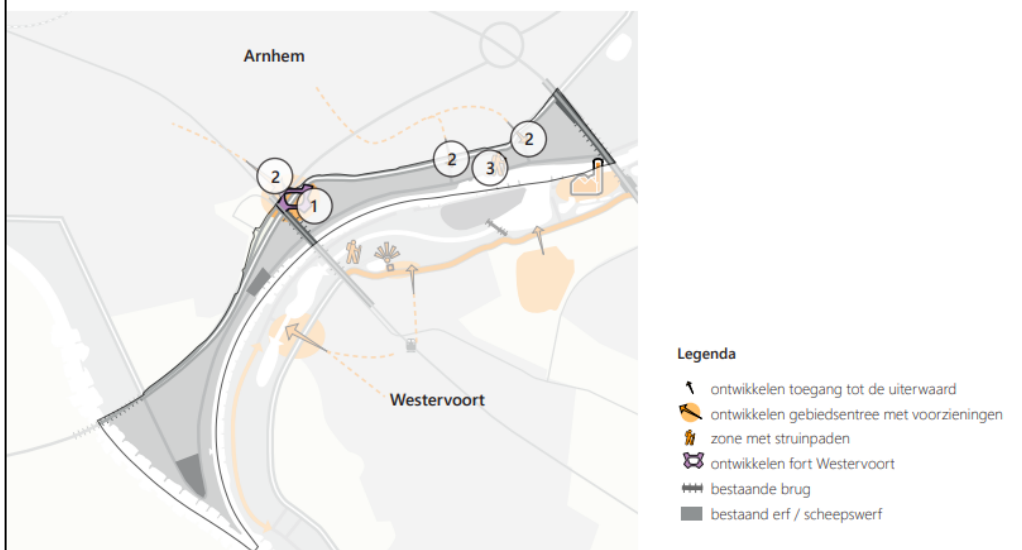
Figuur 8. Inrichtingsmaatregelen Koningspleij en IJsseloord voor het onderdeel klimaat (Stokman, 2020).

Koningspleij en IJsseloord

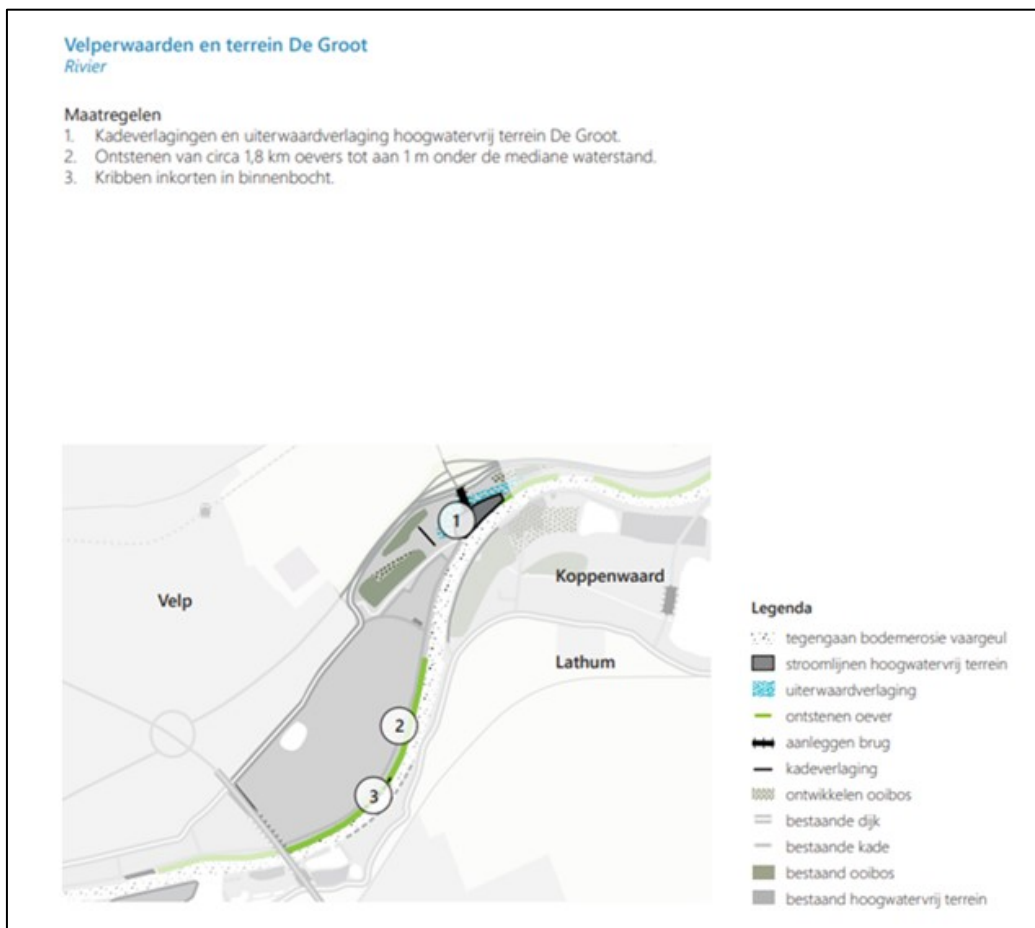
Park

Maatregelen

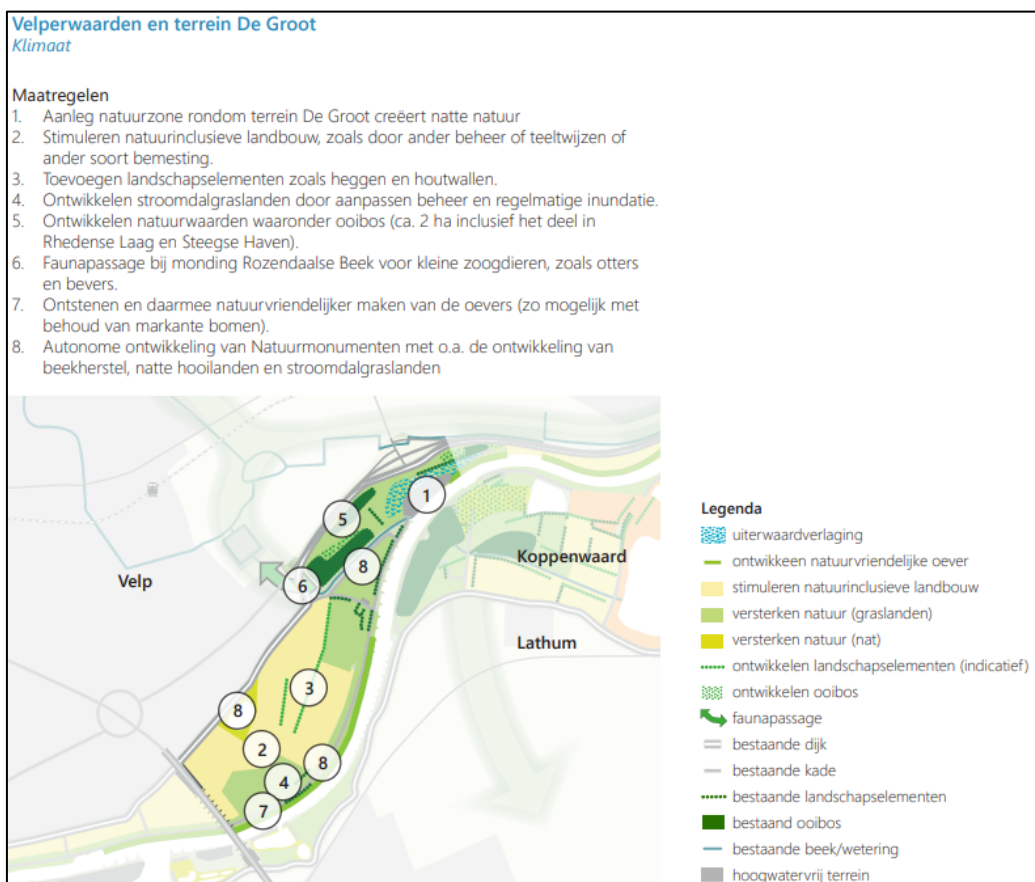
1. Fort Westervoort consolideren met landschappelijke inpassing met een toegankelijk en beleefbaar buitenterrein. Hierdoor wordt de cultuurhistorische waarde van dit gebouw versterkt.
2. Toegang tot de uiterwaard verbeteren door deze herkenbaar te maken en te verbinden met routes. De entrees zijn per fiets bereikbaar en geven vooral toegang tot de uiterwaard voor wandelaars.
3. Toevoegen struipaden.

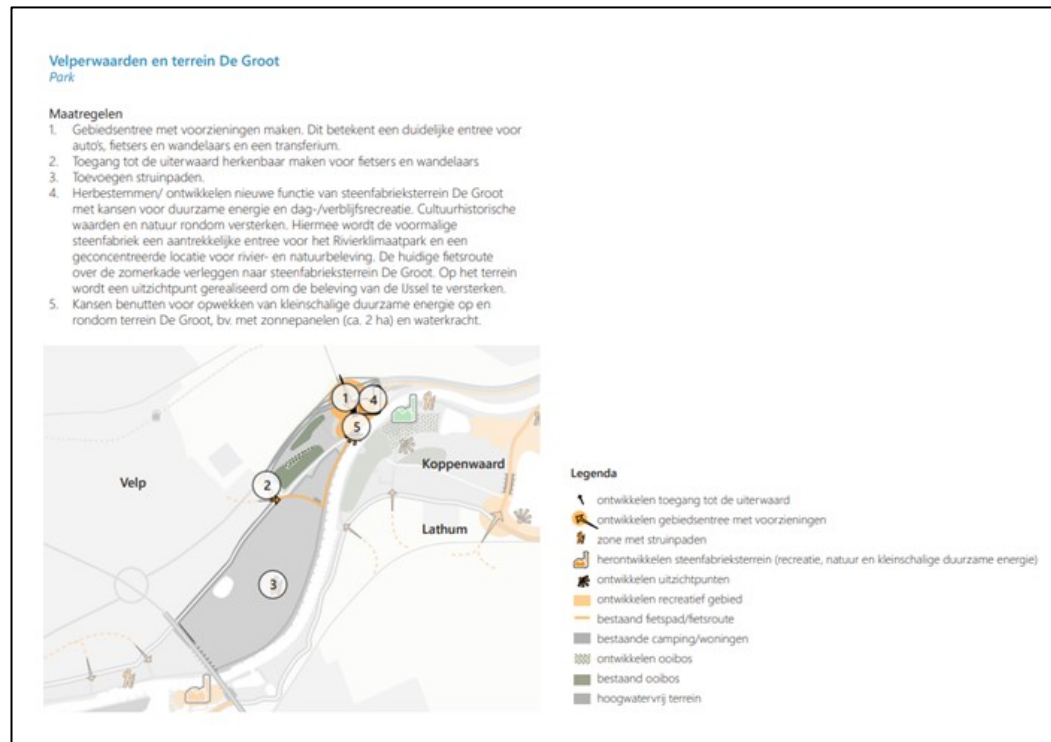
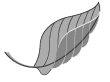
Figuur 9. Inrichtingsmaatregelen Koningspleij en IJsseloord voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

Figuur 10. Inrichtingsmaatregelen Velperwaarden voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

Figuur 11. Inrichtingsmaatregelen Velperwaarden voor het onderdeel klimaat (Stokman, 2020).

Figuur 12. Inrichtingsmaatregelen Velperwaarden voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

2 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

2.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de Noordelijke uiterwaarden. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFF van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep; BII12, d.d. 2-3.2022). Van de nationaal beschermde soorten (A) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt; van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna , B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 2 km rondom de Noordelijke uiterwaarden.

NU: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uiterwaarden (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	NU
Vaatplanten						
Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	B	EB	2021	4	
Akkerogentroost	<i>Odontites vernus ssp. vernus</i>	B	BE	2021	5	
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	B	BE	2015	1	
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	B	BE	2021	1	
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	B	BE	2018	1	
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	B	BE	2021	11	
Kartuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	B	EB	2019	1	
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	B	EB	2012	2	
Naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	B	EB	2021	5	
Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	B	BE	2021	3	
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	B	EB	2021	6	
Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	B	EB	2015	4	
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	B	KW	2019	3	
Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	B	KW	2021	1	
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	B	EB	2021	3	
Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	B	EB	2021	1	
Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	B	EB	2018	2	
Vleermuizen						
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	HR		2020	9	?
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HR		2021	470	X
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	HR		2017	8	?
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	HR	KW	2021	71	?
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	HR		2021	6	?
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	HR		2021	71	X
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	HR		2021	43	?
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>	HR	GE	2020	1	
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	HR		2021	60	?
Overige zoogdieren						
Bever	<i>Castor fiber</i>	HR		2022	388	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	NU
Boommarter	<i>Martes martes</i>	A		2021	11	X
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	A	KW	2021	37	X
Das	<i>Meles meles</i>	A		2021	41	X
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	A		2022	11	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	A		2022	291	
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	A	KW	2015	1	
Otter	<i>Lutra lutra</i>	HR		2020	65	X
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A		2022	241	X
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	A	GE	2020	9	X
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	A		2021	7	
Vogels jaarrond beschermd nest						
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VR	KW	2021	13	?
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VR		2021	98	X
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	VR		2021	344	X
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	VR		2015	1	?
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VR		2021	33	
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	VR	GE	2022	729	X
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VR		2019	13	
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	VR		2022	208	X
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VR	KW	2022	10	?
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	VR		2021	72	
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	VR		2020	21	
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VR		2019	15	?
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	VR	KW	2019	30	X
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	VR		2013	1	
Reptielen						
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	A		2021	22	
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	A	GE	2020	6	
Ringslang	<i>Natrix helvetica</i>	A	KW	2021	86	?
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	HR	KW	2021	3	
Amfibieën						
Alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	A		2019	7	
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	HR	KW	2021	22	
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	HR		2018	17	
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	HR	GE	2021	59	?
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	A	KW	2021	9	
Insecten						
Grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	A	KW	2021	4	
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	A		2020	1	
Sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	A	BE	2022	494	?
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	HR	KW	2015	2	X
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>	HR		2017	2	?
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	HR		2021	5	?

2.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 17 beschermde soorten vaatplanten: akkerbloembloem, akkerogentroost, blaasvaren, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, kartuizer anjer, muurbloem, naaldenkervel, ruw parelzaad, smalle raai, spits havikskruid, stijve wolfsmelk, tengere distel, wilde ridderspoor, wilde weit en zandwolfsmelk.

Geen van de bovengenoemde soorten komt voor binnen deelgebied Noordelijke Uiterwaarden (NU). Een groot aantal van de genoemde soorten zijn gebonden aan zandgronden en zijn ingezaaid op locaties als Heemtuin Presikhaaf, Landgoed Larenstein en op een ingerichte akker langs de Zutphensestraatweg.

De aangetroffen akkers binnen het deelgebied NU worden intensief beheerd, terwijl bovengenoemde akkersoorten een extensief beheer nodig hebben. Vanwege dit intensief agrarische beheer van zowel de akkers als de graslanden in het gebied worden ook overige beschermde vaatplanten en mossen (die niet bekend zijn in de NDFF) niet verwacht.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 9 vleermuissoorten: franjestartaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Het betreffen zowel boom- als gebouwbewonende soorten. Franjestartaart is waargenomen op landgoed Biljoen van het Geldersch Landschap. Gewone dwergvleermuis is grotendeels waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem, Velp, Rheden en Westervoort. Maar ook binnen het deelgebied zijn een aantal waarnemingen bekend van deze soort; langs de Lathumse Veerweg, IJsselbrug en de Broekdijk. Gewone grootoorvleermuis is waargenomen aan de oostkant van Velp. Laatvlieger is voornamelijk waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem, Velp, Rheden, Lathum en Westervoort. Meervleermuis is waargenomen nabij de Nederrijn. Rosse vleermuis is waargenomen in Arnhem, Velp, Rheden, Westervoort en Lathum. Binnen het deelgebied zelf zijn twee waarnemingen bekend uit het noordoostelijk deel. Ruige dwergvleermuis is waargenomen in Arnhem, Velp, Rheden en Westervoort. Tweekleurige vleermuis is waargenomen nabij Landgoed Biljoen van Geldersch Landschap. Watervleermuis is waargenomen in Arnhem, Velp en de uiterwaarden bij Westervoort.

Verblijfplaatsen

Fort Westervoort beschikt over openingen die toegang geven tot mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. De overige gebouwen in het deelgebied vallen buiten de inrichtingsmaatregelen, zo ook de aanwezige bunkers. Deelgebied Noordelijke uiterwaarden bevat weinig bomen met holten en spleten die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen voor vleermuizen.

Vliegroutes en foerageergebieden

De dijken, het talud van de A12 en de IJsselbrug, de struweelhagen in de Velperwaarden, de Rozendaalse Beek en de IJssel kunnen dienst doen als vliegroutes voor vleermuizen. Deze elementen vormen samen met de aanwezige waterplassen tevens foerageergebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Verblijfplaatsen

Fort Westervoort wordt 'geconsolideerd' (figuur 12). Hierbij kunnen vleermuisverblijfplaatsen worden aangetast. Afhankelijk van of het zomer-, paar- of winterverblijfplaatsen zijn heeft dit ook invloed op de periode waarin de werkzaamheden aan het fort plaats kunnen vinden. De overige aanwezige gebouwen en bomen binnen de Noordelijke uiterwaarden blijven behouden, waardoor negatieve effecten op potentiële verblijfplaatsen zijn uitgesloten.

Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden kan het nachtelijke gebruik van verlichting zorgen voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden. Als deze werkzaamheden zijn afgerond zijn negatieve effecten uitgesloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (dijken, talud van de A12 en de IJsselbrug, waterplassen en struweelhagen in de Velperwaarden, Rozendaalse Beek en de rivieren).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen kunnen bij de consolidatie van Fort Westervoort worden overtreden. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen. Overige negatieve effecten kunnen worden voorkomen mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

2.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFB bevat waarnemingen van 11 grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, bunzing, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en wild zwijn.

Bever is waargenomen bij verschillende watergangen in het omliggende gebied. Binnen het deelgebied zelf vormt alleen de Rozendaalse Beek geschikt leefgebied voor deze soort, van deze locatie zijn ook waarnemingen uit de NDFB bekend. De stenige oevers van de IJssel maken

het niet mogelijk voor bever om hier een burcht te bouwen, tijdens het veldonderzoek zijn ook geen burchten of recente (knaag)sporen in het deelgebied aangetroffen. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek ten tijde van de uitvoering van het beekherstel bezet leefgebied van bever. Om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op bever als gevolg van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen van het RKP, dient een actueel beeld te bestaan van de verspreiding van deze soort. Hiervoor dient kort voor de uitvoering van het beekherstel vervolgonderzoek naar bever plaats te vinden.

Boommarter is waargenomen rondom Westervoort, Arnhem, Rozendaal en Rheden. De enige waarneming van deze soort binnen het deelgebied betreft een verkeersslachtoffer langs de N325. Het uitgestrekte en monotone agrarische landschap vormt nauwelijks geschikt leefgebied voor deze soort. Door de ligging in open gebied vormen de bakenbomen en bunkers langs de IJssel geen geschikte verblijfplaats voor de soort. Negatieve effecten op boommarter zijn daarmee uitgesloten.

Bunzing is voornamelijk als verkeersslachtoffer waargenomen langs de N325 en andere wegen in de omgeving. Binnen het deelgebied is één waarneming bekend van een levend exemplaar ter hoogte van het gemaal aan de Lathumse Veerweg. Mogelijk zijn er voortplantings- en rustplaatsen van bunzing aanwezig in de omgeving van de Rozendaalse Beek.

Das is voornamelijk waargenomen ten noorden en enkele keren ten oosten van het deelgebied. Binnen het deelgebied is de soort in de Velperwaarden waargenomen, dit betreft 3 recente waarnemingen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen, alleen enkele wissels nabij de struweelhagen waar de soort ook is waargenomen. De geplande maatregelen in de Velperwaarden (toevoegen van struinpaden, heggen en houtwallen) hebben geen negatief effect op das.

Edelhert is op één waarneming na allemaal langs de Veluwezoom waargenomen. De overige waarneming is afkomstig uit de Koppenwaard, onbekend is hoe de soort daar terecht is gekomen. Binnen het deelgebied NU is de soort niet bekend. Geschikt leefgebied ontbreekt. Negatieve effecten op edelhert zijn daarmee uitgesloten.

Eekhoorn komt ten noorden van het deelgebied voor in omliggende gemeenten. Er zijn geen waarnemingen bekend uit het deelgebied NU, tijdens het veldbezoek zijn ook geen eekhoornnesten waargenomen. Het uitgestrekte agrarisch landschap vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten op eekhoorn zijn daarmee uitgesloten.

Hermelijn is waargenomen net buiten het deelgebied, vlakbij de Velperwaarden. Binnen het deelgebied NU vormt dit ook het meest geschikte leefgebied voor deze soort, vanwege de aanwezige struweelhagen. Het toevoegen van heggen en houtwallen binnen de Velperwaarden zal de kwaliteit van het leefgebied verder verbeteren. Negatieve effecten op hermelijn zijn daarmee uitgesloten.

Otter komt voornamelijk voor ten noorden van het deelgebied tussen de A12 en het Landgoed Biljoen en zijn er waarnemingen bekend uit de uiterwaarden bij Westervoort. Binnen het deelgebied is otter één keer bekend als verkeersslachtoffer langs de N325 bij Koningspleij, alle andere waarnemingen zijn gedaan bij het gemaal aan de Lathumse Veerweg. Mogelijk zijn

voortplantings- en rustplaatsen van otter aanwezig zijn in de omgeving van de Rozendaalse Beek.

Steenmarter is waargenomen in alle omliggende gemeenten. Binnen het deelgebied is er slechts één waarneming bekend van een verkeersslachtoffer langs de N325. Het uitgestrekte en monotone agrarische landschap vormt nauwelijks geschikt leefgebied voor deze soort. Door de ligging in open gebied vormen de bakenbomen en bunkers langs de IJssel geen geschikte verblijfplaats voor de soort. Fort Westervoort wordt geconsolideerd. Hierbij kunnen mogelijk verblijfplaatsen van steenmarter worden aangetast.

Wezel is voornamelijk in de omliggende gemeenten waargenomen. De waarneming binnen het deelgebied is gedaan op de Schaapdijk. Binnen het deelgebied zijn de Velperwaarden het meest geschikt als leefgebied voor deze soort, vanwege de aanwezige struweelhagen. De geplande ingrepen in de Velperwaarden tasten het bestaande landschap niet aan, maar zullen de kwaliteit van het leefgebied verder verbeteren. Negatieve effecten op wezel zijn daarmee uitgesloten.

Er is een waarneming bekend van wild zwijn, apart verhaal, het betreft een poot van een wild zwijn die is aangetroffen tussen het plafond en de vloer van een zolder in een huis te Lathum. Als mogelijke verklaring wordt gegeven dat de poot mogelijk als slachtafval door een marter is meegenomen naar deze plek. Wild zwijn heeft een voorkeur voor bosgebieden met voldoende beukenootjes en eikels. Het deelgebied NU met een nulstandbeleid vormt geen leefgebied van deze soort. Negatieve effecten op wild zwijn zijn daarmee uitgesloten.

Een soort die niet uit de NDFF naar voren komt maar mogelijk wel voorkomt binnen het gebied is waterspitsmuis. Deze soort leeft in en langs stromende of stilstaande watergangen met een rijke en hoog opgaande oeverbegroeiing. Op de oever moet voldoende dekking zijn in de vorm van hoge grassen, zeggen of kruiden. Naast voldoende dekking dient er ook schoon en niet te voedselrijk water aanwezig te zijn, met voldoende voedsel in de vorm van macrofauna, eieren van amfibieën en vissen. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek geschikt leefgebied voor deze soort. Bij de Rozendaalse Beek zijn verschillende maatregelen gepland, zoals de aanleg van een faunapassage, beekherstel en de ontwikkeling van natte hooilanden en stroomdalgraslanden. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van waterspitsmuis. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van bever, bunzing, otter, steenmarter en waterspitsmuis. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden mogelijk overtreden. Vervolgonderzoek is nodig naar bever, bunzing, otter, steenmarter en waterspitsmuis.

2.5 BROEDVOGELS

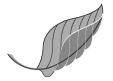
Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat archiefwaarnemingen van 14 vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief.

Tijdens het veldbezoek zijn alle aangetroffen nesten in het deelgebied gemarkeerd (figuur 13) die mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogelsoorten.

Binnen deelgebied NU liggen verschillende voor buizerd geschikte nesten en zijn verschillende waarnemingen uit de NDFF bekend van deze soort. Huisemus broedt bij de boerderij ter hoogte van Lathumse Veerweg 5 en mogelijk ook bij boerderij Koningspleij. Steenuil is waargenomen op de rand van het deelgebied, ter hoogte van de Broekdijk. Tijdens het veldbezoek zijn 2 nestkasten aangetroffen net buiten het deelgebied, ter hoogte van Schaapdijk 9. Het is niet bekend of deze nestkasten worden bewoond door steenuil. De uitgestrekte monotone agrarische graslanden vormen nauwelijks geschikt foerageergebied. Het noordelijk deel van het deelgebied, ter hoogte van de Lathumse Veerweg, ziet er zeer geschikt uit als broedbiotoop voor de steenuil. Boomvalk, ransuil en sperwer zijn waargenomen in de omgeving rondom het deelgebied. Deze soorten bouwen zelf geen nest maar nemen oude (kraaien)nesten in gebruik. Binnen het deelgebied zijn mogelijk enkele potentiële nestlocaties aanwezig (figuur 13). Grote gele kwikstaart is bekend van buiten het deelgebied. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek geschikt broedbiotoop. De soort broedt in spleten en nissen in oude kades en muren bij duikers en bruggen, maar ook in nestkasten nabij de waterkant. Kerkuil is enkel waargenomen buiten het deelgebied, het is echter niet uit te sluiten dat deze soort nestelt in een van de boerderijen of Fort Westervoort binnen het deelgebied. Ooievaar broedt op 2 nestpalen rondom de boerderij ter hoogte van Lathumse Veerweg 5. Gierzwaluw is bekend uit de bebouwde kommen van Arnhem, Velp, Rheden en Westervoort. Binnen de NU wordt deze koloniebroeder niet in de twee boerderijen verwacht. Havik broedt in naald- en loofbossen, hieraan ontbreekt het in het deelgebied. Roek broedt in kolonies die vaak aanwezig zijn in vrijstaande en hoge groepen bomen zoals populieren, met name langs kanalen, treinsporen en snelwegen. Er zijn geen roekenkolonies waargenomen binnen de NU. Slechtvalk broedt op hoogspanningsmasten binnen agrarisch gebied en op richels en in nissen van hoge bouwwerken in stedelijk gebied. Dergelijke structuren zijn niet aanwezig binnen het gebied. Wespendief broedt in grote aaneengesloten bosgebieden, hieraan ontbreekt het in de NU.

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zonder jaarrond beschermd nest zijn aanwezig in grasland, bomen, struiken, struweelhagen, oevervegetaties, woonhuizen, erven en schuren binnen het deelgebied.

Figuur 13. Locaties van de nesten die tijdens het veldbezoek werden aangetroffen, de 2 nestpalen van ooievaar en 2 nestkasten van steenuil uitgezonderd (deze worden reeds met adres in de tekst genoemd).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van verschillende inrichtingsmaatregelen leiden tot beschadiging of verstoring van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2). Er is geen bomkap of sloop van bebouwing voorzien. Mogelijk is Fort Westervoort geschikt voor kerkuil. Consoliderende maatregelen bij het Fort kunnen mogelijk een negatief effect hebben op verblijfplaatsen van deze soort. Bij werkzaamheden aan kades en muren nabij de waterkant kunnen nestplaatsen van grote gele kwikstaart worden aangetast.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden mogelijk overtreden. Indien de kans bestaat dat nestbomen (figuur 13) worden verwijderd, bij werkzaamheden aan kades en muren nabij de waterkant of indien er werkzaamheden aan Fort Westervoort plaatsvinden is vervolgonderzoek naar de aanwezigheid (of afwezigheid) van jaarrond beschermde vogels noodzakelijk. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is mogelijk aan de orde.

2.6 REPTIELEN

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis. Hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis zijn te vinden aan de rand van de Veluwezoom op meer dan 1,5 kilometer afstand van het deelgebied. Ringslang komt op minder dan 100 m van het deelgebied voor, namelijk aan de westkant van de A348.

Van alle bovengenoemde reptielen zijn geen waarnemingen bekend uit deelgebied NU. Op basis van het ontbreken van geschikte biotopen voor hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden) kan worden aangenomen dat deze soorten niet binnen het gebied voorkomen.

Langs de Rozendaalse Beek is echter wel geschikt biotoop aanwezig voor ringslang. Deze soort is gebonden aan water om te jagen en zont op open plekken tussen structuurrijke begroeiing op de oever. Om te kunnen overwinteren dienen er vorstvrije holen, houtstapels, oude boomstammen of compost- en bladhopen aanwezig te zijn. Voor de voortplanting heeft ringslang vochtige plaatsen nodig om eieren in af te zetten, zoals blad- of mesthopen (broeihopen) of vermolmde boomstammen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Rondom de Rozendaalse Beek zijn verschillende maatregelen gepland, zoals de aanleg van een faunapassage, beekherstel en de ontwikkeling van natte hooilanden en stroomdalgraslanden. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van ringslang. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden mogelijk overtreden. Er is vervolgonderzoek nodig naar ringslang om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de NDFP zijn waarnemingen bekend van alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker, rugstreepad en vinpootsalamander. Alpenwatersalamander bevindt zich in Velp op circa 1,8 km afstand van het deelgebied. Kamsalamander is bekend uit het gebied aan de oostzijde van de IJssel, bij Westervoort en uit de Koppenwaard, op circa 400 m afstand van het deelgebied. Poelkikker is eveneens bekend van de oostzijde van de IJssel, uit de Koppenwaard op circa 300 m afstand van het deelgebied en van één waarneming langs de Pleijweg, op circa 800 m ten westen van het deelgebied. Rugstreepad is één keer waargenomen op de noordelijke rand van het deelgebied bij de Rozendaalse Beek, en is verder veelvuldig waargenomen aan de oostzijde van de IJssel binnen de Kleefse Waard en de uiterwaarden bij Westervoort. Tot slot zijn er waarnemingen van vinpootsalamander bekend van één locatie in de bebouwde kom van Velp, dit betreft een populatie die is geïntroduceerd in een tuinvijver.

Binnen het deelgebied NU zijn geen (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor amfibieën.

Rugstreepad legt relatief grote afstanden af en kan snel opduiken op locaties waar zich geschikte omstandigheden voordoen. Geschikte voortplantingswateren vindt rugstreepad o.a. in tijdelijke wateren, zoals op plekken waar (regen)water stagneert. Als dergelijke situaties ontstaan tijdens de werkzaamheden, kan rugstreepad ook op de ingreeplocatie opduiken. De waterhoudende laagte ten tijde van het veldbezoek (figuur 2) kan mogelijk later in het seizoen geschikt voortplantingswater vormen voor rugstreepad. In dit deel van het gebied zijn geen inrichtingsmaatregelen voorzien. Negatieve effecten op amfibieën zijn daarmee uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

2.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend in de NDFF. De dichtstbijzijnde locaties waar grote modderkruiper is waargenomen zijn de Wijde Wetering (aan de oostzijde van de IJssel, ten zuiden van Lathum) en de Havikerwaard (>5 km ten oosten van het deelgebied). Grote modderkruiper is de enige beschermde vissoort die ten aanzien van zijn habitateisen mogelijk aanwezig kan zijn in de Rozendaalse Beek binnen het deelgebied.

Binnen het deelgebied NU zijn 2 grotere oppervlaktewateren aanwezig: de waterplas langs de Broekdijk en de Rozendaalse Beek. Bij de waterplas langs de Broekdijk zijn verschillende maatregelen gepland, zoals beekherstel en de ontwikkeling van natte hooilanden en stroomdalgraslanden. Bovenstaande maatregelen zijn ook gepland bij de Rozendaalse Beek, evenals de aanleg van een faunapassage. Het is niet duidelijk of er delen van deze wateren zullen worden drooggelegd tijdens het uitvoeren van deze werkzaamheden.

De maatregelen voor het onderdeel rivier (IJssel) omvatten o.a. het ontstienen van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand. Ook worden er kribben ingekort in de binnenbocht. Deze maatregelen hebben geen negatieve effecten op beschermde vissoorten omdat ze ontbreken. Het ontstienen van de oevers heeft waarschijnlijk een positief effect, omdat de stenen nu vooral geschikt leefgebied is voor invasieve uitheemse vissoorten (tabel 3).

Het compleet ontstienen van rivieroevers is, bij wateren met veel scheepvaart, overigens niet wenselijk ten aanzien van diverse vissoorten. Op de kale zandige oevers is als gevolg van scheepvaart sprake van zeer veel dynamiek (golfslag, maar ook wegtrekkend en opstuwend water als gevolg van passerende vrachtschepen), waardoor vissen hier nauwelijks meer voor kunnen komen als alle beschutting wordt weggehaald.

Voorkómen van negatieve effecten

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij de voorgenomen ingrepen bij de Rozendaalse Beek is een tijdelijk negatief effect op mogelijk aanwezige grote modderkruiper niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar aanwezigheid van grote modderkruiper is noodzakelijk ten behoeve van de effectbeoordeling.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van grote modderkruiper in de Rozendaalse Beek is noodzakelijk. Voor alle vissoorten geldt de zorgplicht. Door bij tijdelijke drooglegging de voorgestelde mitigerende maatregel te treffen kan schade aan vissoorten worden voorkomen.

2.9 INSECTEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van 6 insecten: grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoornpage, gevlekte witsnuitlibel, rivierrombout en teunisbloempijlstaart. Grote vos is waargenomen in Arnhem, op circa 2 km afstand van het deelgebied. Binnen het deelgebied is de soort niet bekend. Waardplanten als iep en zoete kers zijn niet bekend in het deelgebied, ook zijn er weinig wilgen aanwezig. Doordat er meer oobos wordt gecreëerd, ontstaat in de toekomst meer geschikt biotoop voor deze dagvlinder. Grote weerschijnvlinder is één keer waargenomen tussen Velp en Rheden, dit betreft zeer waarschijnlijk een zwervend exemplaar. De waardplanten van deze dagvlinder zijn boswilg en soms grauwe wilg, binnen oude vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bosjes in beekdalen. In het deelgebied vormt de Rozendaalse Beek mogelijk geschikt leefgebied voor deze soort. Doordat er meer oobos wordt gecreëerd, ontstaat in de toekomst geschikt biotoop voor deze dagvlinder. Gevlekte witsnuitlibel is waargenomen bij de Rozendaalse Beek, vermoedelijk gaat het hier om zwervende exemplaren. Deze soort is gebonden aan laagveenmoerassen en vegetatierijke duinplassen en vennen, deze biotopen komen niet voor binnen het deelgebied. Sleedoornpage is veelvuldig waargenomen in Arnhem en Westervoort, binnen het deelgebied zelf zijn geen waarnemingen bekend. Door het toevoegen van landschapselementen zoals heggen en houtwallen met sleedoorn ontstaat er meer geschikt biotoop voor deze soort. Rivierrombout is waargenomen langs de Nederrijn, op circa 2 km afstand van het deelgebied. Het leefgebied van de larven van deze libellensoort bestaat uit ondiep water tussen kribben met een glooiende, zandige oever. Het is niet uitgesloten dat de IJssel geschikt leefgebied vormt voor larven van rivierrombout. Door het ontstienen van de oevers zal er meer geschikt leefgebied ontstaan. Teunisbloempijlstaart is waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem. Er zijn geen waardplanten (teunisbloem, wilgenroosje, basterdwederik en kattenstaart) waargenomen van deze nachtvlinder tijdens het veldbezoek, hiermee zijn negatieve effecten op deze soort uitgesloten.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Tijdens ingrepen aan de IJsseloever in de periode juni-augustus kunnen tijdelijke negatieve effecten op rivierrombout optreden. In deze periode sluipen de larven van deze soort namelijk uit op rivieroevers. Dit kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten de kwetsbare uitsluiperperiode uit te voeren (buiten juni-augustus).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van insecten worden niet overtreden, mits de voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor insecten is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.10 OVERZICHT VAN RODE LIJST-SOORTEN

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van een selectie van Rode Lijstsoorten (§ 3.1.1) afkomstig uit de NDFF binnen het deelgebied NU inclusief een randzone van 100 m.

Tabel 2. Overzicht van Rode Lijst-soorten in de omgeving van deelgebied Noordelijke uiterwaarden. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (BIJ12, d.d. 2-3-2022) van laatste 10 jaar binnen 100 m rondom het deelgebied Noordelijke uiterwaarden). De gegevens van vissen zijn afkomstig van Rijkswaterstaat (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021) en betreft soorten uit de bovenloop van de IJssel. De soorten die reeds vermeld staan in tabel 1, zijn niet in deze tabel opgenomen. Van vogels worden alleen de broedvogels vermeld zonder jaarrond beschermd nest.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna).

RL: Rode lijst status (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming van records in de NDFF.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 100 m rondom de Noordelijke uiterwaarden.

NU: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uiterwaarden (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	NU
Vaatplanten						
Beemdkruid	<i>Knautia arvensis</i>		KW	2021	37	X
Beventjes	<i>Briza media</i>		KW	2021	15	X
Bilzekruid	<i>Hyoscyamus niger</i>		BE	2013	2	
Bolderik	<i>Agrostemma githago</i>		KW	2015	1	X
Bosaardbei	<i>Fragaria vesca</i>		GE	2013	1	?
Engelse alant	<i>Inula britannica</i>		KW	2020	25	?
Geelhartje	<i>Linum catharticum</i>		KW	2014	3	
Genadekruid	<i>Gratiola officinalis</i>		BE	2021	86	
Gewone agrimonie	<i>Agrimonia eupatoria</i>		GE	2020	1	X
Gladde ereprijs	<i>Veronica polita</i>		KW	2019	1	X
Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>		KW	2021	7	
Kamgras	<i>Cynosurus cristatus</i>		GE	2018	3	X
Karwijvarkenskervel	<i>Peucedanum carvifolia</i>		KW	2021	85	X
Kattendoorn	<i>Ononis repens</i>		GE	2019	21	X
Kleine kattenstaart	<i>Lythrum hyssopifolia</i>		GE	2013	1	
Kleine ratelaar	<i>Rhinanthus minor</i>		GE	2021	72	X
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>		GE	2020	5	X
Kruisbladwalstro	<i>Cruciata laevipes</i>		KW	2021	15	X
Moeraskruiskruid	<i>Jacobaea paludosa</i>		KW	2015	1	X
Moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>		KW	2021	20	
Moeslook	<i>Allium oleraceum</i>		KW	2019	4	X
Oot	<i>Avena fatua</i>		KW	2019	1	X
Parnassia	<i>Parnassia palustris</i>		KW	2018	61	
Rode ogentroost	<i>Odontites vernus ssp. serotinus</i>		GE	2015	5	X
Ruig viooltje	<i>Viola hirta</i>		KW	2021	5	X
Schijnraket	<i>Erucastrum gallicum</i>		KW	2020	2	
Sikkelklaver	<i>Medicago falcata</i>		KW	2021	50	X
Steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>		KW	2020	1	
Stomp fonteinkruid	<i>Potamogeton obtusifolius</i>		KW	2019	4	X
Torenkruid	<i>Arabis glabra</i>		KW	2013	2	
Trosdravik	<i>Bromus racemosus</i>		KW	2019	4	X
Tweestijlige meidoorn	<i>Crataegus laevigata</i>		KW	2017	1	X
Valse kamille	<i>Anthemis arvensis</i>		KW	2015	1	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	NU
Veldkruidkers	<i>Lepidium campestre</i>		BE	2020	1	
Veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>		KW	2021	14	X
Weidekervel	<i>Silaum silaus</i>		KW	2019	5	X
Welriekende agrimonie	<i>Agrimonia procera</i>		KW	2019	11	
Zacht vetkruid	<i>Sedum sexangulare</i>		KW	2019	12	X
Zoogdieren						
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	A	GE	2022	227	X
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	A	GE	2022	44	X
Vogels						
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	VR	GE	2021	242	X
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	VR	GE	2021	72	X
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	VR	GE	2022	76	X
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	VR	GE	2015	2	
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	VR	KW	2022	6	X
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	VR	GE	2021	584	X
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	VR	GE	2022	85	X
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	VR	KW	2021	13	X
Matkop	<i>Parus montanus</i>	VR	GE	2017	10	X
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	VR	KW	2019	6	X
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	VR	KW	2019	10	X
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	VR	GE	2021	169	X
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	VR	KW	2021	323	X
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	VR	GE	2021	46	X
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	VR	GE	2021	543	X
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	VR	GE	2022	39	X
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	VR	KW	2013	2	X
Zomertaling	<i>Spatula querquedula</i>	VR	BE	2021	365	X
Vissen						
Alver	<i>Alburnus alburnus</i>		KW	-	-	X
Barbeel	<i>Barbus barbus</i>		KW	-	-	X
Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>	HR	KW	-	-	X
Kopvoorn	<i>Squalius cephalus</i>		KW	-	-	X
Rivierdonderpad	<i>Cottus perifretum</i>		KW	-	-	X
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>	HR	GE	-	-	X
Serpeling	<i>Leuciscus leuciscus</i>		KW	-	-	X
Sneep	<i>Chondrostoma nasus</i>		KW	-	-	X
Spiering	<i>Osmerus eperlanus</i>		KW	-	-	X
Insecten						
Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>		GE	2020	5	X
Knautiabij	<i>Andrena hattorfiana</i>		BE	2021	1	X

Vaatplanten

Er zijn uit de NDFF binnen 100 m afstand van het deelgebied 26 soorten vaatplanten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uiterwaarden of die hier kunnen

worden verwacht: beemdkroon, bevertjes, bolderik, bosaardbei, Engelse alant, gewone agrimonie, gladde ereprijs, kamgras, karwijvarkenskervel, kattendoorn, kleine ratelaar, korenbloem, kruisbladwalstro, moeraskruiskruid, moeslook, oot, rode ogentroost, ruig viooltje, sikkelklaver, stomp fonteinkruid, trosvravig, tweestijlige meidoorn, valse kamille, veldsalie, weidekervel en zacht vetkruid.

Veel soorten zijn waargenomen langs de oevers van de IJssel, sommige delen hiervan worden ontsteend. Hierdoor ontstaan er meer natuurlijke oevers en meer geschikte groeiplaatsen voor deze vaatplanten. Er worden dan ook geen negatieve effecten verwacht op deze soorten. Ook zijn veel soorten waargenomen binnen de Velperwaarden, hier is voorzien om natuurinclusieve landbouw te stimuleren, dit zal ook een gunstig effect hebben op deze soorten. Dit geldt ook voor de autonome ontwikkeling van Natuurmonumenten met beekherstel en de ontwikkeling van natte hooilanden en stroomdalgraslanden. Voor de vaatplanten die langs de Schaapdijk zijn aangetroffen geldt dat hier geen ingrepen zijn gepland, daarmee zijn negatieve op deze soorten uitgesloten.

Zoogdieren

Er zijn uit de NDFF 2 zoogdieren bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uitwaarden: Haas is verspreid binnen het deelgebied waargenomen en heeft een voorkeur voor akkers, weilanden en kleinschalig gras- en bouwland. De waarnemingen van konijn zijn voornamelijk afkomstig van de taluds van de N325 en de Schaapdijk, langs de randen van het gebied. Binnen het gebied zijn enkele waarnemingen bekend uit de Velperwaarden. Deze soort heeft een voorkeur voor half-open landschappen met zandige bodems. Door de inrichtingsmaatregelen gaat er geen leefgebied van haas en konijn verloren, maar ontstaat er juist meer kwalitatief leefgebied. Negatieve effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vogels

Er zijn uit de NDFF 17 soorten vogels bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uitwaarden: boerenzwaluw, gele kwikstaart, graspieper, grote lijster, grutto, kneu, koekoek, matkop, nachtegaal, patrijs, ringmus, slobeend, spotvogel, tureluur, veldleeuwerik, wielewaal en zomertaling.

Boerenzwaluw is voornamelijk foeragerend waargenomen. De gebouwen en schuren waarin de deze soort broedt blijven intact. Gele kwikstaart broedt in akkers en randen van graslanden, gezien in grote delen van het gebied natuurinclusieve landbouw wordt gestimuleerd, kan het er voor deze soort alleen maar op vooruit gaan. Dit geldt ook voor graspieper, grutto, koekoek, patrijs, ringmus, tureluur, veldleeuwerik en zomertaling.

Het toevoegen van meer landschapselementen heeft een positief effect op grote lijster, kneu, patrijs, ringmus, spotvogel. Het versterken van de natte natuur en het uitbreiden van het areaal aan oobos heeft een positief effect op matkop, nachtegaal, slobeend, tureluur, wielewaal en zomertaling.

Vissen

Er zijn 9 vissoorten met een Rode Lijst-status bekend uit de bovenloop van de IJssel: alver, barbeel, bittervoorn, kopvoorn, rivierdonderpad, rivierprik, serpeling, sneep en spiering. Van deze soorten is rivierdonderpad na 2010 niet meer aangetroffen bij de actieve vismonitoring van Rijkswaterstaat. Deze soort is hier waarschijnlijk uitgestorven als gevolg van de influx van

verscheidene uitheemse grondelsoorten. Binnen het deelgebied kan alleen bittervoorn worden verwacht. De verschillende geïsoleerde waterplassen in het gebied kunnen geschikt leefgebied zijn. Alver, barbeel, kopvoorn, rivierprik, serpeling, sneep en spiering zijn rheofiele soorten, waarvoor de geïsoleerde waterplassen geen geschikt leefgebied vormen.

De maatregelen voor het onderdeel rivier (IJssel) in dit deelgebied omvatten:

- demping van een deel van de havenkom bij Putman;
- verwijdering van de invaart naar Struyk Verwo;
- ontstening van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand;
- toevoeging van palenschermen tussen kribben;
- inkorting van kribben in de binnenbocht;
- verlenging van kribben in de buitenbocht.

De maatregelen bij de kribben hebben geen negatieve effecten op vissen. Het (deels) ontsteden van de oevers heeft waarschijnlijk een positief effect, omdat de stenen nu vooral geschikt leefgebied vormen voor invasieve uitheemse vissoorten (tabel 3).

Het compleet ontsteden van rivieroevers is, bij wateren met veel scheepvaart, overigens niet wenselijk ten aanzien van diverse zowel algemene als zeldzame vissoorten. Op de kale zandige oevers is als gevolg van scheepvaart sprake van zeer veel dynamiek (golfslag, maar ook wegtrekkend en opstuwend water als gevolg van passerende vrachtschepen), waardoor vissen hier nauwelijks meer voor kunnen komen als alle beschutting wordt weggehaald.

Stromende beken met een vrije uitmonding in rivieren kunnen belangrijk paai- en opgroeigebied zijn voor verschillende Rode Lijst vissoorten. Met de voorgenomen beekherstelmaatregelen kan ook (de monding van) de Rozendaalse Beek deze functie voor vissoorten vervullen.

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Insecten

Er zijn uit de NDFF 2 insectensoorten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Noordelijke uitwaarden: Bruin blauwtje is voornamelijk waargenomen aan de randen van het deelgebied, binnen de Velperwaarden. Het leefgebied van deze dagvlinder bestaat uit dijken, wegbermen, weilanden, schrale graslanden en kalkgraslanden. De waardplanten zijn verschillende ooievaarsbeksoorten, vooral kleine ooievaarsbek en gewone reigersbek. Door de maatregelen neemt de kwaliteit van het leefgebied alleen maar toe. Er zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten voor bruin blauwtje. Knautiabij is één keer waargenomen langs de Schaapdijk, waar de waardplant beemdtkroon staat. Gezien er geen ingrepen zijn gepland op deze locatie, zijn negatieve effecten op deze soort uitgesloten.

2.11 OVERZICHT INVASIEVE EXOTEN

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van invasieve exoten die bekend zijn uit de het deelgebied NU en de omgeving. Alleen de plantensoorten worden nader besproken.

Tabel 3. Overzicht van invasieve exoten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFP van laatste 10 jaar binnen 2 km van de Noordelijke uiterwaarden) en van gegevens van Rijkswaterstaat van soorten uit de bovenloop van de IJssel (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021).

Jaar: *Laatste jaar van waarneming.*

Records: *Aantal records in de NDFP binnen een zone van 2 km rondom de Noordelijke uiterwaarden.*

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Jaar	Records
Vaatplanten			
Hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>	2021	6
Japanse duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>	2021	123
Moeraslantaarn	<i>Lysichiton americanus</i>	2016	2
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>	2021	48
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	2021	142
Smalle waterpest	<i>Elodea nuttallii</i>	2021	83
Zoogdieren			
Beverrat	<i>Myocastor coypus</i>	2021	18
Muskusrat	<i>Ondatra zibethicus</i>	2021	355
Vogels			
Heilige ibis	<i>Threskiornis aethiopicus</i>	2014	1
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	2022	1476
Rosse stekelstaart	<i>Oxyura jamaicensis</i>	2013	1
Reptielen			
Geelwangschildpad	<i>Trachemys scripta troosti</i>	2020	2
Lettersierschildpad	<i>Trachemys scripta</i>	2021	14
Roodwangschildpad	<i>Trachemys scripta elegans</i>	2021	15
Vissen			
Blauwband	<i>Pseudorasbora parva</i>	2015	117
Donaubrasem	<i>Ballerus sapa</i>	-	-
Kesslers grondel	<i>Ponticola kessleri</i>	-	-
Marmergroundel	<i>Proterorhinus semilunaris</i>	-	-
Pontische stroomgrondel	<i>Neogobius fluviatilis</i>	-	-
Roofblei	<i>Leuciscus aspius</i>	-	-
Witvinriviergrondel	<i>Romanogobio belingi</i>	-	-
Zonnebaars	<i>Lepomis gibbosus</i>	-	-
Zwartbekgrondel	<i>Neogobius melanostomus</i>	-	-
Geleedpotigen			
Chinese wolhandkrab	<i>Eriocheir sinensis</i>	2021	4
Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft	<i>Orconectes limosus</i>	2020	5
Rode Amerikaanse rivierkreeft	<i>Procambarus clarkii</i>	2021	45

Invasieve plantensoorten

De NDFF bevat waarnemingen van 5 invasieve plantensoorten uit de omgeving van het deelgebied NU: hemelboom, moeraslantaarn, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest. Binnen NU zijn reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop en smalle waterpest waargenomen. Tijdens het veldbezoek werden resten van reuzenberenklauw aangetroffen nabij het gemaal aan de Lathumse Veerweg. Deze soort is verspreid waargenomen in het gebied en kent één cluster langs de westelijke grens van het deelgebied NU, ter hoogte van de Nieuwe Havenweg bij Koningspleij. Waarnemingen van reuzenbalsemien zijn beperkt tot één locatie langs de IJssel, binnen de Velperwaarden. Smalle waterpest is bekend van 2 locaties in de NU, waaronder de Rozendaalse Beek. Deze invasieve waterplant is dusdanig ingeburgerd dat de soort in elke sloot voorkomt, uitroeien is niet meer mogelijk.

Vervolgonderzoek

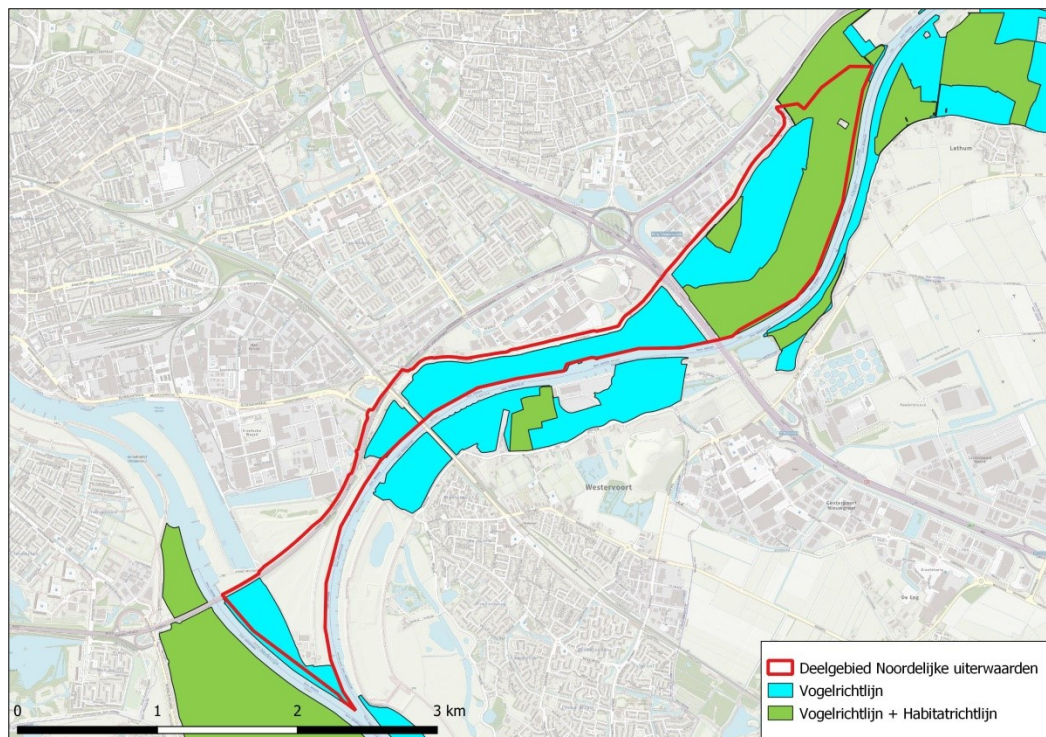
Uitbreiding van invasieve plantensoorten kan op den duur gevaarlijk zijn voor beschermde soorten en habitats. Als alle groeiplaatsen goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader uitgewerkt worden. Hiervoor dient vervolgonderzoek te worden uitgevoerd tijdens het groeiseizoen.

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

3.1 LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

Het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep van het RKP in het deelgebied Noordelijke uiterwaarden. In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is in de Velperwaarden extra Habitatrichtlijngebied begrens (figuur 14). Een voortoets is nodig om te kunnen beoordelen of er kans is op negatieve effecten. In de volgende paragrafen worden de resultaten van de voortoets beschreven. Voor kwalificerende habitattypen en -soorten wordt aangegeven of negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, of dat negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significant negatieve effecten.

Figuur 14. Ligging van het deelgebied Noordelijke uiterwaarden (rood omlijnd) van het Rivierklimaatpark ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken. Het deelgebied betreft zowel Vogelrichtlijngebied als Habitatrichtlijngebied. (Bron: Min. LNV, Ontwerp-wijzigingsbesluit d.d. 22-11-2021.)

3.2 AFBAKENING VAN TE TOETSEN EFFECTEN

Realisatie van de verschillende maatregelen in het deelgebied NU kunnen leiden tot diverse storende factoren, enerzijds als gevolg van werkzaamheden tijdens de aanlegfase en anderzijds als gevolg van effecten tijdens de gebruiksfase. In tabel 4 worden mogelijke effecten opgesomd. In de paragrafen daarna worden de effecten beschreven.

Tabel 4. Mogelijke negatieve effecten van voorgenomen (inrichtings)werkzaamheden van het RKP in het deelgebied Noordelijke uiterwaarden op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (■ = kans op negatief effect; - = geen kans op negatief effect).

Mogelijke (negatieve) effecten	Kans op negatief effect	
	aanlegfase	gebruiksfase
Oppervlakteverlies: toevoeging landschapselementen en struinpaden verwaarloosbaar.	-	-
Versnippering: toevoeging landschapselementen en struinpaden verwaarloosbaar.	-	-
Verzuring/vermesting door stikstof uit de lucht: in zowel aanleg- als gebruiksfase.	■	■
Verontreiniging: n.v.t.	-	-
Verzoeting: n.v.t.	-	-
Verziltig: n.v.t.	-	-
Verdroging: n.v.t.	-	-
Vernatting: n.v.t.	-	-
Verandering stroomsnelheid: n.v.t.	-	-
Verandering overstromingsfrequentie: regelmatige inundatie deel Velperwaarden.	-	-
Verandering dynamiek substraat: ontstenen van oevers.	-	-
Verstoring door geluid: tijdens de werkzaamheden kan er sprake zijn van geluidsverstoring, meer recreatie in de uiterwaard in de gebruiksfase.	■	■
Verstoring door licht: mogelijk met werkzaamheden in aanlegfase.	■	-
Verstoring door trilling: n.v.t., er is geen sprake van heien, boren etc.	-	-
Optische verstoring: tijdens de aanleg kan sprake zijn van optische verstoring door beweging, tijdens gebruiksfase meer mensen in uiterwaard o.a. over struinpaden.	■	■
Verstoring door mechanische effecten: tijdens de aanlegfase en door (overmatige) recreatieve betreding in de gebruiksfase.	■	■

3.3 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATTYPEN

Tabel 5 geeft de habitattypen weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per habitatype is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 5. Overzicht van aangewezen habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Rijntakken.

Habitatype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>	=
H3270 Slikkige rivieroevers	>	>
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=
H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A Glanshaverhooilanden	>	>
H6510B Vossenstaarthooilanden	>	>
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	>	>
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	=	>
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	=
H91F0 Droge hardhoutoibossen	>	>

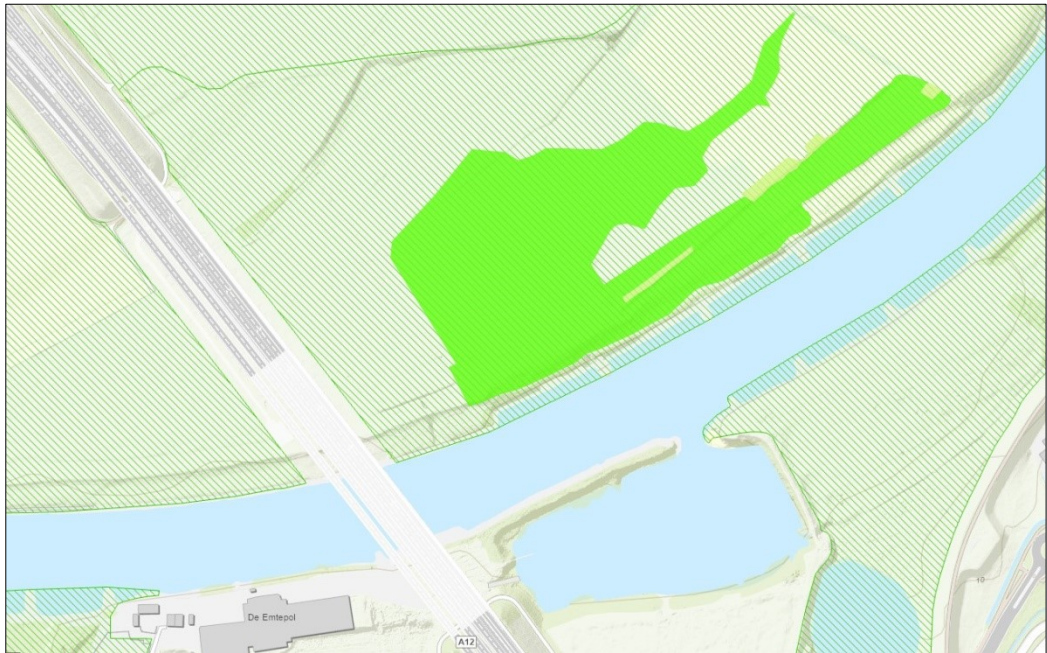
* Doelstelling: = behoud; > uitbreiding/verbetering

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Voor de aanwezigheid van kwalificerende habitattypen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden is gebruik gemaakt van de interactieve kaart met Natura 2000-gebieden en habitattypen van de provincie Gelderland. Binnen het deelgebied Noordelijke uiterwaarden zijn ten oosten van de A12 in de Velperwaarden reeds de habitattypen Glanshaverhooilanden (H6510A) en Stroomdalgraslanden (H6120) aanwezig (figuur 15).

In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied NU extra Habitatrichtlijngebied begrensd. Binnen de Velperwaarden wordt ter hoogte van de plas ten zuiden van de Broekdijk (figuur 5) 5 ha ontwikkeld van het habitatype Glanshaver- en vossenstaarhooilanden, glanshaver (H6510A). Het habitatype Slikkige rivieroever (H3270) wordt uitgebreid met ca. 1 ha. Ter hoogte van de Rozendaalse Beek wordt (ook deels in het aangrenzende deelgebied terrein De Groot) 19,94 ha ontwikkeld van de habitattypen Slikkige rivieroever (H3270), Glanshaver- en vossenstaarhooilanden, glanshaver (H6510A) en Droge hardhoutoibossen (H91FO).

Figuur 15. Ligging van het habitatype H6510 Glanshaverhooilanden (groen) met hierin of aangrenzend kleine delen H6120 Stroomdalgraslanden (lichtgeel) ten oosten van de A12 in deelgebied NU (bron: <https://geoportaal.gelderland.nl>).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Op de locatie van het nieuwe Habitatrichtlijngebied ter hoogte van de plas ten zuiden van de Broekdijk zijn geen maatregelen gepland. Op de locatie van het nieuwe Habitatrichtlijngebied ter hoogte van de Rozendaalse Beek vindt natuurontwikkeling door Natuurmonumenten plaats van natte hooilanden, stroomdalgraslanden en beekherstel. Negatieve effecten door de voorgenomen inrichtingsmaatregelen van het RKP op deze nog te ontwikkelen habitattypen zijn daarmee uitgesloten.

Stikstofdepositie

Zowel tijdens de aanlegfase als tijdens de gebruiksfase zijn effecten van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats niet op voorhand uitgesloten.

Voor de aanlegwerkzaamheden in verband met de voorgenomen ingreep geldt ten aanzien van stikstofdepositie in de Wnb een vrijstelling van vergunningplicht. Op basis van artikel 2.9a van de Wnb geldt sinds 1 juli 2021 namelijk een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor activiteiten van de bouwsector. De partiële vrijstelling houdt in dat de tijdelijke gevolgen van de door de bouw veroorzaakte stikstofdepositie buiten beschouwing worden gelaten bij de natuurvergunning. Ook een toetsing op lokale effecten (AERIUS-calculatie) is niet meer nodig. De vrijstelling heeft betrekking op het bouwen en slopen van een bouwwerk en voor het aanleggen, veranderen en verwijderen van een werk. Daarnaast vallen de vervoersbewegingen die samenhangen met de werkzaamheden onder de vrijstelling.

Door de aanleg van het RKP wordt het gebied interessanter voor recreatie. Dit kan leiden tot extra vervoersbewegingen en hiermee ook met extra stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats. Met behulp van het rekeninstrument Aeriusscalculator kan inzichtelijk worden gemaakt of hiervan sprake is in de gebruiksfase van het RKP.

Mechanische verstoring

Negatieve effecten op habitattypen als gevolg van werkzaamheden kunnen optreden in de aanlegfase. Net ten zuiden van de begrenzing van de habitattypen Glanshaverhooilanden (H6510A) en Stroomdalgraslanden (H6120) wordt de oever ontsteend. Hierbij zijn tijdelijke negatieve effecten als gevolg van de graafwerkzaamheden niet uitgesloten (verstoring door mechanische effecten).

Aantasting van glanshaverhooilanden en stroomdalgraslanden is op voorhand niet uitgesloten bij overmatige betreding door recreatie (en hieraan gekoppeld activiteiten zoals pluk en fotografie). Dit geldt nog meer voor het habitatype droge hardhoutooibossen. Dit zeldzame habitatype heeft een bijzondere ondergroei met opvallende soorten in de kruidenlaag die kwetsbaar is voor betreding.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Tijdens de aanlegfase kan sprake zijn van mechanische verstoring van de habitattypen Glanshaverhooilanden (H6510A) en Stroomdalgraslanden (H6120). Een significant negatief effect kan hierbij op voorhand niet worden uitgesloten. Ook dienen de effecten van betreding op de typische soorten van deze habitattypen onderzocht te worden indien er struinpaden door deze habitattypen worden aangelegd. Aanleg van struinpaden door droge hardhoutooibossen moet worden vermeden.

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculator.

3.4 TOETSING KWALIFICEERENDE HABITATSOORTEN

Tabel 6 geeft de aangewezen habitatsorten weer van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Per habitatsort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 6. Overzicht van aangewezen habitatsoorten met instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering.

Habitatsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	
H1095	Zeeprik	>	>	>
H1099	Rivierprik	>	>	>
H1102	Elft	=	=	>
H1106	Zalm	=	=	>
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkuiper	>	>	>
H1149	Kleine modderkuiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=
H1166	Kamsalamander *	>	>	>
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1337	Bever	=	>	>

*: Het doelbereik van HR-doelen dient exclusief binnen de HR-gebieden te worden gerealiseerd, met uitzondering van kamsalamander. Een goede instandhouding van deze soort is alleen mogelijk wanneer naast behoud en uitbreiding van het leefgebied in HR-gebied ook het leefgebied in delen van het VR-gebied wordt behouden en versterkt (Provincie Gelderland, 2018).

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van de aangewezen stroomminnende vissoorten uit tabel 6 (zeeprik, rivierprik, elft, zalm) ontbreekt geschikt habitat binnen het deelgebied. De (periodiek) geïsoleerde wateren en de Rozendaalse Beek kunnen geschikt leefgebied vormen voor bittervoorn, grote modderkuiper, kleine modderkuiper en rivierdonderpad.

Kamsalamander komt binnen deelgebied Noordelijke uiterwaarden niet voor. Het ontbreekt hier aan geschikte (visvrije!) voortplantingswateren.

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort. Het rivierengebied vormt voor deze soort belangrijk foerageergebied.

Voor bever vormt binnen deelgebied NU de Rozendaalse Beek geschikt leefgebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij het beekherstel van de Rozendaalse Beek is een negatief effect op mogelijk aanwezige bittervoorn, grote modderkuiper, kleine modderkuiper en rivierdonderpad niet op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten op de overige aangewezen vissoorten en meervleermuis zijn uitgesloten, indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek ten tijde van de uitvoering van het beekherstel bezet leefgebied van bever. Om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op bever als gevolg van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen van het RKP, dient een actueel beeld te bestaan van de verspreiding van deze soort. Hiervoor dient kort voor de uitvoering van het beekherstel vervolgonderzoek naar bever plaats te vinden, zie ook § 2.4.

Voorkómen van negatieve effecten op vissen

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen

ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Voorkómen van negatieve effecten op vleermuizen

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (dijken, talud van de A12 en de IJsselbrug, waterplassen en struweelhagen in de Velperwaarden, Rozendaalse Beek en de rivieren).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op de aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is nodig naar bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bever, zie ook toetsing Wnb § 2.8 en § 2.4.

Significant negatieve effecten op de overige aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

3.5 TOETSING AANGEWEEZEN VOGELSOORTEN

3.5.1 Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten

Tabel 7 geeft de aangewezen broedvogelsoorten weer van N2000-gebied Rijntakken. Per broedvogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied NU uitgerekend. Op basis van de NDFF is het huidig aantal broedparen (gemiddelde van 3 jaren) aangegeven.

Tabel 7. Overzicht aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor het deelgebied NU is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van het aantal broedparen aangegeven alsook de huidige omvang (op basis NDFF-data uit 2013, 2017 en 2021). Deze gemiddelde aantallen zijn terug te vinden in kolom 'huidige populatie'; doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering, <: achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Broedvogelsoort		Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling aantal broedparen	Doelstelling broedparen NU	huidige populatie NU
A004	dodaars	=	=	45	0,4	0
A017	aalscholver	=	=	660	5,3	0
A021	roerdomp	>	>	20	0,2	0
A022	woudaap	>	>	20	0,2	0
A119	porseleinhoen	>	>	40	0,4	0
A122	kwartelkoning	>	>	160	1,3	0
A153	watersnip	=	=	17	0,1	0
A197	zwarte stern	=	=	240	1,9	0
A229	ijsvogel	=	=	25	0,2	0
A249	oeverzwaluw	=	=	680	5,4	0
A272	blauwborst	=	=	95	0,8	0
A298	grote karekiet	>	>	70	0,6	0

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken komen momenteel niet voor in het deelgebied NU. Van de Velperwaarden zijn BMP-tellingen van 2013, 2017 en 2021 bekend. Hier zitten geen vogelsoorten bij die een instandhoudingsdoelstelling kennen voor Natura 2000-gebied Rijntakken. Het niet op BMP-getelde deel, de Pleij, is in de huidige vorm ongeschikt voor de aangewezen broedvogelsoorten. In de NDFF zijn ook geen recente territorium- of nestindicerende waarnemingen bekend van deze broedvogelsoorten in het deelgebied.

Het geoportaal van de provincie Gelderland geeft voor verschillende in tabel 7 aangegeven broedvogelsoorten aan dat er “bezet geschikt leefgebied” is. De gegevens in het geoportaal zijn waarschijnlijk gebaseerd op alle typen van waarnemingen van een soort in de NDFF. Dit betekent echter nog niet dat er ook daadwerkelijk altijd geschikt broedgebied aanwezig is. (<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/>).

De betreffende vogelsoorten broeden in water-, moeras- en rietvegetaties (dodaars, roerdomp, woudaap, porseleinhoen, watersnip, zwarte stern, grote karekiet), in vochtig tot nat, extensief beheerd en rijk gestructureerd grasland (watersnip), in hooiland of extensief beheerde akkers (kwartelkoning), in holten in verticale structuren zoals natuurlijke oevers en steilranden (oeverzwaluw en ijsvogel), in dichte, struikenrijke vochtige vegetaties (blauwborst) en in kolonies in bomen nabij grote wateren (aalscholver). In het deelgebied ontbreken grotendeels dergelijke specifieke habitats. Het begraasde grasland, dijken, stenen oevers zijn ongeschikt als broedbiotoop voor deze soorten.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen bij de realisatie van het Rivierklimaatpark kunnen leiden tot nieuw geschikt leefgebied voor een aantal aangewezen broedvogelsoorten die gebonden zijn aan extensiever beheerde (natte) graslanden.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Directe negatieve effecten op kwalificerende broedvogelsoorten als gevolg van de ingreep (aanlegfase en gebruiksfase) zijn uitgesloten vanwege het ontbreken van leefgebied op de ingreeplocaties.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn uitgesloten.

3.5.2 Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten

Tabel 8 geeft de niet-broedvogelsoorten weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per vogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 8. Overzicht aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor de Noordelijke uiterwaarden (NU) is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van de populatie aangegeven alsook de huidige omvang (op basis van het gemiddelde seizoensgemiddelde watervogelmonitoringstelgegevens (bron: Sovon vogelonderzoek Nederland) van 2017, 2019 en 2020 en slaapplaatstellingen wulp 2012-2018. Deze gemiddelde aantallen zijn terug te vinden in kolom Gemiddeld aanwezig N. uiterwaarden. Gebiedsfunctie (GF): S: slaap- en rustplaats, F: foerageergebied; Doelstelling: = behoud, > uitbreiding/verbetering, = (<) achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling NU	gemiddeld aanwezig NU
A005 Fuut	=	=	S,F	570	4,6	-
A017 Aalscholver	=	=	S,F	1.300	10,4	-
A037 Kleine zwaan	=	=	S,F	100	0,8	-
A038 Wilde zwaan	=	=	S,F	30	0,2	-
A041 Kolgans	=	=	S	180.100	1.440,8	-
A041 Kolgans	=	=	F	35.400	283,2	862
A043 Grauwe gans	=	=	S	21.500	172,0	-
A043 Grauwe gans	=	=	F	8.300	66,4	256
A045 Brandgans	=	=	F	920	7,4	180
A045 Brandgans	=	=	S	5.200	41,6	-
A048 Bergeend	=	=	S,F	120	1,0	1
A050 Smient	=	=	S,F	17.900	143,2	2
A051 Krakeend	=	=	F	340	2,7	20
A052 Wintertaling	=	=	F	1.100	8,8	4
A053 Wilde eend	=	=	F	6.100	48,8	10
A054 Pijlstaart	=	=	F	130	1,0	-
A056 Slobeend	=	=	F	400	3,2	-
A059 Tafeleend	=	=	F	990	7,9	-
A061 Kuifeend	=	=	F	2.300	18,4	10
A068 Nonnetje	=	=	F	40	0,3	-
A125 Meerkoet	=	=	F	8.100	64,8	30
A130 Scholekster	=	=	S,F	340	2,7	1
A140 Goudplevier	=	=	F	140	1,1	-
A142 Kievit	=	=	F	8.100	64,8	30

	Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling NU	gemiddeld aanwezig NU
A151	Kemphaan	=	=	F	1.000	8,0	-
A156	Grutto	=	=	S,F	690	5,5	-
A160	Wulp	=	=	S,F	850	6,8	600
A162	Tureluur	=	=	S,F	65	0,5	-
A702	Toendrarietgans	=	=	S	2.800	22,4	-
A702	Toendrarietgans	=	=	F	125	1,0	-

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Het foerageergebied van deze aangewezen niet-broedvogelsoorten bestaat uit open water, graslanden, akkers, slikoevers en plasdrasterreinen. Het deelgebied bestaat grotendeels uit graslanden en akkers. Er is maar weinig water aanwezig. Voor de verschillende ganzensoorten is er voldoende foerageergebied aanwezig in de vorm van grasland en akkers.

De slaap- of rustgebieden bestaan voor de meeste soorten uit open water. Aalscholver slaapt in kolonies die zich meestal in bomen nabij water bevinden. In het deelgebied is geen slaappleaats van de aalscholver bekend in de NDFF. Geschikte slaappleaatsen voor watervogels in de vorm van grote plassen zijn niet aanwezig.

Op basis van het oppervlakte-aandeel van het deelgebied NU blijkt de aanwezige doelpopulatie ten aanzien van ganzen en wulp zeer ruim vertegenwoordigd te zijn. Het gemiddeld aantal aanwezige dieren overstijgt de populatiedoelstelling ruim. Van de overige soorten wordt de doelpopulatie niet of nauwelijks bereikt. Sommige soorten ontbreken zelfs in het deelgebied NU.

Grutto kende tot en met 2017 (Sovon, 2021) een slaappleaats bij de plas langs de Broekdijk in de Velperwaarden. Hierna is de soort niet meer geteld op de slaappleaats. Deze plas is de enige geschikte slaappleaats voor grutto in het deelgebied, andere wateren zijn niet aanwezig. Geplande maatregelen rondom de omgeving van deze plas zijn gericht op versterking van natte natuur. De plas blijft intact en hiermee ook de mogelijkheid tot slaappleaats voor grutto in de toekomst.

Wulp heeft langs dit deel van de IJssel en in het deelgebied bij de Koningspleij en Velperwaarden grote slaappleaatsen en belangrijk foerageergebied. De soort gebruikt verschillende slaappleaatsen langs de IJssel en in het projectgebied RKP (Sovon, 2021 & Vogelwerkgroep Arnhem e.o., 2017).

De maatregelen die gepland staan voor de Noordelijke uiterwaarden zullen grotendeels positief uitpakken voor de aangewezen niet-broedvogels. In het gebiedsdeel Koningspleij staan plannen gepland als natuurinclusieve landbouw en het weidevogelgebied wordt versterkt. Voor het deel IJsseloord is ook natuurinclusieve landbouw gepland. In deze beide gebieden is geen recreatie gepland zodat deze delen van het deelgebied NU ten aanzien van rust onveranderd blijven en zo een goed rust- en foerageergebied kan blijven voor de aanwezige overwinterende soorten ganzen en wulp.

In de Velperwaarden zullen de maatregelen als natuurinclusieve landbouw en vernatting ook positief uitpakken voor de aangewezen niet-broedvogels zoals de hier overwinterende wulpen,

ganzen en eenden. Bij de transitie naar natuurinclusieve landbouw zal sprake kunnen zijn van een overgang van meer (eiwitrijk) productiegras naar meer kruidrijk gras. Bodembiodiversiteit is vooral gebaat bij gematigd gebruik van organische mest en het zo min mogelijk scheuren en vernieuwen van grasland. Kruidenrijkdom en weidevogels profiteren vooral van vaste organische mest. Voor alle soorten tezamen is dit een gunstige ontwikkeling. Ook voor ganzen is dit niet bezwaarlijk. Kruidenrijk grasland blijft geschikt foerageergebied, zeker in combinatie met de ruime binnendijkse foerageergebieden (productiegraslanden).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

In de Velperwaarden is voorzien om landschapselementen zoals heggen en houtwallen aan te leggen. Dit vermindert de openheid van het landschap en heeft daarmee een negatief effect op weidevogels, vanwege het hogere predatiegevaar.

Tijdens aanlegwerkzaamheden zijn tijdelijke effecten van licht-, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie en de grotere toegankelijkheid van het gebied door de aanleg van struipaden (geluid- en optische verstoring door wandelaars en evt. loslopende honden). Dit geldt vooral voor de Velperwaarden binnen het deelgebied NU. Vooral ten aanzien van recreatie zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied niet op voorhand uit te sluiten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

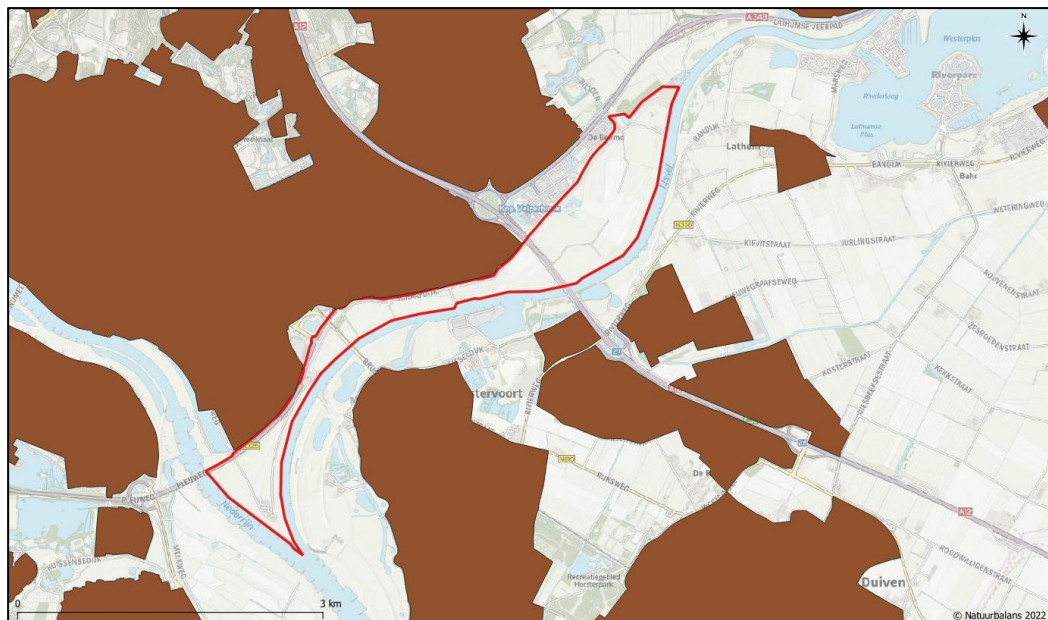
Significant negatieve effecten op aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door struipaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden) niet op voorhand uitgesloten. Verder heeft het toevoegen van heggen en houtwallen een negatief effect op weidevogels vanwege het hogere predatiegevaar. Hiervoor zal een passende beoordeling moeten worden uitgevoerd.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

De Noordelijke uiterwaarden liggen volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 16). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

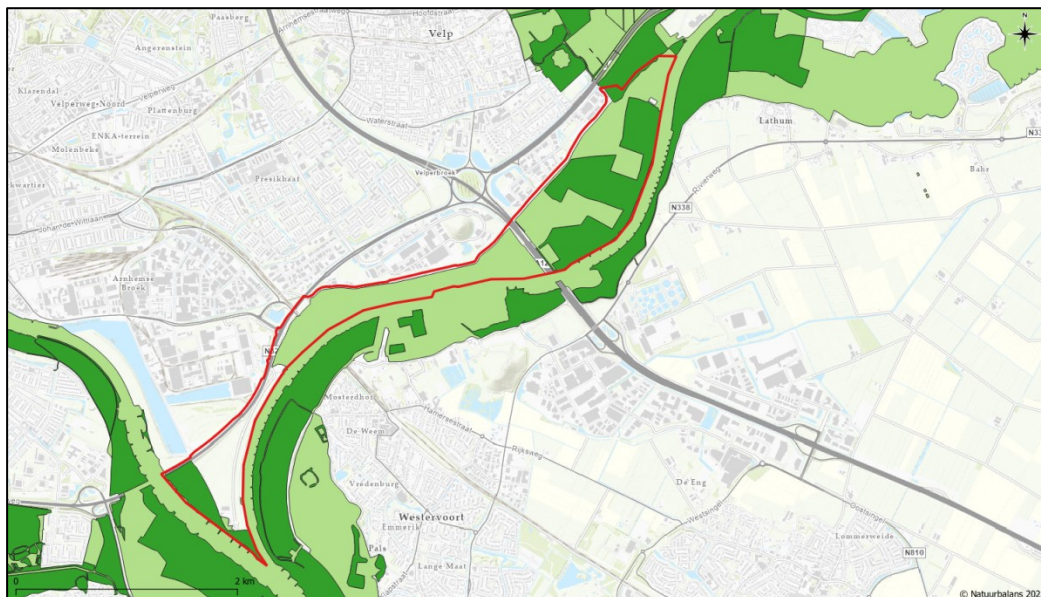
Binnen het deelgebied zijn een bomenrij en een aantal bosjes groter dan 10 are aanwezig waarop de regels van toepassing zijn voor de meldplicht. Ten aanzien van de herplantplicht is deze wellicht ook van toepassing, rekening houdend met de uitzonderingen van art. 3.91.2 uit de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022). Voor locaties die in het Gelders Natuurnetwerk liggen geldt mogelijk ook een oppervlaktetoeslag.

Figuur 16. Ligging van de Noordelijke uiterwaarden (rode omlijning) ten opzichte van de bebouwde kom Houtopstanden (bruine vlakken). Bron: Nationaal Georegister.

5 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO

De Noordelijke uiterwaarden liggen zowel in de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk als van de Groene Ontwikkelingszone (figuur 17).

Figuur 17. Ligging van deelgebied Noordelijke uiterwaarden ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Nationaal Georegister.

Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

Het deelgebied Noordelijke uiterwaarden valt onder het deelgebied 175 'Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek' (bron: Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten). De Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het betreffende deelgebied zijn weergegeven in figuur 18 (bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone).

ALGEMEEN	Nr.	175
	Gebiedsnaam	IJsseluiterwaarden IJsselkop - Giesbeek
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasportransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust • onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe • grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard) • Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel • het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen. • het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluiterwaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur • leefgebied rugstreeppad • leefgebied das • leefgebied steenuil • Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom) • Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken) • Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
	aardkundige waarden	-
	waardevol open gebied of verkaveling	-
	parel	-
	natte landnatuur	• ja, natte habitattypen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkelen weidevogelpopulaties • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggelandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden
	ecologische verbindingen met evz-model	-

Figuur 18. Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen IJsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek. Bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone.

Effectbepaling kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

In tabel 9 worden de ingrepen in de Noordelijke uiterwaarden getoetst aan de kernkwaliteiten en in tabel 10 aan de ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 'Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek'. In de tabellen is aangegeven of de ingrepen een effect hebben op de specifieke onderdelen. Zo ja, dan volgt onder de tabellen bij het betreffende cijfer een nadere analyse van het effect.

Tabel 9. Toetsing kernkwaliteiten Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap	Van toepassing	Niet van toepassing
Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust	1	
Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe		x
Grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard)	2	
Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel		x
Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vlermuizen voorkomen		x
Het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de Ijsseluiterwaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur		x
Leefgebied rugstreepad	3	
Leefgebied das	3	
Leefgebied steenuil	3	
Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom)		x
Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken)		x
Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden		x
Aardkundige waarden		
-		
Waardevol open gebied of verkaveling		
-		
Parel		
-		
Natte landnatuur		
Ja, natte habitattypen	1	

Tabel 10. Toetsing ontwikkelingsdoelen Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	2	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	2	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers	1	
Ontwikkeling hardhoutooibossen		x
Ontwikkeling zachthoutooibossen		x
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke		x

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
graslanden		
Ontwikkelen weidevogelpopulaties	4	
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel	4	
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander		x
Ontwikkeling beekmondingen	5	
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters	5	
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338	5	
Ontwikkeling heggenlandschap	6	
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	2	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	2	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers	1	
Ontwikkeling hardhoutoibossen		x
Ontwikkeling zachthoutoibossen		x
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel	4	
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander		x
Ontwikkeling beekmondingen	5	
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters	5	
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338	5	
Ontwikkeling heggenlandschap	6	
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Ecologische verbindingen met evz-model		
-		

1) *Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporentransport. Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers en natte landnatuur.* De maatregelen voor het onderdeel rivier omvatten o.a. het ontstemen van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand. Ook worden er kribben ingekort in de binnenbocht bij de Velperwaarden. Hierdoor krijgt de IJssel meer dynamiek en kunnen zich gemeenschappen van slikkige oevers ontwikkelen, waardoor meer natte habitattypen ontstaan.

2) *Ontwikkeling stroomdalgraslanden, glanshaverhooilanden, waterplanten-gemeenschappen.*
Op verschillende plaatsen binnen de Noordelijke uiterwaarden worden stroomdalgraslanden ontwikkeld. Door het ontsteden van de oevers ontstaat meer zandtransport en zandafzet, wat bijdraagt aan het behouden en ontwikkelen van stroomdalgraslanden. Ook vindt er autonome natuurontwikkeling plaats door Natuurmonumenten (o.a. in de Velperwaarden) van natte hooilanden, stroomdalgraslanden en beekherstel. Beekherstel is positief voor de ontwikkeling van waterplanten-gemeenschappen.

3) *Leefgebied rugstreepad, das en steenuil.*

Rugstreepad is bekend uit de omgeving van de Noordelijke uiterwaarden. Deze soort heeft zijn leefgebied in terreinen met hoge dynamiek, waaronder uiterwaarden. Door de voorgenomen ingrepen om de rivier meer ruimte te geven, ontstaan er meer pionierssituaties en zal het leefgebied van rugstreepad erop vooruitgaan. Das is enkele keren waargenomen en steenuil is één keer waargenomen binnen de Velperwaarden. Door het uitgestrekte monotone agrarische karakter is het gebied niet aantrekkelijk voor deze soorten. Door het stimuleren van meer natuurinclusieve landbouw en door het toevoegen van landschapselementen zoals houtwallen en heggen wordt het gebied geschikter als leefgebied voor das en steenuil.

4) *Ontwikkelen weidevogel- en water- en moerasvogelpopulaties, waaronder kwartelkoning.*

Bij Koningspleij wordt het aanwezige weidevogelgebied behouden en versterkt voor steltlopers en kwartelkoning. Door op verschillende plaatsen stroomdalgraslanden en natte hooilanden te ontwikkelen heeft dit een positief effect op water- en moerasvogelpopulaties.

5) *Ontwikkeling beekmondingen. Ontwikkeling van populaties bevers en otters. Vermindering barrièrewerking A348.*

Het ontsteden van de oevers, beekherstel en de aanleg van een faunapassage bij de monding van de Rozendaalse Beek (onder de A348) heeft een positief effect op de ontwikkeling van de populaties otters en bevers binnen het gebied. Het beekherstel is positief voor de ontwikkeling van waterplanten-gemeenschappen.

6) *Ontwikkeling heggenlandschap.*

Door het toevoegen van landschapselementen zoals houtwallen en heggen zal het gebied geschikter worden als leefgebied voor vogels, zoogdieren, amfibieën en insecten.

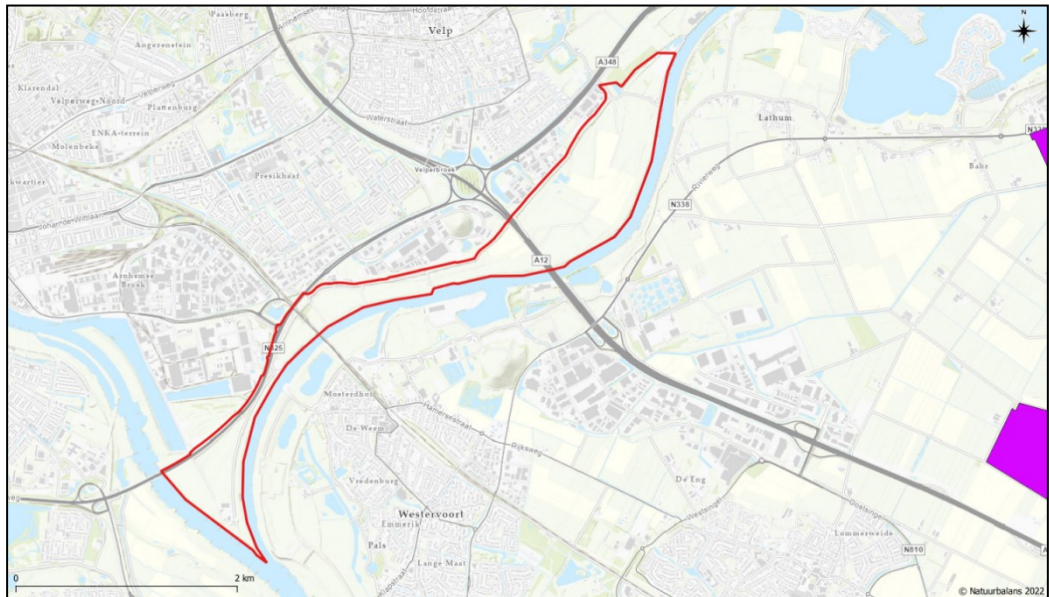
Conclusie effectbepaling

De voorgenomen ingrepen van het RKP hebben geen negatief effect op de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen uit de 'Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone'. Ook is er geen sprake van negatieve effecten op de samenhang, er is juist sprake van een versterking hiervan.

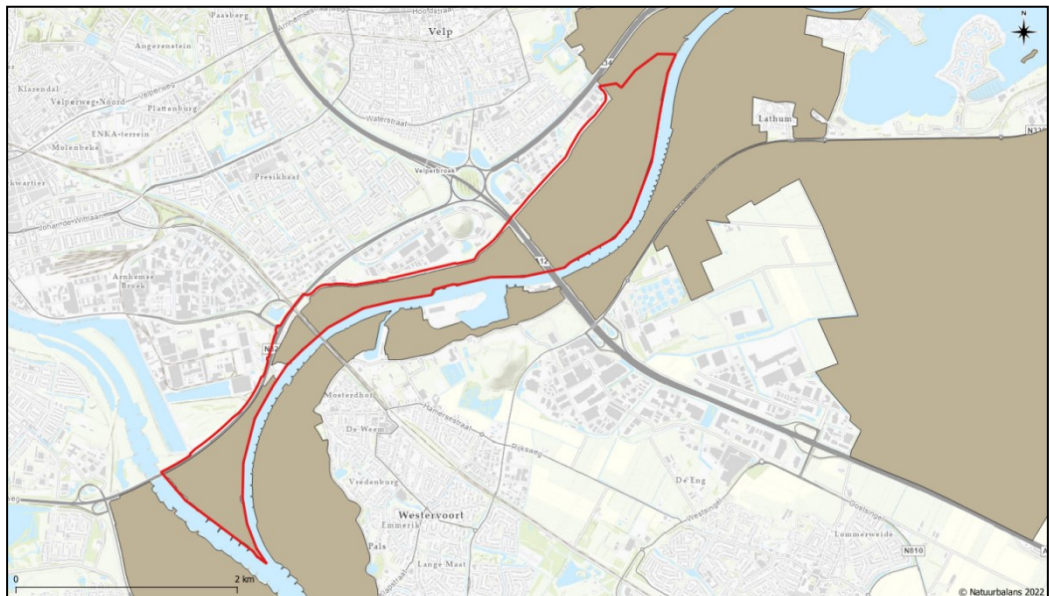

6 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED

Het RKP-deelgebied Noordelijke uiterwaarden ligt volledig buiten Weidevogelgebied (figuur 19) en volledig binnen Ganzenrustgebied (figuur 20).

Figuur 19. Ligging van het deelgebied Noordelijke uiterwaarden (rood omlijnd) ten opzichte van Weidevogelgebied (paars). Bron: Nationaal Georegister.

Figuur 20. Ligging van het deelgebied Noordelijke uiterwaarden (rood omlijnd) ten opzichte van Ganzenrustgebied (bruin). Bron: Nationaal Georegister.

Weidevogelgebied

Deelgebied Noordelijke uiterwaarden ligt geheel buiten Weidevogelgebied (figuur 19). Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 3,5 kilometer afstand ten oosten van het gebied.

Ganzenrustgebied

De aantallen ganzen zijn alleen in 2017, 2019 en 2020 geteld in twee verschillende watervogelgebieden: het eerste watervogelmonitoringgebied Pleij tot aan de brug bij Westervoort en een tweede watervogelmonitoringgebied dat loopt vanaf de brug bij Westervoort tot aan het gemaal De Volharding (Sovon, 2021). De aantallen ganzen van deze twee gebieden zijn bij elkaar opgeteld. De aantallen waargenomen ganzen zijn hieronder in tabel 11 berekend als seizoensgemiddelde.

Tabel 11. Overzicht van het aantal ganzen (seizoensgemiddelde) in deelgebied Noordelijke uiterwaarden in de jaren 2017, 2019 en 2020 (Sovon, 2021) vogelonderzoek Nederland).

Waargenomen ganzensoorten	2017	2019	2020	Gemiddelde 2017-'19-'20
Brandgans	225	219	96	180
Grauwe gans	292	165	310	256
Kolgans	673	882	1032	862

De ganzentellingen (watervogeltellingen) zijn uitgevoerd in telgebieden (zie figuur 4). Op basis van de telgegevens kan niet achterhaald worden waar de ganzenconcentraties zich precies bevinden.

Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van een aantal beschermde soorten en soortgroepen is nodig ten behoeve van de natuur-effect-beoordeling in het kader van de Wnb en de Omgevingsverordening Gelderland. (§ 7.2).
- Negatieve effecten op broedvogels (uitgezonderd de jaarrond beschermde soorten), vissen en rivierrombout kunnen worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb voorkomen.
- Het verspreidingsbeeld van de beschouwde Rode Lijst-soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Negatieve effecten zijn uitgesloten.
- Het verspreidingsbeeld van invasieve plantensoorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is onvoldoende actueel en volledig om effecten te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid en verspreiding van invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Op basis hiervan kunnen beheermaatregelen worden getroffen en kan verdere verspreiding als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden worden vermeden.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om de aard en omvang van de effecten te bepalen en mitigerende maatregelen vast te stellen is een passende beoordeling noodzakelijk. Mogelijk significant negatieve effecten zijn van toepassing op:
 - habitattypen H6510A en H6120: kans op mechanische verstoring als gevolg van werkzaamheden in verband met het ontsteden van de IJsseloevers.
 - habitattypen H6129, H6510A en H91F0: kans op mechanische verstoring als gevolg van (overmatig) recreatief gebruik (struinpaden).
 - aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door struinpaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden).
 - aangewezen niet-broedvogelsoorten: hogere predatiekans weidevogels door toevoeging heggen en houtwallen in de Velperwaarden.

Wet natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

- De Noordelijke uiterwaarden liggen volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 15). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op

eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening Gelderland

- De ingrepen hebben geen negatief effect op kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen uit de 'Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone'. Ook is er geen sprake van negatieve effecten op de samenhang, er is juist sprake van een versterking hiervan.
- De ingrepen hebben geen negatieve effecten op Weidevogelgebieden, het deelgebied Noordelijke uiterwaarden ligt volledig buiten aangewezen Weidevogelgebieden.
- Deelgebied Noordelijke uiterwaarden ligt volledig binnen Ganzenrustgebied. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk een negatief effect. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).

7.2 VERVOLGONDERZOEK

- Het verspreidingsbeeld van bever, bunzing, otter, steenmarter, waterspitsmuis, ringslang en grote modderkruiper binnen het deelgebied NU is niet compleet. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van deze soorten is nodig, zodat (negatieve) effecten van de ingreep kunnen worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen kunnen worden aangegeven.
- Onderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van jaarrond beschermde vogels is noodzakelijk zodat (negatieve) effecten van de ingreep kunnen worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen kunnen worden aangegeven.
- Bij de consolidatie van Fort Westervoort kunnen verblijfplaatsen van kerkuil, steenmarter en vleermuizen worden aangetast. Nader onderzoek naar aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen is noodzakelijk.
- Vervolgonderzoek naar invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Als alle groeiplaatsen hiervan goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader worden uitgewerkt. Ook kan worden voorkomen dat de invasieve plantensoorten zich verder verspreiden als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden.
- Bij beekherstel Rozendaalse Beek: nader onderzoek aanwezigheid bittervoorn, grote- en kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bever.
- Aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken: Slaapplaats- en watervogeltellingen zijn niet gebiedsdekkend voor het Vogelrichtlijngebied binnen het deelgebied NU uitgevoerd. Een gebiedsdekkende inventarisatie kan meer informatie geven over mogelijke (negatieve) effecten van de ingreep.
- Ganzenrustgebieden: De telgebieden waarbinnen ganzen nu zijn geteld geven geen gebiedsdekkend beeld van het de ganzenrustgebied binnen de NU. Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het volledige rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.
- Stikstofdepositie in de gebruiksfase: Er kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.

- Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben 'Regels Versterking Groene Ontwikkelingszone' vastgesteld, waar een rekenmethodiek onderdeel van uitmaakt. Met behulp van de rekenmethode kan onderbouwd worden of er per saldo en naar rato sprake is van versterking van natuurwaarden.

8 BRONNEN

- BIJ12, 2022. Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag Noordelijke uiterwaarden 02-03-2022.
- Min. LNV, 2021. Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied | DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging), d.d. 22-11-2021.
- Min. LNV: *Overzicht soorten invasieve planten*. <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/invasieve-planten>
- Nationaal Georegister. *Natuur- Kernen wet natuurbescherming, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_c/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Ganzenrustgebieden, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Gelders natuurnetwerk (GNN), provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Groene ontwikkelingszone, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Weidevogelgebieden, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Provincie Gelderland, 2018. Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038).
- Provincie Gelderland: *Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*. https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09_733.pdf
- Provincie Gelderland: *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*. <https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/>
- Provincie Gelderland: *Gebiedskaart Rijntakken* <https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Gebiedskaart/index.html?gebiednaam=Rijntakken>
- Provincie Gelderland: *Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten* <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Rijkswaterstaat. Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021.
- SOVON. Telgegevens van winter- en watervogels 2011-2021.
- Stokman, A.A.A., 2020. Rivierklimaatpark IJsselpoort. Notitie Voorkeursalternatief. Referentienr. 107463-90b/20- 004.396, Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., Deventer.
- Unielijst EU-Exotenverordening Nr. 1143/2014.
- Vogelwerkgroep Arnhem e.o., 2017. Wulpen bedreigd door windmolens op Koningspleij-Noord. Brief aan PS Provincie Gelderland, ingekomen d.d. 9-1-2017, PS2017-25 / 2017-000178.

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR
RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPPOORT:
DEELGEBIED WESTERVOORT

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Projectnummer: 21-223

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2022 Rijkswaterstaat

Tekst en samenstelling: N. van der Pol, P. Hoppenbrouwers & G. Hoogerwerf

Veldonderzoek: N. van der Pol & P. Hoppenbrouwers

Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf

Projectnummer: 21-223

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Foto titelblad: Zicht op de waterhoudende laagte en de agrarische graslanden in de IJsseldijkerwaard. In het westen ligt Struyk Verwo.

Wijze van citeren: Van der Pol, N., Hoppenbrouwers, P., & Hoogerwerf, G. (2022). Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort, deelgebied Westervoort. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming & Wnb-houtopstanden en Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Rapportnr. 21-223-WV Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Rijkswaterstaat vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	DEELGEBIED WESTERVOORT	5
1.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	5
1.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	6
2	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	11
2.1	Overzicht van beschermde soorten	11
2.2	Vaatplanten en mossen	12
2.3	Vleermuizen	12
2.4	Grondgebonden zoogdieren	14
2.5	Broedvogels.....	17
2.6	Reptielen	18
2.7	Amfibieën.....	19
2.8	Vissen	19
2.9	Insecten.....	21
2.10	Overzicht van Rode Lijst-soorten	21
2.11	Overzicht invasieve exoten	25
3	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	27
3.1	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	27
3.2	Afbakening van te toetsen effecten.....	27
3.3	Toetsing kwalificerende habitattypen	28
3.4	Toetsing kwalificerende habitatsoorten	30
3.5	Toetsing aangewezen vogelsoorten.....	31
3.5.1	Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten	31
3.5.2	Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten	33
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	36
5	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO	37
6	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED	43
7	CONCLUSIES	45
7.1	Consequenties natuurwetgeving	45
7.2	Vervolgonderzoek	46
8	BRONNEN	48

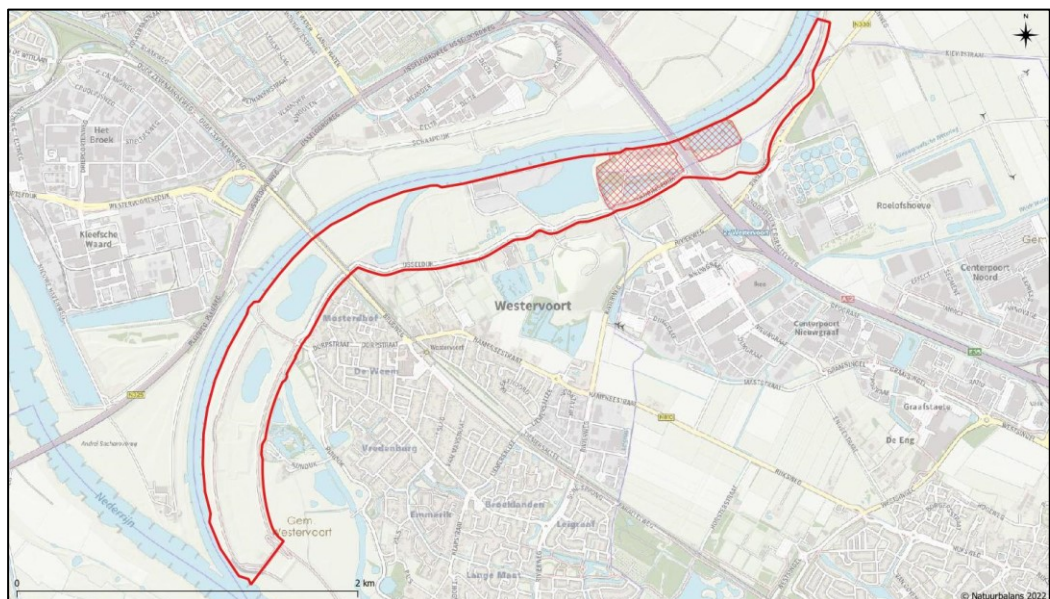

1 DEELGEBIED WESTERVOORT

1.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Deelgebied Westervoort (figuur 1) omvat in het zuiden de Hondsbroeksche Pleij, gevolgd door de Pleijpolder en richting het noordoosten ligt de IJsseldijkerwaard. Het rood-geblokte gebied betreft steenfabrieksterrein Emptepol en valt buiten deze quick scan. Het deelgebied behoort grotendeels tot gemeente Westervoort, vanaf de Lathumsedijk valt een klein gedeelte binnen de gemeente Duiven. Beide gemeenten behoren tot de provincie Gelderland. Het deelgebied Westervoort heeft een oppervlakte van circa 178 ha.

De zuidgrens van het gebied wordt gevormd door een regelwerk dat de waterverdeling tussen de Nederrijn en de IJssel handhaaft tijdens hoogwatersituaties. Ten noorden van het regelwerk ligt een waterhoudende laagte op een stenige ondergrond (figuur 2). Hier begint de Pleijpolder met natuurlijke graslanden en twee waterplassen. Tussen de noordelijke plas en de zuidelijke plas (figuur 3) ligt de weg Veerdam. De zuidelijke plas is verbonden met het gemaal Peilschaal. Boven de noordelijke plas ligt de Westervoortse brug. Ten oosten van deze brug ligt het bedrijfsterrein van Struyk Verwo met een invaart vanaf de IJssel, met aan weerszijden hiervan stenige oevers met struwelen en enkele grote wilgen (figuur 4). Ten oosten van Struyk Verwo begint de IJsseldijkerwaard met agrarische graslanden en een waterhoudende laagte (figuur 5). Ten noordoosten hiervan bevindt zich het bedrijfsterrein van Putman en een havenkom (figuur 6). Ten oosten van Putman gaat de IJsseldijk over in de Lathumsedijk, hier begint het terrein van steenfabriek Emptepol. Iets verder ligt de IJsselbrug met ten oosten hiervan een waterplas die ook bij Emptepol hoort. Ten zuiden hiervan ligt nog een kleine waterplas (figuur 7). Hierna gaat de Lathumsedijk richting het noorden over in de Bandijk. Ten westen van de Bandijk ligt een bosje met voornamelijk oude wilgen (figuur 8) tussen graslandpercelen.

Figuur 1. Deelgebied Westervoort met in het zuiden de Hondsbroeksche Pleij, vervolgens de Pleijpolder en in het noordoosten de IJsseldijkerwaard. Het rood-geblokte gebied betreft steenfabrieksterrein Emptepol.

1.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Figuren 9 t/m 11 geven de inrichtingsmaatregelen weer voor deelgebied Westervoort, verdeeld over de onderdelen rivier, klimaat en park (Stokman, 2020).

Figuur 2. Zicht op de waterhoudende laagte in het zuidelijkste deel van het gebied, ten noorden van het regelwerk. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 3. Zicht op de plas die is verbonden met gemaal Peilschaal. De foto is gemaakt in zuidoostelijke richting vanaf de Kleine Pley.

Figuur 4. Zicht op de invaart van de IJssel naar het bedrijfsterrein van Struyk Verwo. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 5. Zicht op de waterhoudende laagte en de agrarische graslanden in de IJsseldijkerwaard. In het westen ligt Struyk Verwo. De foto is gemaakt in westelijke richting vanaf de IJsseldijk.

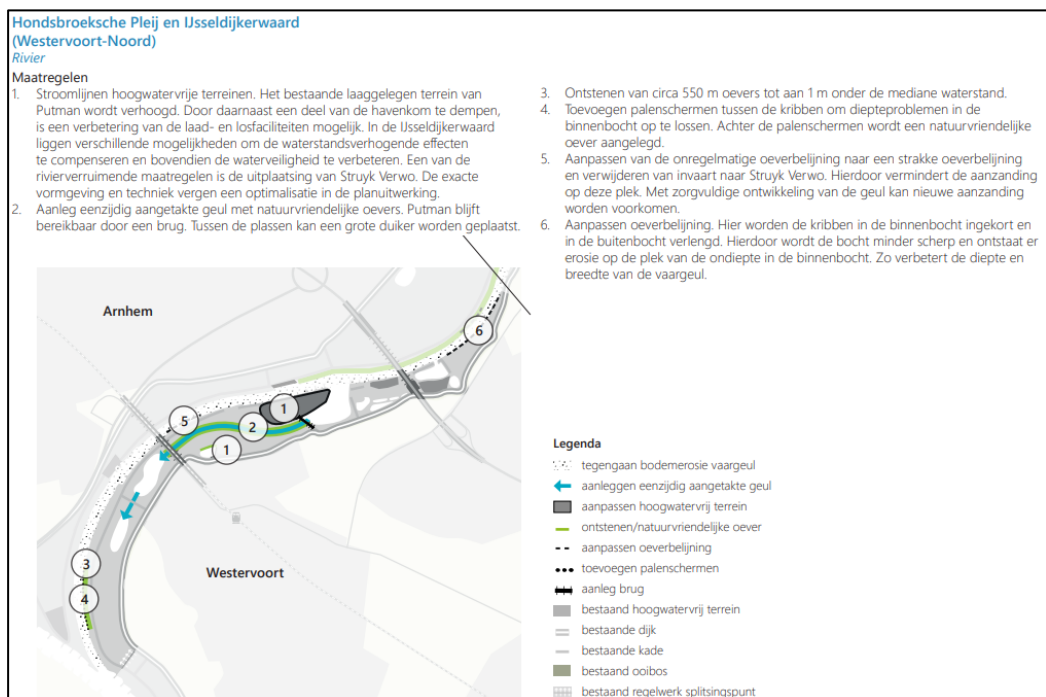
Figuur 6. Zicht op de havenkom met op de achtergrond het bedrijfsterrein van Putman. De foto is gemaakt in noordelijke richting vanaf het punt waar de IJsseldijk overgaat in de Lathumsedijk.

Figuur 7. Zicht op de kleine waterplas ten zuiden van de waterplas bij Emptepol. De foto is gemaakt in noordelijke richting vanaf de Lathumsedijk.

Figuur 8. Zicht op het bosje met oude wilgen tussen de graslandpercelen ten westen van de Bandijk. De foto is gemaakt in zuidwestelijke richting vanaf de Bandijk.

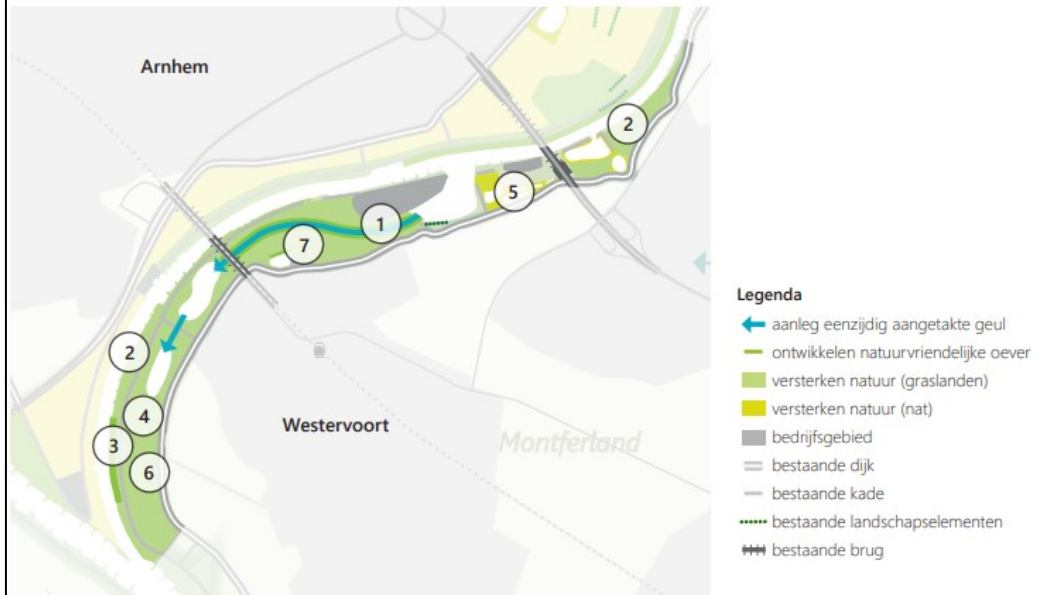
Figuur 9. Inrichtingsmaatregelen deelgebied Westervoort voor het onderdeel rivier (Stokman, 2020). Er is uiteindelijk voor gekozen om de meest zuidelijke plas (blauwe pijl) niet aan te sluiten op de eenzijdig aangetakte geul (persoonlijke mededeling M. Snijder, Provincie Gelderland).

Hondsbroeksche Pleij en IJsseldijkerwaard (Westervoort-Noord)

Klimaat

Maatregelen

1. Aanleg eenzijdig aangetakte geul die de bestaande plassen verbindt. De geul wordt in totaal 2,5 km lang.
2. Ontwikkelen stroomdalgraslanden door aanpassen beheer en regelmatige inundatie.
3. Ontsterven en daarmee natuurvriendelijker maken van de oevers (zo mogelijk met behoud van markante bomen).
4. Ontwikkelen natuur (graslanden).
5. Versterken en behouden huidige natuurwaarden.
6. Weidevogelgebied voor soorten zoals steltlopers en kwartelkoning. Blijft slechts beperkt toegankelijk voor recreant.
7. Ontwikkelen passende natuurwaarden op het voormalige terrein van Struyk Verwo.

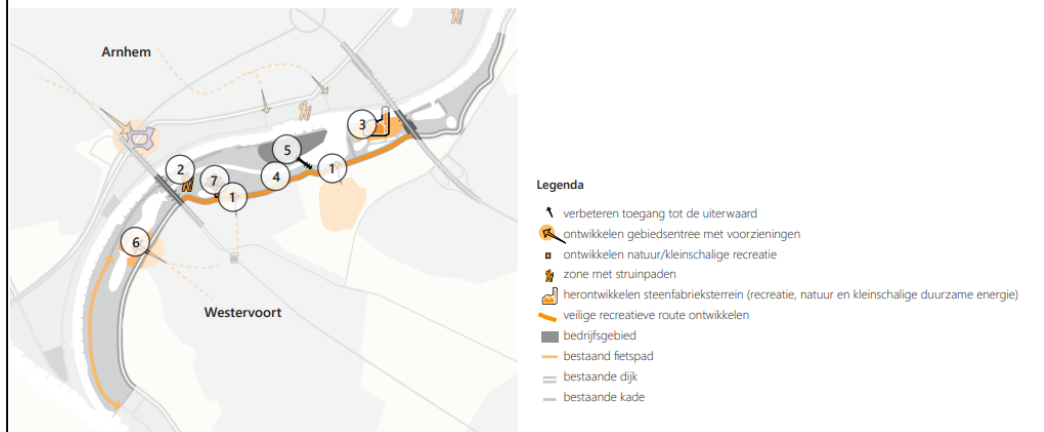
Figuur 10. Inrichtingsmaatregelen deelgebied Westervoort voor het onderdeel klimaat (Stokman, 2020). Er is uiteindelijk voor gekozen om de meest zuidelijke plas (blauwe pijl) niet aan te sluiten op de eenzijdig aangetakte geul (persoonlijke mededeling M. Snijder, Provincie Gelderland).

Hondsbroeksche Pleij en IJsseldijkerwaard (Westervoort-Noord)

Park

Maatregelen

1. Toegang tot de uiterwaard verbeteren door het een herkenbare toegang te maken en te verbinden met routes. De entrees zijn per fiets bereikbaar en geven vooral toegang tot de uiterwaard voor wandelaars.
2. Toevoegen struipaden.
3. Een nieuwe invulling van steenfabrieksterrein Emptepol, passend bij de doelen van het Rivierklimaatpark en de specifieke kenmerken van deze locatie en haar omgeving. Met name denkbaar is een mix van dagrecreatie, kleinschalige opwekking van duurzame energie en natuur. De herontwikkeling van het terrein vraagt een zorgvuldige inpassing. Het behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen vormt een belangrijk uitgangspunt.
4. Deels vrijliggend fietspad en aanpassing van de huidige inrichting van de weg voor betere verkeersveiligheid op de dijk.
5. Kansen voor ontwikkeling van bedrijf Putman, waaronder de verbetering van de laad- en loswal van het hoogwaterrijke terrein, bij voldoende investering in rivierverruiming. Autonome ontwikkeling vergunning Putman is hier in meegenomen. Duurzame energiewinning op het terrein wordt mogelijk gemaakt.
6. Gebiedsentree met voorzieningen vanaf Westervoort verbeteren door een voorziening, zoals bijvoorbeeld horeca, te ontwikkelen.
7. Op het voormalige terrein van Struyk Verwo ontwikkeling van een uitzichtpunt en kansen voor passende natuur en/of kleinschalige recreatieve functie.

Figuur 11. Inrichtingsmaatregelen deelgebied Westervoort voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

2 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

2.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van deelgebied Westervoort. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFP van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep; BIJ12, d.d. 10-3-2022). Van de nationaal beschermde soorten (A) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt; van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna, B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFP binnen een zone van 2 km rondom deelgebied Westervoort.

WV: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van deelgebied Westervoort (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	WV
Vaatplanten						
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	B	BE	2015	1	
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	B	KW	2019	1	
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	B	EB	2014	1	
Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	B	EB	2018	2	
Vleermuizen						
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	HR		2020	8	?
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HR		2021	304	X
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	HR		2017	6	?
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	HR	KW	2021	39	X
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	HR		2021	6	?
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	HR		2021	52	X
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	HR		2021	37	X
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>	HR	GE	2020	1	?
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	HR		2020	56	X
Overige zoogdieren						
Bever	<i>Castor fiber</i>	HR		2022	367	X
Boommarter	<i>Martes martes</i>	A		2017	3	X
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	A	KW	2021	27	X
Damhert	<i>Dama dama</i>	A		2021	1	
Das	<i>Meles meles</i>	A		2021	10	?
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	A		2020	1	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	A		2020	3	
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	A	KW	2015	1	?
Otter	<i>Lutra lutra</i>	HR		2020	60	X
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A		2022	216	X
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	A	GE	2017	5	X
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	A		2019	1	
Vogels jaarrond beschermd nest						
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VR	KW	2021	10	?
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VR		2022	84	X
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	VR		2021	153	
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	VR		2015	1	?
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VR		2019	10	X
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	VR	GE	2022	506	X
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VR		2019	8	?

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	WV
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	VR		2022	212	X
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VR	KW	2021	4	?
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	VR		2021	71	
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	VR		2020	23	
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VR		2019	7	?
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	VR	KW	2019	23	?
Reptielen						
Ringslang	<i>Natrix helvetica</i>	A	KW	2021	28	X
Amfibieën						
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	HR	KW	2021	20	X
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	HR		2018	16	?
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	HR	GE	2021	55	X
Insecten						
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	HR	KW	2015	2	
Sleedoornpape	<i>Thecla betulae</i>	A	BE	2022	328	?
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	HR		2021	2	?

2.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 4 beschermde soorten vaatplanten: blaasvaren, stijve wolfsmelk, wilde ridderspoor en zandwolfsmelk.

Geen van de bovengenoemde soorten komt voor binnen deelgebied Westervoort (WV). Stijve wolfsmelk en wilde ridderspoor zijn soorten van natuurakkers en zijn ingezaaid. De intensief beheerde agrarische graslandpercelen vormen geen geschikte groeiplaats voor deze soorten. Zandwolfsmelk is een soort van stroomdalgraslanden en kan zich alleen handhaven binnen droge, open en onbemeste (rivier)zandgronden. In de huidige situatie in het deelgebied wordt deze soort hier niet verwacht. Het ontwikkelen van stroomdalgraslanden zal een positief effect hebben op deze soort. Blaasvaren werd aangetroffen op het voormalig steenfabrieksterrein De Groot. Dit betreft een soort van zeer kalkrijke biotopen die hoogst waarschijnlijk is aangevoerd, binnen deelgebied Westervoort wordt deze soort niet verwacht.

Vanwege het intensieve agrarische beheer in het gebied worden ook overige beschermde vaatplanten en mossen (die niet bekend zijn in de NDFF) niet verwacht.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 9 vleermuissoorten: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Het betreffen zowel boom- als gebouwbewonende soorten. Franjestaart is waargenomen op het landgoed Biljoen ten oosten van Velp. Gewone dwergvleermuis is grotendeels waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem, Velp, Duiven en Westervoort. Maar ook binnen het deelgebied zijn een aantal waarnemingen bekend van

deze soort; langs de Pleijdijk en de IJsselbrug. Gewone grootvleermuis is waargenomen op het landgoed Biljoen en binnen de Werenfriedkerk in Westervoort. Laatvlieger is voornamelijk waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem, Velp en Westervoort. Binnen het deelgebied is de soort waargenomen langs de IJsseldijk en IJsselbrug. Meervleermuis is waargenomen nabij de Nederrijn. Rosse vleermuis is waargenomen in Arnhem, Velp, Westervoort en Duiven en in het deelgebied langs de IJsseldijk. Ruige dwergvleermuis is waargenomen in Arnhem, Velp en Westervoort en binnen het deelgebied langs de IJsselbrug. Tweekleurige vleermuis is één keer waargenomen bij het landgoed Biljoen. Watervleermuis is ook waargenomen bij landgoed Biljoen en in het deelgebied bij de havenkom en de IJsselbrug.

Verblijfplaatsen

De bedrijfspanden van Struyk Verwo en Putman beschikken over openingen die toegang geven tot mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit is zeer waarschijnlijk ook het geval bij de bebouwing op steenfabrieksterrein Emptepol. Mogelijk zijn op dat terrein ook bomen met holten en spleten aanwezig die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen voor vleermuizen. Dit geldt ook voor het bosje met oude wilgen nabij de Bandijk. In een aantal bomen op de westelijke oever van de waterplas die bij Emptepol hoort, direct ten oosten van de IJsselbrug, hangen tevens enkele vleermuiskasten.

Vliegroutes en foerageergebieden

De dijken, het talud van de IJsselbrug, de struwelen op de oevers van de IJssel en de diverse aanwezige waterplassen kunnen dienst doen als vliegroutes voor vleermuizen. Deze elementen vormen tevens foerageergebied, evenals het bosje met oude wilgen nabij de Bandijk.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Verblijfplaatsen

Struyk Verwo wordt uitgeplaatst en het laaggelegen terrein van Putman wordt verhoogd (figuur 9). Het is niet duidelijk of bij de ingrepen bij Putman ook werkzaamheden aan het bedrijfspand zijn voorzien, waarbij vleermuisverblijfplaatsen kunnen worden aangetast. Daarnaast wordt een nieuwe invulling gegeven aan het steenfabrieksterrein Emptepol (figuur 11). Hierbij kunnen ook vleermuisverblijfplaatsen worden aangetast. Afhankelijk van of het zomer-, paar- of winterverblijfplaatsen zijn heeft dit ook invloed op de periode waarin de werkzaamheden plaats kunnen vinden. Voor zover bekend blijven de bomen met vleermuiskasten op de westelijke oever van de waterplas bij Emptepol onaantast. Op het deel van de IJsseloever waar is voorzien om stenen te verwijderen en natuurvriendelijke oevers aan te leggen (figuur 10), alsmede op de oevers van de invaart van Struyk Verwo staan geen bomen die beschikken over holten en spleten die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen.

Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden kan het nachtelijke gebruik van verlichting zorgen voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden. Als deze werkzaamheden zijn afgerond zijn negatieve effecten uitgesloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (dijken, talud van de IJsselbrug, struwelen op de oevers van de IJssel, het bosje met oude wilgen nabij de Bandijk en de diverse aanwezige waterplassen).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen kunnen worden overtreden bij de voorgenomen ingrepen bij Struyk Verwo en Emptepol en mogelijk bij Putman. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.4 GRONDGEBONDEN ZOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 12 grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, bunzing, damhert, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en wild zwijn.

Bever is waargenomen bij verschillende watergangen in het omliggende gebied. Binnen het deelgebied vormt het wilgenbos (figuur 8) en het oobos rondom steenfabrieksterrein Emptepol geschikt leefgebied voor deze soort, alsmede de nabij gelegen kleine waterplas (figuur 7). Van deze locaties zijn uit de NDFF ook waarnemingen van verblijfplaatsen bekend. De stenige oevers van de IJssel maken het niet mogelijk voor bever om hier een burcht te bouwen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen burchten of recente (knaag)sporen in het deelgebied aangetroffen. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen rondom steenfabrieksterrein Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van bever.

Boommarter is alleen bekend als verkeersslachtoffer, waarvan één waarneming afkomstig is van de brug bij Westervoort binnen het deelgebied. Het oobos rondom steenfabrieksterrein Emptepol en het wilgenbosje nabij de Bandijk vormen mogelijk geschikt leefgebied voor deze soort. Nabij het wilgenbosje is voorzien om stroomdalgraslanden te ontwikkelen, hierbij is geen bomenkop voorzien. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen rondom steenfabrieksterrein Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van boommarter.

Bunzing is voornamelijk als verkeersslachtoffer waargenomen langs verschillende wegen in de omgeving. Binnen het deelgebied zijn 2 waarnemingen bekend van verkeersslachtoffers op de IJsseldijk. De begroeide oevers van de verschillende wateren in het gebied vormen geschikt leefgebied voor deze soort, alsmede het oobos rondom steenfabrieksterrein Emptepol en het wilgenbosje nabij de Bandijk. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen nabij Struyk Verwo, Putman en Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van bunzing.

Damhert is bekend uit de Veluwezoom, aan de noordzijde van de IJssel. Het deelgebied vormt geen bezet leefgebied, de soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met dichte ondergroei. Negatieve effecten op damhert zijn daarmee uitgesloten.

Das is voornamelijk waargenomen aan de noordzijde van de IJssel en 2 keer aan de zuidzijde als verkeersslachtoffer in Lathum en Duiven. Verder is tijdens veldonderzoek in het naastgelegen deelgebied Koppenwaard een bewoonde dassenburcht aangetroffen. Binnen het deelgebied Westervoort zijn geen waarnemingen van das bekend. Tijdens het veldonderzoek zijn hier ook geen verblijfplaatsen of andere sporen aangetroffen, zoals wissels, latrines of neusputjes. Het open terrein zonder landschapselementen zoals hagen of houtwallen vormt geen geschikt leefgebied voor das. Mogelijk vormt steenfabrieksterrein Emptepol wel geschikt leefgebied. Dit terrein is bij onderhavige quick scan niet onderzocht.

Edelhert is vrijwel uitsluitend in de Veluwezoom waargenomen. Eén waarneming is afkomstig uit deelgebied Koppenwaard, onbekend is hoe de soort daar terecht is gekomen. Binnen deelgebied Westervoort is edelhert niet bekend, het ontbreekt hier aan geschikt leefgebied. Negatieve effecten op edelhert zijn daarmee uitgesloten.

Eekhoorn is alleen bekend van de noordzijde van de IJssel. Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoornnesten waargenomen in het deelgebied. Het open uiterwaardengebied vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten op eekhoorn daarmee zijn uitgesloten.

Hermelijn is één keer waargenomen aan de noordzijde van de IJssel. De begroeide oevers van de verschillende wateren in het gebied vormen geschikt leefgebied voor deze soort, alsmede het ooibos rondom steenfabrieksterrein Emptepol en het wilgenbosje bij de Bandijk. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen nabij Struyk Verwo, Putman en Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van hermelijn.

Otter is bekend van de oostelijke waterplas direct naast de IJsselbrug op steenfabrieksterrein Emptepol. De begroeide oevers van de verschillende wateren in het gebied vormen geschikt leefgebied voor deze soort. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen nabij Struyk Verwo, Putman en Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van otter.

Steenmarter is veelvuldig waargenomen in de bebouwde kom van Westervoort. Binnen het deelgebied is er slechts één waarneming bekend van een verkeersslachtoffer op de IJsselbrug. Het bedrijfspand van Struyk Verwo beschikt over potentiële verblijfplaatsen, mogelijk ook het bedrijfspand van Putman en de bebouwing op steenfabrieksterrein Emptepol (niet onderzocht). De begroeide oevers van de verschillende aanwezige wateren vormen geschikt foerageergebied voor steenmarter. Mogelijk worden bij de voorgenomen ingrepen bij Struyk Verwo, Putman en Emptepol verblijfplaatsen van steenmarter aangetast.

Wezel is twee keer waargenomen nabij de dijken die de grenzen van het deelgebied vormen. De begroeide oevers van de verschillende wateren in het gebied vormen geschikt leefgebied voor deze soort, alsmede het ooibos rondom steenfabrieksterrein Emptepol en het wilgenbosje bij de Bandijk. Mogelijk hebben de voorgenomen ingrepen bij Struyk Verwo, Putman en Emptepol een negatief effect op vaste voortplantings- of rustplaatsen van wezel.

Tot slot is er één waarneming bekend van wild zwijn. Wild zwijn heeft een voorkeur voor bosgebieden met voldoende beukenootjes en eikels. Het deelgebied Westervoort met een nulstandbeleid vormt geen leefgebied van deze soort. Negatieve effecten op wild zwijn zijn daarmee uitgesloten.

Een soort die niet uit de NDFF naar voren komt maar mogelijk wel voorkomt binnen het gebied is waterspitsmuis. Deze soort leeft in en langs stromende of stilstaande watergangen met een rijke en hoog opgaande oeverbegroeiing. Op de oever moet voldoende dekking zijn in de vorm van hoge grassen, zeggen of kruiden. Naast voldoende dekking dient er ook schoon en niet te voedselrijk water aanwezig te zijn, met voldoende voedsel in de vorm van macrofauna, eieren van amfibieën en vissen. Mogelijk vormt de watergang (figuur 12) ten zuiden van de Veerdam (tussen de twee waterplassen) geschikt leefgebied voor deze soort. Deze watergang blijft onaangetast tijdens de voorgenomen ingrepen. Negatieve effecten op waterspitsmuis zijn daarmee uitgesloten.

Figuur 12. De watergang ten zuiden van de Veerdam. De foto is gemaakt in oostelijke richting.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van bever, boommarter, bunzing, das, hermelijn, otter, steenmarter en wezel. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van bever, boommarter, bunzing, das, hermelijn, otter, steenmarter en wezel worden mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar deze soorten

is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.5 BROEDVOGELS

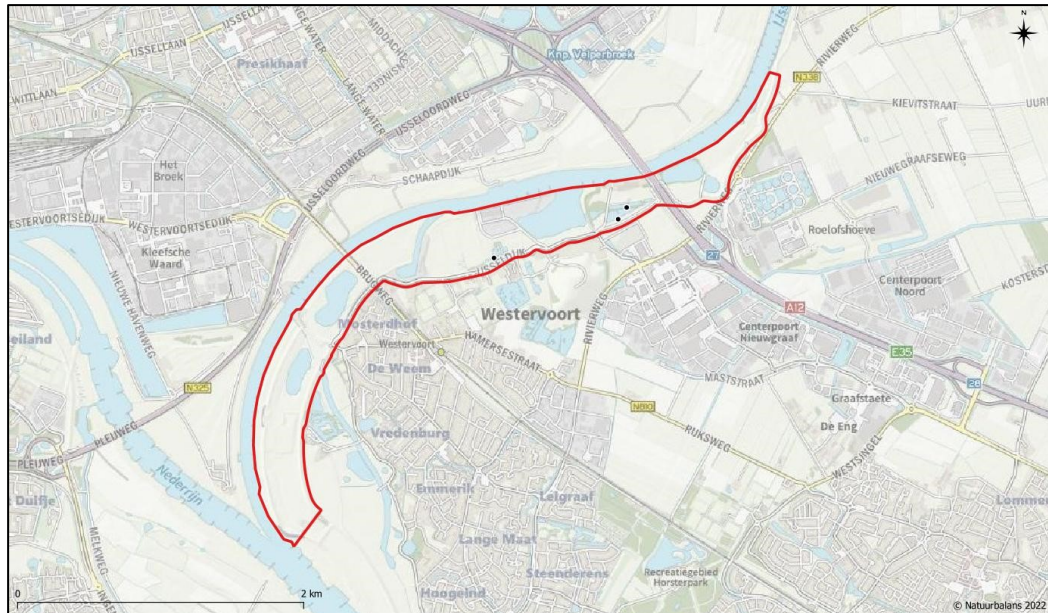
Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat archiefwaarnemingen van 13 vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil.

Tijdens het veldbezoek zijn alle aangetroffen nesten in het deelgebied gemarkeerd die mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogelsoorten (figuur 13). Bij deze locaties is tijdens het veldbezoek geen (balts)activiteit van jaarrond beschermde soorten waargenomen.

Binnen het deelgebied Westervoort zijn verschillende voor buizerd geschikte nesten aanwezig (figuur 13) en zijn verschillende waarnemingen uit de NDFF bekend van deze soort. Huisumus broedt mogelijk op het terrein van Struyk Verwo, tijdens het veldbezoek werden zingende mannetjes waargenomen in struiken tussen de IJsseldijk en Struyk Verwo. Steenfabrieksterrein Emptepol ziet er ook geschikt uit voor huismus. Steenuil is waargenomen ten noordoosten van het gebied, in de Koppenwaard. De terreinen van Struyk Verwo en Emptepol vormen geschikt broedbiotoop voor deze soort. Boomvalk en ransuil zijn waargenomen in de omgeving rondom het deelgebied. Deze soorten bouwen zelf geen nest maar nemen oude (kraaien)nesten in gebruik. Binnen het deelgebied zijn mogelijk enkele potentiële nestlocaties aanwezig (figuur 13). Grote gele kwikstaart is bekend van buiten het deelgebied. Mogelijk vormt de omgeving van het gemaal Peilschaal geschikt broedbiotoop voor deze soort. Havik en sperwer zijn aan de rand en buiten het deelgebied aangetroffen, voor beide soorten vormt steenfabrieksterrein Emptepol geschikt broedbiotoop. Kerkuil is enkel waargenomen buiten het deelgebied, het is echter niet uit te sluiten dat deze soort nestelt binnen de terreinen van Struyk Verwo of Emptepol. Ooievaar broedt buiten het deelgebied, binnen het deelgebied zijn geen nestpalen aangetroffen. Gierzwaluw is bekend uit de bebouwde kommen van Arnhem en Westervoort. Mogelijk dat ook op steenfabrieksterrein Emptepol broedlocaties van de soort aanwezig zijn. Roek broedt in kolonies die vaak aanwezig zijn in vrijstaande en hoge groepen bomen zoals populieren, met name langs kanalen, treinsporen en snelwegen. Er zijn geen roekenkolonies waargenomen binnen deelgebied Westervoort. Slechtvalk broedt op hoogspanningsmasten binnen agrarische gebieden en op richels en in nissen van hoge bouwwerken in stedelijk gebied. Dergelijke structuren zijn niet aanwezig in het deelgebied.

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zonder jaarrond beschermd nest zijn aanwezig in graslanden, bomen, struiken, oevervegetaties en bebouwing binnen het deelgebied.

Figuur 13. Locaties van potentieel geschikte nesten voor jaarrond beschermde vogelsoorten die tijdens het veldonderzoek werden aangetroffen binnen deelgebied Westervoort.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van verschillende inrichtingsmaatregelen leiden tot beschadiging of verstoring van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2). Het slopen van bebouwing op het terrein van Struyk Verwo en de herinrichting van steenfabrieksterrein Emptepol kan een negatief effect hebben op mogelijk aanwezige nestlocaties van huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil.

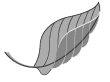
Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden mogelijk overtreden. Nader onderzoek is nodig naar de aanwezigheid van nestlocaties van huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil in de aanwezige bebouwing op de terreinen van Struyk Verwo en Emptepol. Indien de kans bestaat dat nestbomen worden verwijderd is ook vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van jaarrond beschermde vogels noodzakelijk. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is mogelijk aan de orde.

2.6 REPTIELEN

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van ringslang. Binnen het gebied komt deze soort verspreid voor langs de IJsseldijk en in de omgeving van het gemaal Peilschaal en de Veerдам. Ringslang is gebonden aan water om te jagen en zont op open plekken tussen structuurrijke begroeiing op de oever. Om te kunnen overwinteren dienen er vorstvrije hopen, houtstapels, oude boomstammen of compost- en bladhopen aanwezig te zijn. Voor de voortplanting heeft ringslang vochtige plaatsen nodig om eieren in af te zetten, zoals vermolmde boomstammen of blad- of mesthopen (broeihopen).

Andere reptielensoorten komen voor in drogere biotopen zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden. Op basis van het ontbreken van deze biotopen kan worden aangenomen dat deze soorten niet binnen deelgebied Westervoort voorkomen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Langs de IJsseldijk is tussen Struyk Verwo en Putman voorzien om een eenzijdig aangetakte geul met natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Hierbij wordt de waterplas ten noorden van de Veerdam op de nieuwe geul aangesloten.. Deze maatregel heeft tijdens de aanlegfase mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van ringslang rondom de aanwezige wateren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden mogelijk overtreden. Er is vervolgonderzoek nodig naar ringslang om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van 3 amfibieënsoorten: kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad. Kamsalamander is bekend uit het gebied dat tussen de IJsseldijk en Putman ligt. Poelkikker is waargenomen ten noordoosten van het gebied, in de Koppenwaard. Rugstreeppad is veelvuldig waargenomen in het gebied ten westen van de brug bij Westervoort. Binnen het deelgebied zijn (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor amfibieën.

Rugstreeppad legt relatief grote afstanden af en kan snel opduiken op locaties waar zich geschikte omstandigheden voordoen. Geschikte voortplantingswateren vindt rugstreeppad o.a. in tijdelijke wateren, zoals op plekken waar (regen)water stagneert. Als dergelijke situaties ontstaan tijdens de werkzaamheden, kan rugstreeppad ook op de ingreeplocatie opduiken. De waterhoudende laagte ten tijde van het veldbezoek (figuur 2) en andere waterplassen in het gebied zijn mogelijk later in het seizoen geschikt voortplantingswater voor rugstreeppad.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij de waterhoudende laagte nabij het regelwerk (figuur 2) zijn geen ingrepen voorzien. In het deel van het gebied tussen de IJsseldijk en Putman is voorzien om een eenzijdig aangetakte geul met natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Hierbij wordt de waterplas ten noorden van de Veerdam op de nieuwe geul aangesloten. Door de aanleg van deze geul gaan er mogelijk voortplantingswateren van kamsalamander en rugstreeppad verloren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden mogelijk overtreden. Er is vervolgonderzoek nodig naar kamsalamander en rugstreeppad om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.8 VISSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend in de NDFF. De dichtstbijzijnde locaties waar grote modderkruiper is waargenomen zijn de Wijde Wetering (ten zuiden van Lathum) en de Havikerwaard (>5 km ten oosten van het deelgebied). De grote modderkruiper is de enige beschermde vissoort die ten aanzien van zijn habitateisen mogelijk aanwezig kan zijn binnen het deelgebied. De soort kan niet worden uitgesloten in de verschillende geïsoleerde wateren die in het gebied aanwezig zijn, met name binnen de Pleijpolder.

De maatregelen voor het onderdeel rivier (IJssel) in dit deelgebied omvatten:

- demping van een deel van de havenkom bij Putman;
- verwijdering van de invaart naar Struyk Verwo;
- ontstening van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand;
- toevoeging van palenschermen tussen kribben;
- inkorting van kribben in de binnenbocht;
- verlenging van kribben in de buitenbocht.

De maatregelen bij de kribben hebben geen negatieve effecten op beschermde vissoorten, omdat deze ontbreken. Het (deels) ontstenen van de oevers heeft waarschijnlijk een positief effect, omdat de stenen nu vooral geschikt leefgebied vormen voor invasieve uitheemse vissoorten (tabel 3).

Het compleet ontstenen van rivieroevers is, bij wateren met veel scheepvaart, overigens niet wenselijk ten aanzien van diverse vissoorten. Op de kale zandige oevers is als gevolg van scheepvaart sprake van zeer veel dynamiek (golfslag, maar ook wegtrekkend en opstuwend water als gevolg van passerende vrachtschepen), waardoor vissen hier nauwelijks meer voor kunnen komen als alle beschutting wordt weggehaald.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

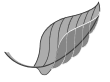
Er is voorzien om een eenzijdig aangetakte geul met natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Hierbij wordt de waterplas ten noorden van de Veerdam op de nieuwe geul aangesloten. De aanleg van deze geul kan, bij het doorsnijden van sloten in het gebied, leiden tot sterfte van grote modderkruiper. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Voorkómen van negatieve effecten

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om het dempen en het verwijderen van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden mogelijk overtreden. Er is vervolgonderzoek nodig naar grote modderkruiper om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen. In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om het dempen en het verwijderen van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren.

2.9 INSECTEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van drie insecten: gevlekte witsnuitlibel, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart. Gevlekte witsnuitlibel is waargenomen bij de Rozendaalse Beek aan de noordzijde van de IJssel, vermoedelijk gaat het hier om zwerfende exemplaren. Deze libellesoort is gebonden aan laagveenmoerassen en vegetatierijke duinplassen en vennen, deze biotopen komen niet voor binnen het deelgebied. Sleedoornpage is net buiten het deelgebied aangetroffen langs de brug bij Westervoort, in het deelgebied WV zijn geen waarnemingen bekend. Tijdens het veldbezoek is steekproefsgewijs naar eitjes van sleedoornpage gezocht langs de brug bij Westervoort maar deze zijn niet aangetroffen. Op deze locatie zijn geen maatregelen gepland. Teunisbloempijlstaart is waargenomen in de bebouwde kom van Arnhem. Tijdens het veldbezoek zijn geen waardplanten (teunisbloem, wilgenroosje, basterdwederik, kattenstaart) van deze nachtvlinder waargenomen, het is echter niet op voorhand uit te sluiten of de ruderaal terreinen rondom steenfabriek Emptepol geschikte groeiplaatsen vormen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij het beleefbaar maken van het terrein van steenfabriek Emptepol kunnen mogelijk negatieve effecten op teunisbloempijlstaart optreden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van teunisbloempijlstaart worden mogelijk overtreden. Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van teunisbloempijlstaart op steenfabrieksterrein Emptepol is nodig om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.10 OVERZICHT VAN RODE LIJST-SOORTEN

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van een selectie van Rode Lijst-soorten afkomstig uit de NDFF binnen het deelgebied Westervoort inclusief een randzone van 100 m.

Tabel 2. Overzicht van Rode Lijst-soorten in de omgeving van deelgebied Westervoort. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (BIJ12, d.d. 10-3-2022) van laatste 10 jaar binnen 100 m rondom het deelgebied Westervoort). De gegevens van vissen zijn afkomstig van Rijkswaterstaat (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021) en betreft soorten uit de bovenloop van de IJssel. De soorten die reeds vermeld staan in tabel 1, zijn niet in deze tabel opgenomen. Van vogels worden alleen de broedvogels vermeld zonder jaarrond beschermd nest.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna, B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Rode lijst status (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming van records in de NDFF.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 100 m rondom deelgebied Westervoort.

VV: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van deelgebied Westervoort (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	VV
Vaatplanten						
Bottelroos	<i>Rosa villosa</i>		BE	2015	1	X
Engelse alant	<i>Inula britannica</i>		KW	2020	26	X
Gewone agrimonie	<i>Agrimonia eupatoria</i>		GE	2021	6	X
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>		GE	2012	1	X
Kruisbladwalstro	<i>Cruciata laevipes</i>		KW	2016	5	X
Polei	<i>Mentha pulegium</i>		KW	2020	3	X
Rode ogentroost	<i>Odontites vernus ssp. serotinus</i>		GE	2012	1	X
Sikkelklaver	<i>Medicago falcata</i>		KW	2021	6	X
Zacht vetkruid	<i>Sedum sexangulare</i>		KW	2016	8	X
Zoogdieren						
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	A	GE	2021	52	X
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	A	GE	2015	3	X
Vogels						
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	VR	GE	2021	307	x
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	VR	GE	2021	286	X
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	VR	GE	2022	229	X
Grauwe gors	<i>Emberiza calandra</i>	VR	EB	2014	64	X
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	VR	KW	2021	26	X
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	VR	GE	2022	1306	X
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	VR	GE	2021	142	X
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	VR	KW	2021	30	X
Matkop	<i>Parus montanus</i>	VR	GE	2014	1	X
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	VR	GE	2021	426	X
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	VR	KW	2021	38	X
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	VR	GE	2021	62	?
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	VR	KW	2022	1027	X
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	VR	GE	2021	6	X
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	VR	KW	2022	255	X
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	VR	GE	2021	754	X
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	VR	GE	2021	233	X
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	VR	GE	2021	502	X
Zomertaling	<i>Spatula querquedula</i>	VR	BE	2021	531	?
Vissen						
Alver	<i>Alburnus alburnus</i>		KW	-	-	X
Barbeel	<i>Barbus barbus</i>		KW	-	-	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	WV
Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>	HR	KW	-	-	X
Kopvoorn	<i>Squalius cephalus</i>		KW	-	-	X
Rivierdonderpad	<i>Cottus perifretum</i>	HR	KW	-	-	X
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>	HR	GE	-	-	X
Serpeling	<i>Leuciscus leuciscus</i>		KW	-	-	X
Sneep	<i>Chondrostoma nasus</i>		KW	-	-	X
Spiering	<i>Osmerus eperlanus</i>		KW	-	-	X
Insecten						
Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>		GE	2021	10	X
Gele luzernevlinder	<i>Colias hyale</i>		BE	2017	1	X

Vaatplanten

Er zijn uit de NDFF 9 soorten vaatplanten bekend die zijn aangetroffen binnen deelgebied WV: bottelroos, Engelse alant, gewone agrimonie, korenbloem, kruisbladwalstro, polei, rode ogentroost, sikkelklaver en zacht vetkruid.

Veel soorten zijn waargenomen langs de oevers van de IJssel, sommige delen hiervan worden ontsteend. Hierdoor ontstaan er meer natuurlijke oevers en meer geschikte groeiplaatsen voor deze vaatplanten. Er worden dan ook geen negatieve effecten verwacht op deze soorten. Verder zijn er ook veel soorten aangetroffen langs de verschillende dijken in het gebied. Daar er geen ingrepen zijn gepland langs de dijken zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten.

Zoogdieren

Er zijn uit de NDFF 2 zoogdieren bekend die zijn aangetroffen binnen deelgebied Westervoort. Haas is verspreid in het gebied waargenomen en heeft een voorkeur voor akkers, weilanden en kleinschalig gras- en bouwland. Konijn is waargenomen bij de Veerdam, langs de oostgrens van het gebied. Deze soort heeft een voorkeur voor half-open landschappen met zandige bodems. Door het ontwikkelen van (stroomdal)graslanden en het natuurvriendelijker maken van de oevers ontstaat er meer kwalitatief leefgebied. Negatieve effecten op deze soorten zijn daarmee uitgesloten.

Vogels

Er zijn uit de NDFF 19 soorten vogels bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van het deelgebied Westervoort of die hier kunnen worden verwacht: boerenwaluw, gele kwikstaart, graspieper, grauwe gors, grote lijster, grutto, kneu, koekoek, matkop, oeverloper, patrijs, ringmus, slobeend, spotvogel, torenvalk, tureluur, veldleeuwerik, visdief en zomertaling.

Boerenwaluw is voornamelijk foeragerend waargenomen. De gebouwen op het terrein van Struyk Verwo worden gesloopt, op het terrein van Emptepol is onduidelijk of daar wel of niet gesloopt wordt. Mogelijk vormen deze gebouwen geschikte broedplaatsen voor boerenwaluw. Gele kwikstaart broedt in graslanden. Omdat in grote delen van het gebied (stroomdal)graslanden en weidevogelgebied wordt ontwikkeld, komt meer leefgebied beschikbaar. Dit geldt ook voor graspieper, grauwe gors, grutto, kneu, koekoek, patrijs, ringmus, tureluur, veldleeuwerik en zomertaling.

Het toevoegen van meer landschapselementen heeft een positief effect op grote lijster, kneu, patrijs, ringmus en spotvogel. Het versterken van de natte natuur, aanleg geul en behouden van het areaal aan oobos is gunstig voor matkop, slobend, tureluur en zomertaling.

Vissen

Er zijn 9 vissoorten met een Rode Lijst-status bekend uit de bovenloop van de IJssel: alver, barbeel, bittervoorn, kopvoorn, rivierdonderpad, rivierprik, serpeling, sneep en spiering. Van deze soorten is rivierdonderpad na 2010 niet meer aangetroffen bij de actieve vismonitoring van Rijkswaterstaat. Deze soort is hier waarschijnlijk uitgestorven als gevolg van de influx van verscheidene uitheemse grondelsoorten. Binnen het deelgebied kan alleen bittervoorn worden verwacht. De verschillende geïsoleerde waterplassen in het gebied kunnen geschikt leefgebied zijn. Alver, barbeel, kopvoorn, rivierprik, serpeling, sneep en spiering zijn rheofiele soorten, waarvoor de geïsoleerde waterplassen geen geschikt leefgebied vormen.

De maatregelen voor het onderdeel rivier (IJssel) in dit deelgebied omvatten:

- demping van een deel van de havenkom bij Putman;
- verwijdering van de invaart naar Struyk Verwo;
- ontstening van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand;
- toevoeging van palenschermen tussen kribben;
- inkorting van kribben in de binnenbocht;
- verlenging van kribben in de buitenbocht.

De maatregelen bij de kribben hebben geen negatieve effecten op vissen. Het (deels) ontstenen van de oevers heeft waarschijnlijk een positief effect, omdat de stenen nu vooral geschikt leefgebied vormen voor invasieve uitheemse vissoorten (tabel 3).

Het compleet ontstenen van rivieroevers is, bij wateren met veel scheepvaart, overigens niet wenselijk ten aanzien van diverse vissoorten. Op de kale zandige oevers is als gevolg van scheepvaart sprake van zeer veel dynamiek (golfslag, maar ook wegtrekkend en opstuwend water als gevolg van passerende vrachtschepen), waardoor vissen hier nauwelijks meer voor kunnen komen als alle beschutting wordt weggehaald.

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om het dempen en het verwijderen van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Insecten

Er zijn uit de NDFF 2 insectensoorten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van deelgebied Westervoort. Bruin blauwtje is waargenomen rondom de verschillende dijken. Het leefgebied van deze dagvlinder bestaat uit dijken, wegbermen, weilanden, schrale graslanden en kalkgraslanden. De waardplanten zijn verschillende ooievaarsbeksoorten, vooral kleine ooievaarsbek en gewone reigersbek. Door de maatregelen neemt de kwaliteit van het leefgebied alleen maar toe. Er zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten voor bruin blauwtje. Gele luzernevlinder is eenmaal waargenomen en betreft een trekkend exemplaar uit

Midden Europa. Voortplanting vindt plaats in het buitenland. Negatieve effecten op insecten zijn daarmee uitgesloten.

2.11 OVERZICHT INVASIEVE EXOTEN

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van invasieve exoten die bekend zijn uit de het deelgebied WV en de omgeving. Alleen de plantensoorten worden nader besproken.

Tabel 3. Overzicht van invasieve exoten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFP van laatste 10 jaar binnen 2 km van deelgebied Westervoort) en van gegevens van Rijkswaterstaat van soorten uit de bovenloop van de IJssel (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021).

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFP binnen een zone van 2 km rondom deelgebied Westervoort.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Jaar	Records
Vaatplanten				
Bastaardduizendknoop	<i>Fallopia x bohemica</i>		2021	25
Hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>		2020	3
Japanse duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>		2021	108
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>		2021	44
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>		2021	102
Sachalinse duizendknoop	<i>Fallopia sachalinensis</i>		2021	6
Smalle waterpest	<i>Elodea nuttallii</i>		2021	47
Zoogdieren				
Beverrat	<i>Myocastor coypus</i>		2021	18
Muskusrat	<i>Ondatra zibethicus</i>		2021	346
Vogels				
Heilige ibis	<i>Threskiornis aethiopicus</i>	VR	2014	1
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	VR	2022	1119
Rosse stekelstaart	<i>Oxyura jamaicensis</i>	VR	2013	1
Reptielen				
Lettersierschildpad	<i>Trachemys scripta</i>		2021	9
Roodwangschildpad	<i>Trachemys scripta elegans</i>		2021	6
Vissen				
Blauwband	<i>Pseudorasbora parva</i>		2015	117
Geleedpotigen				
Chinese wolhandkrab	<i>Eriocheir sinensis</i>		2021	4
Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft	<i>Orconectes limosus</i>		2020	4
Rode Amerikaanse rivierkreeft	<i>Procambarus clarkii</i>		2021	33

Invasieve plantensoorten

De NDFP bevat waarnemingen van 7 invasieve plantensoorten uit de omgeving van deelgebied Westervoort: bastaardduizendknoop, hemelboom, Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, Sachalinse duizendknoop en smalle waterpest.

Binnen het deelgebied Westervoort zijn reuzenbalsemien en reuzenberenklauw waargenomen. Reuzenbalsemien is waargenomen ten oosten van de brug bij Westervoort. Reuzenberenklauw is waargenomen langs de Kleine Pley en ook ter hoogte van de invaart van Struyk Verwo.

Vervolgonderzoek

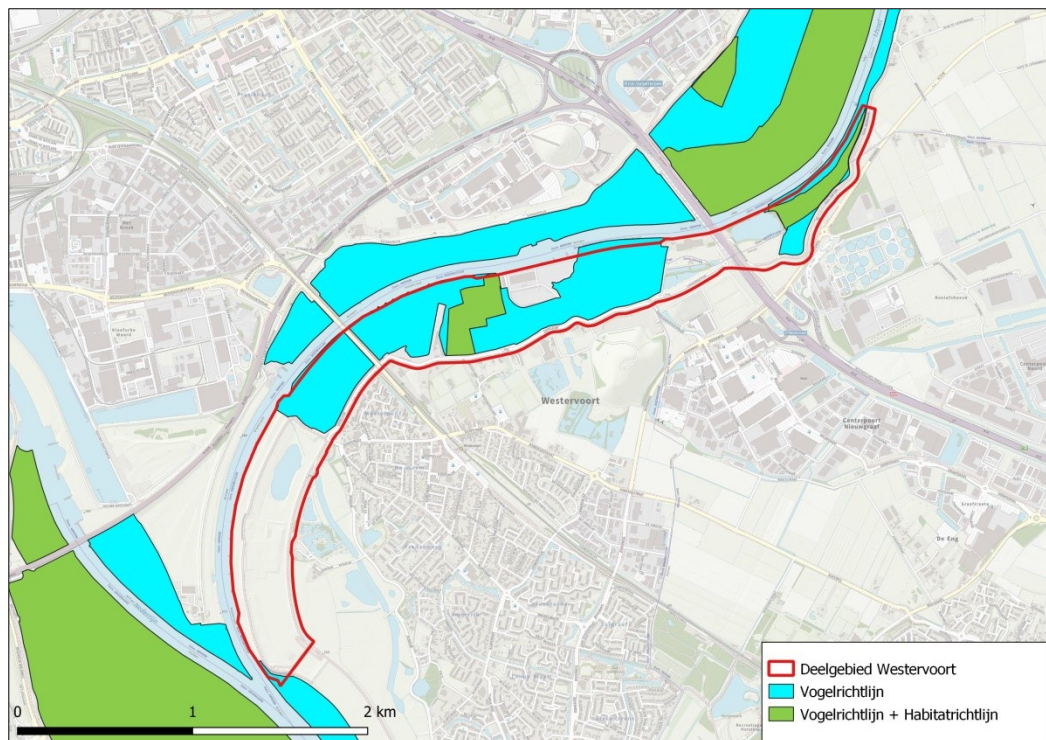
Uitbreiding van invasieve plantensoorten kan op den duur gevaarlijk zijn voor beschermde soorten en habitats. Als alle groeiplaatsen goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader worden uitgewerkt. Hiervoor dient vervolgonderzoek te worden uitgevoerd tijdens het groeiseizoen.

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

3.1 LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

Het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep van het RKP in het deelgebied Westervoort. In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied Westervoort extra Habitatrichtlijngebied begrensd (figuur 14). Een voortoets is nodig om te kunnen beoordelen of er kans is op negatieve effecten. In de volgende paragrafen worden de resultaten van de voortoets beschreven. Voor kwalificerende habitattypen en -soorten wordt aangegeven of negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, of dat negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significant negatieve effecten.

Figuur 14. Ligging van het deelgebied Westervoort (rood omlijnd) van het Rivierklimaatpark ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het deelgebied betreft zowel Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebied. (Bron: Min. LNV, Ontwerp-wijzigingsbesluit d.d. 22-11-2021).

3.2 AFBAKENING VAN TE TOETSEN EFFECTEN

Realisatie van de verschillende maatregelen in het deelgebied Westervoort kunnen leiden tot diverse storende factoren, enerzijds als gevolg van werkzaamheden tijdens de aanlegfase en anderzijds als gevolg van effecten tijdens de gebruiksfase. In tabel 4 worden mogelijke effecten opgesomd. In de paragrafen daarna worden de effecten beschreven.

Tabel 4. Mogelijke negatieve effecten van voorgenomen (inrichtings)werkzaamheden van het RKP in het deelgebied Westervoort op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (■ = kans op negatief effect; - = geen kans op negatief effect).

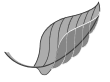
Mogelijke (negatieve) effecten	Kans op negatief effect	
	aanlegfase	gebruiksfase
Oppervlakteverlies: aanleg geul binnen nieuw aangewezen Habitatrichtlijngebied.	■	■
Versnippering: n.v.t.	-	-
Verzuring/vermesting door stikstof uit de lucht: in zowel aanleg- als gebruiksfase.	■	■
Verontreiniging: n.v.t.	-	-
Verzoeting: n.v.t.	-	-
Verzilting: n.v.t.	-	-
Verdroging: n.v.t.	-	-
Vernatting: regelmatige inundatie.	-	-
Verandering stroomsnelheid: aanpassen oeverbelijning, bocht wordt minder scherp en er ontstaat erosie op de plek van de ondiepte in de binnenbocht.	-	-
Verandering overstromingsfrequentie: regelmatige inundatie.	-	-
Verandering dynamiek substraat: n.v.t. (het ontstenen van de oevers vindt plaats buiten Natura 2000 gebied).	-	-
Verstoring door geluid: tijdens de werkzaamheden kan er sprake zijn van geluidsverstoring. Meer recreatie in uiterwaard.	■	■
Verstoring door licht: mogelijk met werkzaamheden in aanlegfase.	■	-
Verstoring door trilling: toevoegen palenschermen tussen kribben in aanlegfase.	■	-
Optische verstoring: tijdens de aanleg kan sprake zijn van optische verstoring door beweging. Tijdens de gebruiksfase meer mensen in uiterwaard o.a. over struipaden.	■	■
Verstoring door mechanische effecten: door (overmatige) recreatieve betreding in de gebruiksfase	-	■

3.3 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATTYPEN

Tabel 5 geeft de habitattypen weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per habitattype is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 5. Overzicht van aangewezen habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Rijntakken. * Doelstelling: = behoud; > uitbreiding/verbetering

Habitattype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>	=
H3270 Slikkige rivieroeveren	>	>
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=
H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A Glanshaverhooilanden	>	>
H6510B Vossenstaarthooilanden	>	>
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	>	>
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	=	>
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	=
H91F0 Droge hardhoutoibossen	>	>

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied Westervoort extra Habitatrichtlijngebied begreemd. Binnen de IJsseldijkerwaard wordt 8,6 ha ontwikkeld van de habitattypen Stroomdalgraslanden (H6120) en Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A).

In het oosten van deelgebied Westervoort, langs de Rivierweg ten zuidwesten van Lathum, wordt 5,98 ha ontwikkeld van de habitattypen Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en Vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (H91E0A).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Ter hoogte van het nieuwe Habitatrichtlijngebied in het oosten van deelgebied Westervoort zijn geen maatregelen gepland.

Op de locatie van de nieuwe geul in de IJsseldijkerwaard wordt 8,6 ha Stroomdalgraslanden (H6120) en Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) ontwikkeld. In de huidige situatie is op deze locatie agrarisch grasland aanwezig.

De voorgenomen ontwikkeling van de nieuwe geul en de begrenzing van nieuwe habitattypen moet op elkaar worden afgestemd. Wanneer deze afstemming niet plaats vindt kunnen negatieve effecten van de voorgenomen ingreep (oppervlakteverlies) niet worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Zowel tijdens de aanlegfase als tijdens de gebruiksfase zijn effecten van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats niet op voorhand uitgesloten.

Voor de aanlegwerkzaamheden in verband met de voorgenomen ingreep geldt ten aanzien van stikstofdepositie in de Wnb een vrijstelling van vergunningplicht. Op basis van artikel 2.9a van de Wnb geldt sinds 1 juli 2021 namelijk een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor activiteiten van de bouwsector. De partiële vrijstelling houdt in dat de tijdelijke gevolgen van de door de bouw veroorzaakte stikstofdepositie buiten beschouwing worden gelaten bij de natuurvergunning. Ook een toetsing op lokale effecten (AERIUS-calculatie) is niet meer nodig. De vrijstelling heeft betrekking op het bouwen en slopen van een bouwwerk en voor het aanleggen, veranderen en verwijderen van een werk. Daarnaast vallen de vervoersbewegingen die samenhangen met de werkzaamheden onder de vrijstelling.

Door de aanleg van het RKP wordt het gebied interessanter voor recreatie. Dit kan leiden tot extra vervoersbewegingen en hiermee ook met extra stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats. Met behulp van het rekeninstrument Aeriusscalculator kan inzichtelijk worden gemaakt of hiervan sprake is in de gebruiksfase van het RKP.

Mechanische verstoring

Aantasting van glanshaverhoïlanden en stroomdalgraslanden is op voorhand niet uitgesloten bij overmatige betreding door recreatie (en hieraan gekoppeld activiteiten zoals pluk en fotografie).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename

in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van mechanische verstoring van de habitattypen Glanshaverhooilanden (H6510A) en Stroomdalgraslanden (H6120). Indien struinpaden door deze habitattypen worden aangelegd, dienen de effecten van betreding op de typische soorten van deze habitattypen onderzocht te worden.

3.4 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATSOORTEN

Tabel 6 geeft de aangewezen habitattoorten weer van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Per habitattoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 6. Overzicht van aangewezen habitattoorten met instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering.

Habitattoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
H1095 Zeeprik	>	>	>
H1099 Rivierprik	>	>	>
H1102 Elft	=	=	>
H1106 Zalm	=	=	>
H1134 Bittervoorn	=	=	=
H1145 Grote modderkuiper	>	>	>
H1149 Kleine modderkuiper	=	=	=
H1163 Rivierdonderpad	=	=	=
H1166 Kamsalamander*	>	>	>
H1318 Meervleermuis	=	=	=
H1337 Bever	=	>	>

*: Het doelbereik van HR-doelen dient exclusief binnen de HR-gebieden te worden gerealiseerd, met uitzondering van kamsalamander. Een goede instandhouding van deze soort is alleen mogelijk wanneer naast behoud en uitbreiding van het leefgebied in HR-gebied ook het leefgebied in delen van het VR-gebied wordt behouden en versterkt (Provincie Gelderland, 2018).

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Binnen het Habitatrictlijngebied zijn ondiepe sloten aanwezig. Mogelijk vormen deze sloten geschikt leefgebied voor bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper. Voor de overige aangewezen vissoorten uit tabel 6 ontbreekt geschikt habitat binnen de begrenzing van het Habitatrictlijngebied in het deelgebied Westervoort.

Kamsalamander is bekend uit het gebied dat tussen de IJsseldijk en Putman ligt. De NDFF-waarnemingen van deze soort liggen binnen de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied. Ten aanzien van kamsalamander gelden de instandhoudingsdoelstellingen ook binnen Vogelrichtlijngebied (provincie Gelderland, 2018).

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort. Het rivierengebied vormt voor de soort belangrijk foerageergebied.

Het nieuwe Habitatrictlijngebied in het oosten van deelgebied Westervoort functioneert als actueel leefgebied voor bever (LNV, 2021).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

In het deel van het gebied tussen de IJsseldijk en Putman is voorzien om een eenzijdig aangetakte geul met natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Hierbij wordt de waterplas ten noorden van de Veerdam op de nieuwe geul aangesloten. Door de aanleg van deze geul gaat er mogelijk land- en voortplantingshabitat van kamsalamander verloren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen, zie ook § 2.7.

Bij de aanleg van de nevengeul worden ook sloten doorsneden die mogelijk leefgebied zijn van bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Hierdoor kan leefgebied (tijdelijk) worden aangetast.

In het oosten van deelgebied Westervoort zijn geen werkzaamheden voorzien. In het nieuwe Habitatrichtlijngebied in de IJsseldijkerwaard ontbreekt het aan geschikt habitat voor bever. In de huidige situatie is op deze locatie agrarisch grasland aanwezig.

Negatieve effecten op meervleermuis zijn uitgesloten, indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

Voorkómen van negatieve effecten op vleermuizen

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op de aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is nodig naar kamsalamander, bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper (zie ook toetsing Wnb § 2.7 en § 2.8).

Significant negatieve effecten op de overige aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn uitgesloten, indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

3.5 TOETSING AANGEWEEZEN VOGELSOORTEN

3.5.1 Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten

Tabel 7 geeft de aangewezen broedvogelsoorten weer van N2000-gebied Rijntakken. Per broedvogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied WV uitgerekend. In deelgebied Westervoort zijn geen gestandaardiseerde broedvogeltellingen (BMP) bekend van Sovon vogelonderzoek Nederland.

Tabel 7. Overzicht aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor het deelgebied WV is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van het aantal broedparen aangegeven. Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering, <: achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling aantal broedparen	Doelstelling broedparen WV	Huidige Populatie WV	
A004	dodaars	=	=	45	0,26	0
A017	aalscholver	=	=	660	3,5	0
A021	roerdomp	>	>	20	0,08	0
A022	woudaap	>	>	20	0,13	0
A119	porseleinhoen	>	>	40	0,26	0
A122	kwartelkoning	>	>	160	0,85	0
A153	watersnip	=	=	17	0,06	0
A197	zwarte stern	=	=	240	1,2	0
A229	ijsvogel	=	=	25	0,13	0
A249	oeverzwaluw	=	=	680	3,5	0
A272	blauwborst	=	=	95	0,5	0
A298	grote karekiet	>	>	70	0,4	0

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken komen momenteel niet voor in het deelgebied Westervoort. Er zijn in de NDFF geen gestandaardiseerde BMP-tellingen bekend van Sovon vogelonderzoek Nederland, alleen losse waarnemingen afkomstig van de NDFF. Van oeverzwaluw is uit 2016 een kolonie bekend van de waterplas ten noorden van de Veerдам.

Het geoportaal van de provincie Gelderland geeft voor verschillende in tabel 7 aangegeven broedvogelsoorten aan dat er “bezet geschikt leefgebied” is. De gegevens in het geoportaal zijn waarschijnlijk gebaseerd op alle typen van waarnemingen van een soort in de NDFF. Dit betekent echter nog niet dat er ook daadwerkelijk altijd geschikt broedgebied aanwezig is.

(<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/>).

Tijdens het veldbezoek zijn geen van de aangewezen broedvogelsoorten waargenomen. Bij het veldbezoek is vastgesteld dat binnen het deelgebied WV potentieel geschikt broedhabitat is voor een klein aantal kwalificerende broedvogelsoorten. Er zijn een aantal ondiepe wateren (dodaars), holten in verticale structuren zoals oevers en steilranden (oeverzwaluw en ijsvogel) en dichte, struikenrijke vochtige vegetaties (blauwborst) aanwezig in het deelgebied.

Voor de overige kwalificerende broedvogels is geen geschikt of onvoldoende broedhabitat aanwezig. Deze soorten broeden in water-, moeras- en rietvegetaties (roerdomp, woudaap, porseleinhoen, watersnip, zwarte stern, grote karekiet), in vochtig tot nat, extensief beheerde en rijk gestructureerde graslanden (watersnip), in hooilanden of extensief beheerde akkers (kwartelkoning) en in kolonies in bomen nabij grote wateren (aalscholver). In het deelgebied ontbreken dergelijke specifieke habitats. Het aanwezige grasland en de dijken zijn ongeschikt als broedbiotoop voor deze soorten.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen bij de realisatie van het rivierklimaatpark kunnen leiden tot nieuw geschikt leefgebied voor een aantal aangewezen broedvogelsoorten, zoals

ijsvogel en oeverwaluw (aanleg van meer natuurlijke oevers) en kwartelkoning (aanleg van weidevogelgebied).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij de aanleg van de nieuwe geul is een negatief effect op mogelijk aanwezige oeverwaluw niet op voorhand uitgesloten, vanwege het aansluiten van de waterplas ten noorden van de Veerdam op deze nieuwe geul. Negatieve effecten op deze aangewezen broedvogel kunnen worden voorkomen indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

Voorkómen van negatieve effecten

Ter voorkoming van mogelijke verstoring van broedvogels (oeverwaluw) dient de uitvoering van het aansluiten van de waterplas ten noorden van de Veerdam op de nieuwe geul buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

3.5.2 Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten

Tabel 8 geeft de niet-broedvogelsoorten weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per vogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied WV uitgerekend.

Tabel 8. Overzicht aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor Westervoort (WV) is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van de populatie aangegeven alsook de huidige omvang (op basis van seizoensgemiddelde watervogelmonitoringstelgegevens (bron: Sovon vogelonderzoek Nederland) van 2015-2020 en één slaapplaatstelling uit 2016. Deze gemiddelde aantallen zijn terug te vinden in kolom Gemiddeld aanwezig WV. Gebiedsfunctie (GF): S: slaap- en rustplaats, F: foeragegebied; Doelstelling: = behoud, > uitbreiding/verbetering, = (<) achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling WV	Gemiddeld aanwezig WV
A005 Fuut	=	=	S,F	570	3	1,8
A017 Aalscholver	=	=	S,F	1.300	6,8	0/4,7
A037 Kleine zwaan	=	=	S,F	100	0,5	0
A038 Wilde zwaan	=	=	S,F	30	0,13	0
A041 Kolgans	=	=	S	180.100	950,9	68
A041 Kolgans	=	=	F	35.400	186,9	116,4
A043 Grauwe gans	=	=	S	21.500	113,5	0
A043 Grauwe gans	=	=	F	8.300	43,8	56,5
A045 Brandgans	=	=	F	920	4,8	58,3
A045 Brandgans	=	=	S	5.200	27,5	0
A048 Bergeend	=	=	S,F	120	0,66	0/0,6
A050 Smient	=	=	S,F	17.900	94,5	0/29,2
A051 Krakeend	=	=	F	340	1,8	10,7

Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling WV	Gemiddeld aanwezig WV
A052 Wintertaling	=	=	F	1.100	5,8	10,8
A053 Wilde eend	=	=	F	6.100	32,2	12,7
A054 Pijlstaart	=	=	F	130	0,66	0,25
A056 Slobeend	=	=	F	400	2,1	4
A059 Tafeleend	=	=	F	990	5,2	1,7
A061 Kuifeend	=	=	F	2.300	12,1	6,25
A068 Nonnetje	=	=	F	40	0,2	0,2
A125 Meerkoet	=	=	F	8.100	42,7	22,4
A130 Scholekster	=	=	S,F	340	1,8	0/0,57
A140 Goudplevier	=	=	F	140	0,66	0
A142 Kievit	=	=	F	8.100	42,7	17
A151 Kempphaan	=	=	F	1.000	5,3	0,09
A156 Grutto	=	=	S,F	690	3,6	62/1
A160 Wulp	=	=	S,F	850	4,5	/5,9
A162 Tureluur	=	=	S,F	65	0,33	/0,05
A702 Toendrarietgans	=	=	S	2.800	14,7	0
A702 Toendrarietgans	=	=	F	125	0,66	0,03

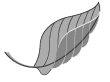
Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Het foerageergebied van deze aangewezen niet-broedvogelsoorten bestaat uit open water, graslanden, akkers, slikoevers en plasdrasterreinen. Het deelgebied bestaat deels uit grasland en open water. Voor de verschillende ganzensoorten is er voldoende foerageergebied aanwezig in de vorm van grasland.

De slaap- of rustgebieden bestaan voor de meeste soorten uit open water. Aalscholver slaapt in kolonies die zich meestal in bomen nabij water bevinden. In het deelgebied is geen slaapplek van de aalscholver bekend in de NDFF. Geschikte slaapplekken voor watervogels in de vorm van grote plassen zijn aanwezig bij de plas ten noorden van de Veerdam en de plas ten oosten van Putman.

Op basis van het oppervlakte-aandeel van het deelgebied Westervoort blijkt de aanwezige doelpopulatie ten aanzien van ganzen alleen behaald te worden door grauwe gans en brandgans. Bij de eendensoorten wordt deze behaald door kraakeend, wintertaling en slobeend. Van de overige soorten wordt de doelpopulatie niet of nauwelijks bereikt. Sommige soorten ontbreken zelfs in het deelgebied Westervoort.

Van grutto is één slaapplekstelling bekend uit 2016, bij de plas ten noorden van de Veerdam. Na 2016 is er niet meer geteld op deze slaapplek. Deze plas is de enige geschikte slaapplek voor grutto in het deelgebied. Geplande maatregelen rondom de omgeving van deze plas zijn gericht op versterking van natte natuur (aanleg geul met natuurlijke oevers en aanleg van weidevogelgebied). De plas blijft intact en hiermee ook de mogelijkheid tot slaapplek voor grutto in de toekomst. De dynamiek in de geul zal alleen veranderen tijdens perioden van hoog water gedurende de wintermaanden. De plas heeft alleen een functie als slaapplek voor doortrekkende grutto's in de maanden maart/april. Er worden dan ook geen negatieve effecten op grutto verwacht als gevolg van deze maatregelen.

Van wulp is in dit deelgebied heel weinig bekend, alleen een waarneming van 2 exemplaren tijdens een slaaplaatstelling. De soort gebruikt verschillende slaapplaatsen langs de IJssel en in het projectgebied RKP (Sovon, 2021 & Vogelwerkgroep Arnhem e.o., 2017). Er werd tijdens het veldbezoek (d.d. 13-03-2022) een grote groep foeragerende wulpen waargenomen in het gebied tussen de brug bij Westervoort en Struyk Verwo. Hier is voorzien om een zone met struinpaden aan te leggen en er wordt een geul met natuurlijke oevers gerealiseerd.

De voorgenomen ingrepen in deelgebied Westervoort zullen grotendeels positief uitpakken voor de aangewezen niet-broedvogels, vooral in de Pleijpolder waar maatregelen gepland staan zoals ontwikkeling (stroomdal)grasland en weidevogelgebied voor steltlopers en kwartelkoning.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

In het gebied tussen de brug bij Westervoort en Struyk Verwo is een zone met struinpaden gepland. Dit heeft een negatief effect op foeragerende vogels zoals wulp. Tijdens de aanlegwerkzaamheden zijn tijdelijke effecten van licht-, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie en de grotere toegankelijkheid van het gebied door de aanleg van struinpaden (geluid- en optische verstoring door wandelaars en evt. loslopende honden). Vooral ten aanzien van recreatie zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied niet op voorhand uit te sluiten.

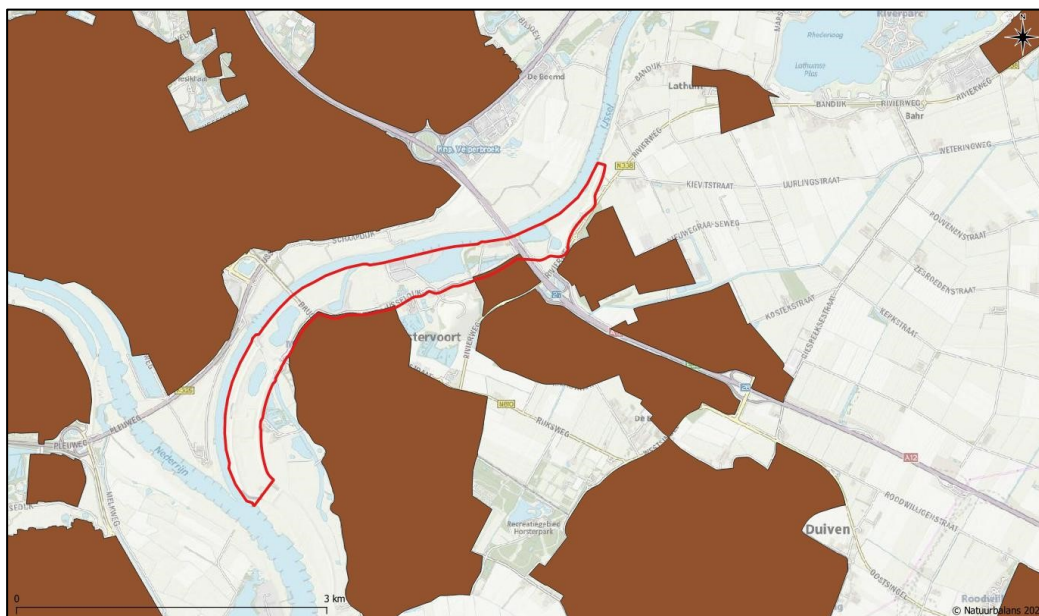
Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door struinpaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden) niet op voorhand uitgesloten. Hiervoor zal een passende beoordeling moeten worden uitgevoerd.

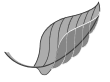
4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Deelgebied Westervoort ligt vrijwel volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden, met uitzondering van het binnendijkse deel van de IJsseldijk en de Lathumsedijk (figuur 15). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Binnen het deelgebied zijn een aantal bosjes groter dan 10 are aanwezig waarop de regels van toepassing zijn voor de meldplicht. Ten aanzien van de herplantplicht is deze wellicht ook van toepassing, rekening houdend met de uitzonderingen van art. 3.91.2 uit de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022). Voor locaties die binnen het Gelders Natuurnetwerk liggen geldt een oppervlaktetoeslag.

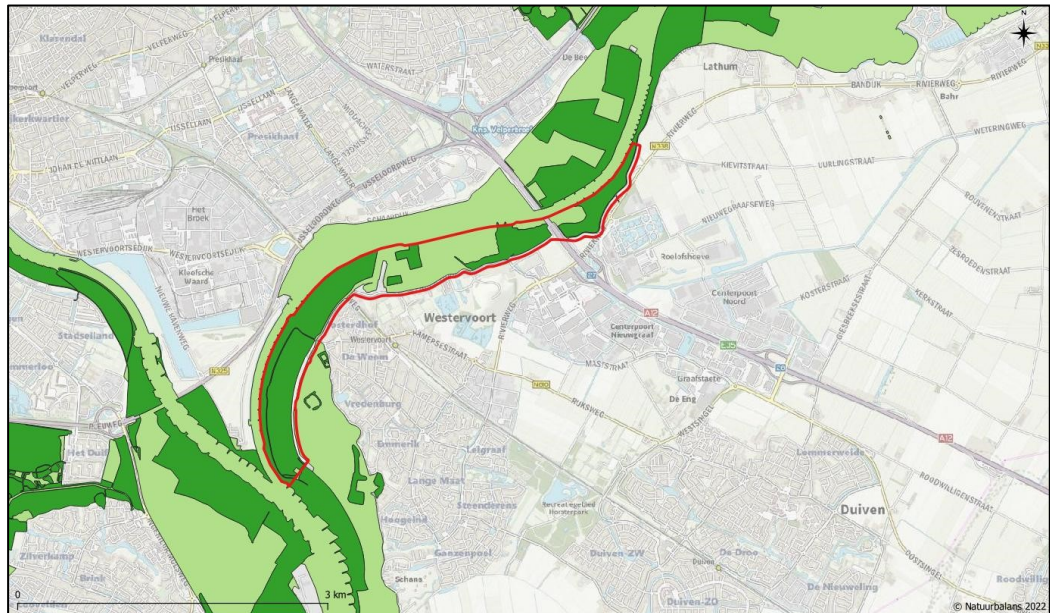

Figuur 15. Ligging van deelgebied Westervoort (rode omlijning) ten opzichte van de bebouwde kom Houtopstanden (bruine vlakken). Bron: Nationaal Georegister.

5 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO

Deelgebied Westervoort ligt zowel binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk als van de Groene Ontwikkelingszone (figuur 16).

Figuur 16. Ligging van deelgebied Westervoort ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Nationaal Georegister.

Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

Het deelgebied Westervoort valt onder het deelgebied 175 'IJsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek' (bron: Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten). De Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het betreffende deelgebied zijn weergegeven in figuur 17 (bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone).

ALGEMEEN	Nr.	175
	Gebiedsnaam	IJsseluitervaarden IJsselkop - Giesbeek
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporentransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust • onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe • grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard) • Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel • het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen. • het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluitervaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur • leefgebied rugstreeppad • leefgebied das • leefgebied steenuil • Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom) • Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken) • Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
	aardkundige waarden	-
	waardevol open gebied of verkaveling	-
	parel	-
	natte landnatuur	• ja, natte habitattypen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkelen weidevogelpopulaties • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden
	ecologische verbindingen met evz-model	-

Figuur 17. Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen IJsseluitervaarden IJsselkop – Giesbeek. Bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone.

Effectbepaling kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

In tabel 9 worden de ingrepen in deelgebied Westervoort getoetst aan de kernkwaliteiten en in tabel 10 aan de ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 'Ijsseluiterswaarden IJsselkop – Giesbeek'. In de tabellen is aangegeven of de ingrepen een effect hebben op de specifieke onderdelen. Zo ja, dan volgt onder de tabellen bij het betreffende cijfer een nadere analyse van het effect.

Tabel 9. Toetsing kernkwaliteiten Ijsseluiterswaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap	Van toepassing	Niet van toepassing
Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporentransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust	1	
Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe		x
Grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard)		x
Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel		x
Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen		x
Het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de Ijsseluiterswaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur		x
Leefgebied rugstreepad	2	
Leefgebied das	2	
Leefgebied steenuil	2	
Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom)		x
Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken)		x
Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden	3	
Aardkundige waarden		
-		
Waardevol open gebied of verkaveling		
-		
Parel		
-		
Natte landnatuur		
Ja, natte habitattypen	1	

Tabel 10. Toetsing ontwikkelingsdoelen Ijsseluiterswaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	4	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	4	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers	1	
Ontwikkeling hardhoutoibossen		x
Ontwikkeling zachthoutoibossen		x

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkelen weidevogelpopulaties	5	
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel	5	
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander	6	
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waaronder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad	7	
Ontwikkeling populatie bevers en otters	8	
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap		x
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	4	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	4	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers	1	
Ontwikkeling hardhoutoobossen		x
Ontwikkeling zachthoutoobossen		x
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel	5	
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander	6	
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waaronder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad	7	
Ontwikkeling populatie bevers en otters	8	
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap		x
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Ecologische verbindingen met evz-model		
-		

1) *Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasparentransport. Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers en natte landnatuur.* De maatregelen voor het onderdeel rivier omvatten o.a. het ontsteden van enkele oevers tot 1 meter onder de mediane waterstand en er worden kribben ingekort in de binnenbocht. Ook wordt een deel van de havenkom bij Putman gedempt en wordt de invaart bij Struyk Verwo verwijderd voor de ontwikkeling van de eenzijdig aangetakte geul. Hierdoor krijgt de IJssel meer

dynamiek en kunnen zich gemeenschappen van slikkige oevers ontwikkelen, waardoor meer natte habitattypen ontstaan.

2) Leefgebied rugstreepad, das en steenuil.

Rugstreepad is bekend uit het gebied ten westen van de brug bij Westervoort. Binnen het deelgebied zijn (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor deze soort. Deze wateren gaan verloren door de aanleg van de eenzijdig aangetakte geul. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.7).

Das is niet bekend uit het deelgebied maar doordat er geen onderzoek heeft plaatsgevonden op het terrein van Emptepol kan de aanwezigheid ook niet helemaal worden uitgesloten. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.4).

Steenuil is niet bekend uit het deelgebied maar de terreinen van Struyk Verwo en Emptepol vormen geschikt broedbiotoop voor deze soort. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.5).

3) Rust, ruimte en duisternis.

Tijdens het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen zijn tijdelijke effecten van licht-, trilling, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie en de grotere toegankelijkheid van het gebied door de aanleg van struinpaden (geluid- en optische verstoring door wandelaars en evt. loslopende honden). Deze effecten dienen nader onderzocht te worden (zie § 3.4 toetsing Natura 2000).

4) Ontwikkeling stroomdalgraslanden, glanshaverhooilanden, waterplanten-gemeenschappen.

In het oosten van deelgebied Westervoort worden stroomdalgraslanden ontwikkeld. Dit unieke riviergebonden habitat komt vrijwel alleen voor in Nederland en vormt leefgebied voor een aantal bijzondere planten, insecten en spinnen. Verder vindt de ontwikkeling plaats van een geul met natuurlijke oevers. Dit heeft een positief effect op de ontwikkeling van waterplanten-gemeenschappen. Verder is voorzien om de natte natuur bij Emptepol te versterken (zie kaart in figuur 10), ook dit is positief voor de ontwikkeling van waterplanten-gemeenschappen.

5) Ontwikkelen weidevogel- en water- en moerasvogelpopulaties, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel.

In de Pleijpolder wordt weidevogelgebied ontwikkeld voor steltlopers en kwartelkoning. Van de aanleg van meer natuurlijke oevers profiteren soorten zoals ijsvogel en oeverzwaluw.

6) Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander.

Kamsalamander is bekend uit het gebied tussen de IJsseldijk en Putman. Hier zijn (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor deze soort. Deze wateren gaan verloren door de aanleg van de eenzijdig aangetakte geul. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.7).

7) Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waaronder bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad.

De verschillende geïsoleerde waterplassen in het gebied kunnen geschikt leefgebied zijn voor de aangegeven soorten. Bij de ontwikkeling van de eenzijdig aangetakte geul is ook voorzien

om natuurvriendelijke oevers te ontwikkelen. Dit is positief voor de ontwikkeling van populaties van bittervoorn, kleine modderkruiper en wellicht ook voor grote modderkruiper. Voor de effectbepaling van grote modderkruiper is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.8). Rivierdonderpad is als gevolg van de influx van invasieve exotische grondels waarschijnlijk uitgestorven.

8) Ontwikkeling populatie bevers en otters.

Bever en otter zijn bekend uit de omgeving van Emtepol. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb § 2.4).

Conclusie effectbepaling

De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteit 'rust' van het Gelders Natuurnetwerk. Dit dient nader onderzocht te worden, zie ook toetsing Natura 2000 § 3.5.2.

Verder zijn er mogelijke negatieve effecten op leefgebieden van rugstreeppad, das en steenuil, en op populaties van kamsalamander, grote modderkruiper, bever en otter. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig, zie ook toetsing Wnb § 2.4, § 2.5, § 2.7 en § 2.8, alsmede toetsing Natura 2000 § 3.4.

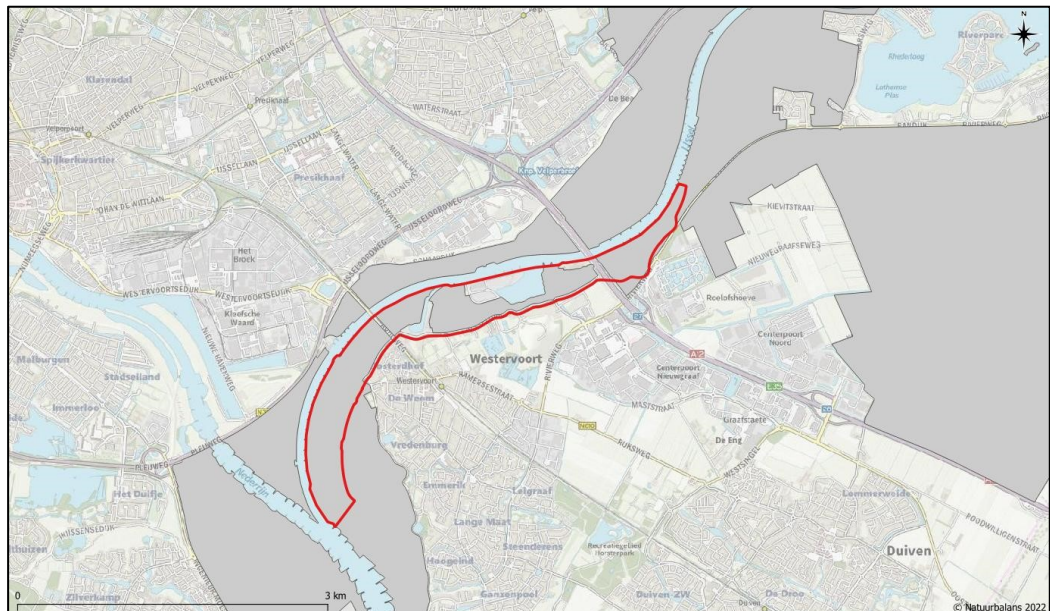

6 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED

Deelgebied Westervoort ligt volledig buiten Weidevogelgebied (figuur 18) en vrijwel volledig binnen Ganzenrustgebied (figuur 19).

Figuur 18. Ligging van deelgebied Westervoort (rood omlijnd) ten opzichte van Weidevogelgebied (paars).
Bron: Nationaal Georegister.

Figuur 19. Ligging van deelgebied Westervoort (rood omlijnd) ten opzichte van Ganzenrustgebied (grijs).
Bron: Nationaal Georegister.

Weidevogelgebied

Deelgebied Westervoort ligt geheel buiten Weidevogelgebied (figuur 18). Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 3,5 kilometer afstand ten oosten van het gebied.

Ganzenrustgebied

De aantallen ganzen zijn tussen 2015-2020 geteld in het watervogelmonitoringgebied vanaf gemaal Kandia tot aan de brug bij Westervoort. Het RKP-deelgebied Westervoort beslaat 1/7 deel van dit telgebied van Sovon. Er is een telreeks bekend tussen 2015-2020, maar in die periode is er niet consequent geteld. Hierdoor zijn geen seizoensgemiddelden bekend bij Sovon maar slechts maandgemiddelden. Hierop is een seizoensgemiddelde berekend aan de hand van het totaal aantal ganzen gedeeld door het aantal maandgemiddelden dat is geteld. Dit seizoensgemiddelde is vervolgens door 7 gedeeld (het RKP-deelgebied Westervoort is slechts een 1/7 deel). Deze gemiddelden zijn hieronder in tabel 11 te vinden.

Tabel 11. Overzicht van het aantal ganzen (seizoensgemiddelde) in deelgebied Westervoort berekend van de jaren 2015 - 2020 (Sovon, 2021) vogelonderzoek Nederland).

Waargenomen ganzensoorten	Seizoensgemiddelde 2015 - 2020
Brandgans	58
Grauwe gans	396
Kolgans	815

De ganzentellingen (watervogeltellingen) zijn uitgevoerd in telgebieden. Op basis van deze telgegevens kan niet achterhaald worden waar de ganzenconcentraties zich precies bevinden.

Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van een aantal beschermde soorten en soortgroepen is nodig ten behoeve van de natuur-effect-beoordeling in het kader van de Wnb en de Omgevingsverordening Gelderland (§ 7.2).
- Negatieve effecten op broedvogels (uitgezonderd de jaarrond beschermde soorten) vleermuizen en vissen kunnen (deels) worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 van de Wnb en van de zorgplicht voorkomen.
- Het verspreidingsbeeld van de beschouwde Rode Lijst-soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Mogelijk vormen de aanwezige gebouwen geschikte broedplaatsen voor boerenzwaluw.
- Het verspreidingsbeeld van invasieve plantensoorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is onvoldoende actueel en volledig om effecten te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid en verspreiding van invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Op basis hiervan kunnen beheermaatregelen worden getroffen en kan verdere verspreiding als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden worden vermeden.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om de aard en omvang van de effecten te bepalen en mitigerende maatregelen vast te stellen is een passende beoordeling noodzakelijk. Mogelijk significant negatieve effecten zijn van toepassing op:
 - habitattypen H6120 (stroomdalgraslanden) en H6510A (glanshaverhooilanden): kans op mechanische verstoring als gevolg van (overmatig) recreatief gebruik (struinpaden).
 - oppervlakteverlies ten aanzien van (nieuw) aangewezen habitattypen door de aanleg van de nevengeul.
 - kamsalamander: door de aanleg van de eenzijdig aangetakte geul gaat mogelijk land- en voortplantingshabitat verloren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.
 - Bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper: door de aanleg van de eenzijdig aangetakte geul gaan mogelijk leefgebied verloren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.
 - aangewezen niet-broedvogelsoorten: als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark ten aanzien van het aspect recreatie (grotere

toegankelijkheid gebied door struipaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden).

Wet natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

- Deelgebied Westervoort ligt vrijwel volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden. Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Gelders Natuurnetwerk en Omgevingsverordening Gelderland

- De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteit 'rust' van het Gelders Natuurnetwerk. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).
- De ingrepen hebben geen negatieve effecten op Weidevogelgebieden, het deelgebied Westervoort ligt volledig buiten aangewezen Weidevogelgebieden.
- Het deelgebied Westervoort ligt volledig binnen Ganzenrustgebied. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk een negatief effect. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).

7.2 VERVOLGONDERZOEK

- Onderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van beschermde natuurwaarden op het steenfabrieksterrein Emptepol is noodzakelijk zodat eventuele (negatieve) effecten van de voorgenomen ingrepen beter kunnen worden beoordeeld.
- Onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen bij Struyk Verwo, Emptepol en Putman is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.
- Onderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van bever, boommarter, bunzing, das, hermelijn, otter, steenmarter, wezel, ringslang, kamsalamander, rugstreepad, grote modderkruiper en teunisbloempijlstaart is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.
- Onderzoek is nodig naar de aanwezigheid van nestlocaties van huismus, gierzwaluw, boerenzwaluw, kerkuil en steenuil in de aanwezige bebouwing op de terreinen van Struyk Verwo en Emptepol. Indien de kans bestaat dat nestbomen (figuur 13) worden verwijderd is ook nader onderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van andere jaarrond beschermde vogels noodzakelijk.
- Vervolgonderzoek naar invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Als alle groeiplaatsen hiervan goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader worden uitgewerkt. Ook kan worden voorkomen dat de invasieve plantensoorten zich verder verspreiden als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden.
- Aangewezen habitatsoorten van het N2000-gebied Rijntakken: Door de aanleg van de geul gaat mogelijk leefgebied van kamsalamander, bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper verloren. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.
- Aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken: Slaapplaats- en watervogeltellingen zijn niet gebiedsdekkend voor het Vogelrichtlijngebied binnen het deelgebied Westervoort uitgevoerd. Een gebiedsdekkende inventarisatie kan meer informatie geven over mogelijke (negatieve) effecten van de ingreep.

- **Ganzenrustgebieden:** De telgebieden waarbinnen ganzen nu zijn geteld geven geen gebiedsdekkend beeld van het de ganzenrustgebied binnen deelgebied Westervoort. Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het volledige rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.
- **Stikstofdepositie in de gebruiksfase:** Er kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.
- **Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben 'Regels Versterking Groene Ontwikkelingszone' vastgesteld,** waar een rekenmethodiek onderdeel van uitmaakt. Met behulp van de rekenmethode kan onderbouwd worden of er per saldo en naar rato sprake is van versterking van natuurwaarden.

8 BRONNEN

- BIJ12, 2022. Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag Westervoort 10-03-2022.
- Min. LNV, 2021. Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied | DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging), d.d. 22-11-2021.
- Min. LNV: *Overzicht soorten invasieve planten*.
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/invasieve-planten>
- Nationaal Georegister. *Natuur- Kernen wet natuurbescherming, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_c/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Ganzenrustgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Gelders natuurnetwerk (GNN), provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Groene ontwikkelingszone, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Weidevogelgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Provincie Gelderland, 2018. *Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038)*.
- Provincie Gelderland: *Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*. https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09_733.pdf
- Provincie Gelderland: *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*.
<https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/>
- Provincie Gelderland: *Gebiedskaart Rijntakken*
<https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Gebiedskaart/index.html?gebiednaam=Rijntakken>
- Provincie Gelderland: *Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten*
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Rijkswaterstaat. Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021.
- SOVON. Telgegevens van winter- en watervogels 2011-2021.
- Stokman, A.A.A., 2020. *Rivierklimaatpark IJsselpoort. Notitie Voorkeursalternatief*. Referentienr. 107463-90b/20- 004.396, Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., Deventer.
- Unielijst EU-Exotenverordening Nr. 1143/2014.
- Vogelwerkgroep Arnhem e.o., 2017. *Wulpen bedreigd door windmolens op Koningspleij-Noord*. Brief aan PS Provincie Gelderland, ingekomen d.d. 9-1-2017, PS2017-25 / 2017-000178.

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR
RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPOORT:
DEELGEBIED KOPPENWAARD

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Projectnummer: 21-223

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2022 Rijkswaterstaat

Tekst en samenstelling: N. van der Pol, P. Hoppenbrouwers & G. Hoogerwerf

Veldonderzoek: N. van der Pol & P. Hoppenbrouwers

Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf

Projectnummer: 21-223

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Foto Titelblad: Zicht op de oude boomgaard in het noordelijke deel van de Koppenwaard.

Wijze van citeren: Van der Pol, N., Hoppenbrouwers, P., & Hoogerwerf, G. (2022). Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort: deelgebied Koppenwaard. Toetsing Wet natuurbescherming onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Rapportnr. 21-223-KW Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Rijkswaterstaat vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	DEELGEBIED KOPPENWAARD.....	5
1.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	5
1.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	5
2	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	11
2.1	Overzicht van beschermde soorten	11
2.2	Vaatplanten en mossen	12
2.3	Vleermuizen	13
2.4	Grondgebonden zoogdieren	14
2.5	Broedvogels.....	17
2.6	Reptielen	19
2.7	Amfibieën.....	19
2.8	Vissen	19
2.9	Ongewervelden	20
2.10	Overzicht van Rode Lijst soorten	21
2.11	Bespreking Rode Lijst soorten.....	22
2.12	Overzicht invasieve exoten	24
2.13	Bespreking invasieve exoten	25
3	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	26
3.1	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	26
3.2	Afbakening van te toetsen effecten	26
3.3	Toetsing kwalificerende habitattypen	27
3.4	Toetsing kwalificerende habitatsoorten	29
3.5	Toetsing aangewezen vogelsoorten.....	30
3.5.1	Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten	30
3.5.2	Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten	31
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	34
5	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO	35
6	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED	40
7	CONCLUSIES	42
7.1	Consequenties natuurwetgeving	42
7.2	Vervolgonderzoek	43
8	BRONNEN	44

1 DEELGEBIED KOPPENWAARD

1.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

De Koppenwaard is een uiterwaardengebied ten zuiden van de IJssel (figuur 1) en ten noorden van Lathum (gemeente Zevenaar, provincie Gelderland). Het gebied heeft een oppervlakte van circa 133 ha. In het noorden van de Koppenwaard bevindt zich een afgesloten terrein met een ruïne van de voormalige steenfabriek, waarvan de vlamovens nog resteren (figuur 2). Ook zijn hier nog enkele woonhuizen aanwezig, evenals een oude boomgaard (figuur 3). Het terrein van de steenfabriek wordt beheerd door Natuurmonumenten.

De Koppenwaard wordt in het zuiden begrensd door de Bandijk. In het oosten ligt de Marsweg, die de oostgrens van het gebied vormt. Ten noorden hiervan ligt recreatiepark Rhederlaagse Meren, dat zich uitstrekt langs de noordkant van de Koppenwaard. Ten westen van het park ligt een waterplas met een oppervlakte van circa 4,7 ha (figuur 4). Ten zuiden van de waterplas ligt een akker van Natuurmonumenten, ook zijn hier twee houtwallen aanwezig (figuur 5).

In het westelijke deel van de Koppenwaard bevindt zich een oeverwal (figuur 6) met daarachter oobos en verschillende waterhoudende laagtes (figuur 7). Verder zijn ten westen van de weg Koppenwaard een houtwal en enkele heggen aanwezig tussen de agrarische graslandpercelen. Midden in de Koppenwaard ligt een bosje (figuur 8) met 2 poelen, waar natuurontwikkeling plaatsvindt door Natuurmonumenten.

Figuur 1. Ligging van deelgebied Koppenwaard ten noorden van Lathum (gemeente Zevenaar, provincie Gelderland).

1.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Figuren 9 t/m 11 geven de inrichtingsmaatregelen voor het deelgebied Koppenwaard weer, verdeeld over de onderdelen rivier, klimaat en park (Stokman, 2020).

Figuur 2. Zicht op de vlamovens, een van de laatste restanten van voormalige steenfabriek Koppenwaard. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 3. Zicht op de oude boomgaard in het noordelijke deel van de Koppenwaard. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 4. De waterplas in het noorden van de Koppenwaard. De foto is gemaakt in noordelijke richting.

Figuur 5. Zicht op de akker van Natuurmonumenten en een van de twee houtwallen. De foto is gemaakt in zuidwestelijke richting vanaf de zuidoever van de waterplas.

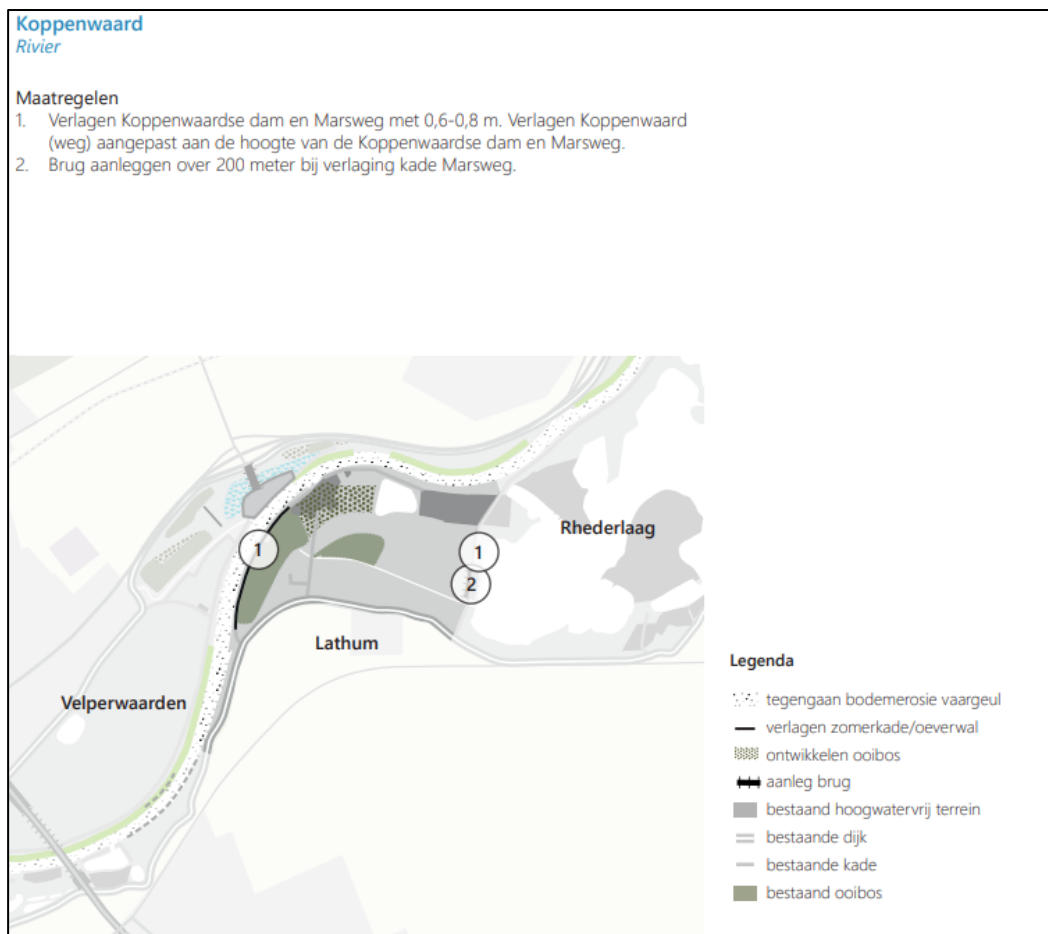
Figuur 6. Zicht op de IJssel vanaf de oeverwal in het westen van de Koppenwaard. De foto is gemaakt in noordelijke richting.

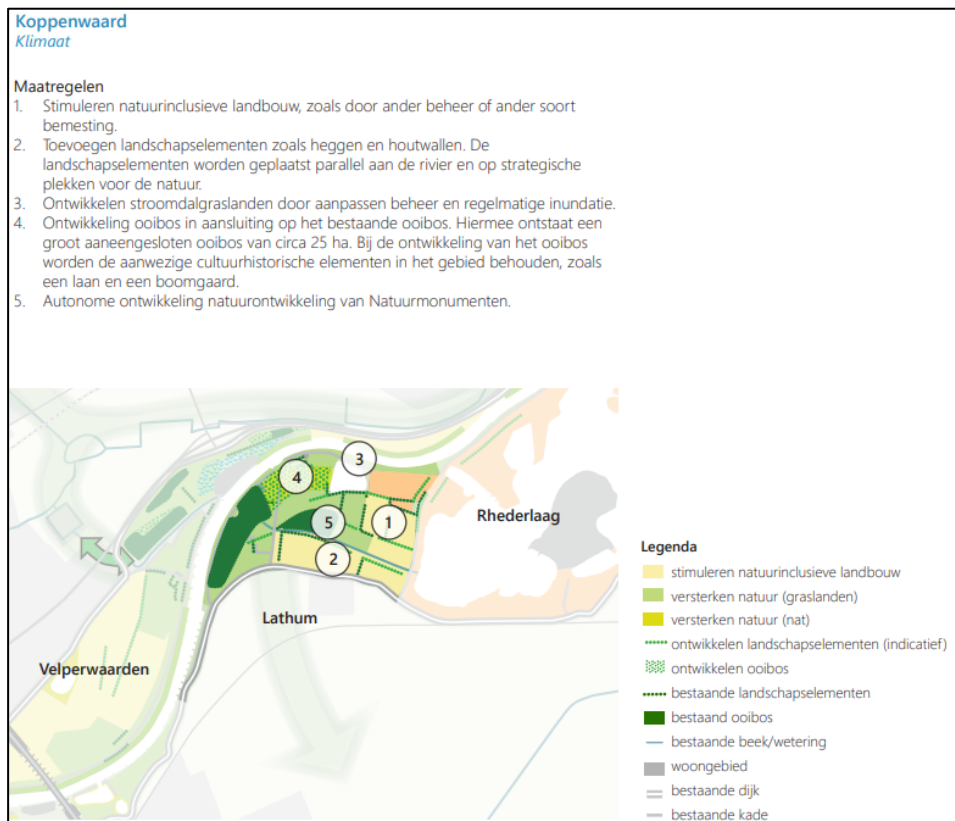
Figuur 7. Het ooibos in het westen van de Koppenwaard. De foto is genomen in noordelijke richting.

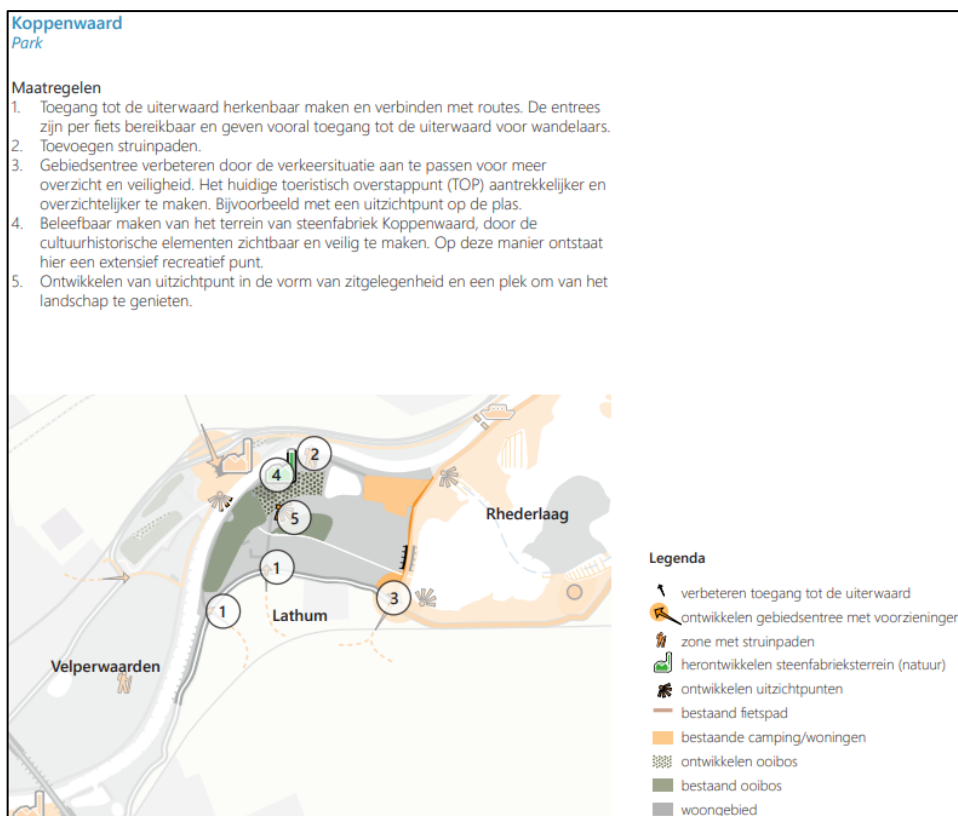
Figuur 8. Het bosje in het midden van de Koppenwaard. De foto is gemaakt in oostelijke richting.

Figuur 9. Inrichtingsmaatregelen Koppenwaard voor het onderdeel rivier (Stokman, 2020).

Figuur 10. Inrichtingsmaatregelen Koppenwaard voor het onderdeel klimaat (Stokman, 2020).

Figuur 11. Inrichtingsmaatregelen Koppenwaard voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

2 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

2.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de Koppenwaard. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFP van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep; BIJ12, d.d. 4-2-2022). Van de nationaal beschermde soorten (A) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt; van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna, B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFP binnen een zone van 2 km rond de Koppenwaard.

KW: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van de Koppenwaard (X) of kan hier worden verwacht (?)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	KW
Vaatplanten						
Akkerogentroost	<i>Odontites vernus ssp. vernus</i>	B	BE	2021	1	
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	B	BE	2015	1	
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	B	BE	2021	1	
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	B	BE	2018	6	
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	B	BE	2021	6	
Korensla	<i>Arnoseris minima</i>	B	BE	2012	1	
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	B	EB	2021	4	
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	B	KW	2014	1	
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	B	EB	2021	3	
Vleermuizen						
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	HR		2020	15	?
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HR		2021	435	?
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	HR		2020	15	?
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	HR	KW	2021	63	X
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	HR		2021	71	X
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	HR		2021	38	?
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>	HR	GE	2020	1	
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	HR		2021	65	?
Overige zoogdieren						
Bever	<i>Castor fiber</i>	HR		2021	148	X
Boommarter	<i>Martes martes</i>	A		2021	11	
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	A	KW	2021	19	?
Damhert	<i>Dama dama</i>	A		2022	13	
Das	<i>Meles meles</i>	A		2021	59	X
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	A		2022	32	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	A		2021	57	
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	A	KW	2016	2	?

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	KW
Otter	<i>Lutra lutra</i>	HR		2020	62	?
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A		2021	85	?
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	A	GE	2017	13	?
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	A		2022	152	
Vogels jaarrond beschermd nest						
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VR	KW	2017	2	?
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VR		2021	82	X
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	VR		2021	34	
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	VR		2015	1	
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VR		2019	17	X
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	VR	GE	2021	164	X
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VR		2019	19	?
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	VR		2021	168	X
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VR	KW	2019	5	?
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	VR		2021	52	?
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	VR		2020	11	
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VR		2016	5	X
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	VR	KW	2019	78	X
Reptielen						
Gladder slang	<i>Coronella austriaca</i>	HR	BE	2020	2	
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	A		2021	48	
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	A	GE	2021	40	
Ringslang	<i>Natrix helvetica</i>	A	KW	2021	94	?
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	HR	KW	2021	48	
Amfibieën						
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	HR	KW	2018	9	X
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	HR		2018	16	X
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	HR	GE	2020	30	X
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	A	KW	2021	9	
Insecten						
Bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	A	EB	2013	13	
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	A		2020	1	
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	A	KW	2018	5	
Kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	A	BE	2013	2	
Sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	A	BE	2020	11	X
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	HR	KW	2015	2	
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	HR		2019	1	?

2.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 9 beschermde soorten vaatplanten: akkerogentroost, blaasvaren, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, korensla, smalle raai, stijve wolfsmelk en wilde ridderspoor.

Geen van de bovengenoemde soorten komt voor binnen het deelgebied. Een groot aantal van de soorten zijn ingezaaid op een ingerichte akker langs de Zutphensestraatweg, aan de noordzijde van de IJssel. Natuurmonumenten heeft wel een productieakker ingezaaid in de Koppenwaard (figuur 5), hier zijn voor zover bekend geen beschermde soorten aanwezig. Deze akker blijft intact. Op de overige aanwezige akkers wordt als maatregel natuurinclusieve landbouw gestimuleerd door ander beheer en bemesting. In de agrarische graslanden van het gebied worden in verband met voedselrijkdom en intensief beheer ook overige beschermde vaatplanten en mossen (die niet bekend zijn in de NDFF) niet verwacht.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 8 vleermuissoorten: franjeestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Het betreffen zowel boom- als gebouwbewonende soorten. Er zijn 3 waarnemingen afkomstig uit de Koppenwaard, deze hebben betrekking op foeragerende laatvliegers en rosse vleermuizen. De overige waarnemingen zijn voornamelijk gedaan binnen de omliggende bebouwde kommen.

Verblijfplaatsen

De vlamovens van de voormalige steenfabriek beschikken over openingen die toegang geven tot mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. De bebouwing op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8 is niet onderzocht. Er zijn op verschillende plekken in de Koppenwaard bomen aanwezig, die beschikken over holten en spleten die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen voor vleermuizen. Dit betreffen een aantal bomen langs de weg Koppenwaard, wilgen die verspreid in het gebied staan en bomen in de boomgaard.

Vliegroutes en foerageergebieden

De boomgaard en de verschillende bosjes, heggen, houtwallen en waterpartijen vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen, tevens kunnen de lijnvormige elementen hiervan vliegroutes vormen voor vleermuizen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Verblijfplaatsen

Het terrein van de steenfabriek wordt beleefbaar gemaakt door cultuurhistorische elementen zichtbaar en veilig te maken (figuur 11). Hierbij kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen in de vlamovens worden aangetast. Afhankelijk van of het zomer-, paar- of winterverblijfplaatsen zijn heeft dit ook invloed op de periode waarin de werkzaamheden plaats kunnen vinden. Aanwezige (holte)bomen blijven behouden. Mogelijk zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen

aanwezig in de bebouwing op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8, tijdens onderhavige quick scan kon dit niet worden uitgesloten.

Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden kan het nachtelijke gebruik van verlichting zorgen voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden. Als deze werkzaamheden zijn afgerond zijn negatieve effecten uitgesloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (boomgaard, verschillende bosjes, heggen, houtwallen en waterpartijen).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen kunnen bij het beleefbaar maken van het terrein van de steenfabriek worden overtreden. Dit geldt ook voor de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8, waar is voorzien om oobos te ontwikkelen. Tijdens onderhavige quick scan kon niet worden uitgesloten of hier potentiële verblijfplaatsen of andere functies voor vleermuizen aanwezig zijn. Nader onderzoek is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

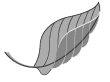
Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFP bevat waarnemingen van 12 streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, bunzing, damhert, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en wild zwijn.

Van bever zijn binnen de Koppenwaard alleen enkele waarnemingen bekend van sporen. Het oobos in het westen van het gebied vormt geschikt leefgebied voor deze soort. Er zijn tijdens het veldbezoek geen recente vraatsporen of prenten, holen, burchten of dammen van bever aangetroffen. Door het realiseren van meer oobos (figuur 10) wordt de Koppenwaard juist geschikter als leefgebied voor bever. Er zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten op deze soort als gevolg van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen.

Boommarter is alleen waargenomen aan de overkant (noordzijde) van de IJssel. Het agrarische landschap vormt nauwelijks geschikt leefgebied voor deze soort. De aanwezige (holte)bomen in het gebied blijven behouden. Negatieve effecten op boommarter zijn daarmee uitgesloten.

Van bunzing zijn geen waarnemingen bekend binnen de Koppenwaard. De enige waarneming in de directe omgeving betreft een verkeersslachtoffer op de Rivierweg. De delen met (ooi)bos, houtwallen en heggen vormen geschikt leefgebied voor bunzing. De locaties waar maatregelen

voor het onderdeel rivier zijn gepland (figuur 9) vormen geen geschikt leefgebied door het kale en open karakter (figuur 6). Door maatregelen zoals het toevoegen van heggen en houtwallen ontstaat meer geschikt leefgebied voor bunzing. Er zijn dan ook geen negatieve effecten op deze soort te verwachten.

Damhert is bekend uit de Veluwezoom, aan de noordzijde van de IJssel. De Koppenwaard vormt geen bezet leefgebied, de soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met dichte ondergroei. Negatieve effecten op damhert zijn daarmee uitgesloten.

Van das is één waarneming bekend binnen de Koppenwaard. Tijdens het veldbezoek werd een recent belopen dassenburcht aangetroffen nabij de voormalige steenfabriek. Ook werd er één pijp aangetroffen op circa 2,5 m hoogte aan de oostzijde van de vlamovenruïne (figuur 12). Tevens loopt daar een wissel die onder de vlamovens verdwijnt (zichtbaar in figuur 2). Voor de locaties van de burcht en de losse pijp zie figuur 13. Het beleefbaar maken van het terrein van de steenfabriek kan een negatief effect hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen van das.

Figuur 12. Zicht op de dassenpijp op circa 2,5 m hoogte in de oostzijde van de vlamovenruïne. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 13. Locaties van de dassenpijp (linker stip) en de dassenburcht (rechter stip) in de Koppenwaard.

Edelhert is één keer waargenomen ter hoogte van het bosje midden in de Koppenwaard. De overige waarnemingen zijn afkomstig uit de Veluwezoom. Het is onbekend hoe deze soort in de Koppenwaard terecht is gekomen. Het open en agrarische uiterwaardengebied vormt geen geschikt leefgebied voor edelhert, negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

Eekhoorn is uitsluitend waargenomen aan de noordzijde van de IJssel. Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoornnesten waargenomen. Het uitgestrekte agrarisch landschap vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten van de inrichting van het RKP op eekhoorn zijn uitgesloten.

De NDFF bevat waarnemingen van de kleine marterachtigen hermelijn en wezel. Hermelijn is alleen bekend van de noordzijde van de IJssel. Wezel is bekend uit het agrarische gebied ten zuiden van de Koppenwaard. Binnen de Koppenwaard vormen de verschillende bosjes, heggen en houtwallen geschikt leefgebied voor deze soorten. Het toevoegen van heggen en houtwallen in de Koppenwaard zal de kwaliteit van het leefgebied verder verbeteren. Negatieve effecten op hermelijn en wezel zijn daarmee uitgesloten.

Otter is alleen bekend van wateren rondom de Koppenwaard. Tijdens het veldbezoek werd een verse otterspriet aangetroffen op de westelijke oever van de waterplas in het noorden van de Koppenwaard. Tijdens de voorgenomen ingrepen blijft de waterplas met bijbehorende oevers onaangetast, negatieve effecten op otter zijn daarmee uitgesloten.

Steenmarter is verspreid waargenomen rondom de Koppenwaard en één keer op de Bandijk, de zuidelijke grens van het gebied. In de Koppenwaard beschikt de ruïne van de voormalige steenfabriek over potentiële verblijfplaatsen, alsmede de bebouwing op de percelen van Koppenwaard 1 en 8 (niet onderzocht). De verschillende bosjes, heggen en houtwallen vormen geschikt foerageergebied voor steenmarter. De voorgenomen ingrepen tasten deze elementen niet aan. Bij het beleefbaar maken van het steenfabrieksterrein en het slopen van bebouwing

op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8 kunnen mogelijk verblijfplaatsen van steenmarter worden aangetast.

Wild zwijn is bekend uit de Veluwezoom aan de noordzijde van de IJssel. Aan de zuidzijde van de IJssel is één waarneming bekend uit de NDFF. Dit is een apart verhaal, het betreft een poot van een wild zwijn die is aangetroffen tussen het plafond en de vloer van een zolder in een huis te Lathum. Als mogelijke verklaring wordt gegeven dat de poot mogelijk als slachtafval door een marter is meegenomen naar deze plek. Wild zwijn heeft een voorkeur voor bosgebieden met voldoende beukenootjes en eikels. Het deelgebied Koppenwaard met een nulstandbeleid vormt geen leefgebied van deze soort. Negatieve effecten op wild zwijn zijn daarmee uitgesloten.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van das en steenmarter. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van das en steenmarter kunnen bij het beleefbaar maken van het terrein van de steenfabriek worden overtreden. Nader onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen. Ook is nader onderzoek nodig op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8, waar is voorzien om oobos te ontwikkelen. Tijdens onderhavige quick scan kon niet worden uitgesloten of hier potentiële verblijfplaatsen of andere functies voor grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn.

2.5 BROEDVOGELS

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat archiefwaarnemingen van 13 vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil.

Tijdens het veldbezoek zijn alle potentiële nestlocaties in het deelgebied gemarkeerd (figuur 14) die mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogelsoorten. Uit de NDFF is een nestpaal bekend van ooievaar (figuur 14), hier werd tijdens het veldbezoek ook baltsactiviteit van ooievaar waargenomen. Binnen de boomgaard in het noorden van het gebied hangt een steenuilennestkast (figuur 14), hier werd geen steenuil waargenomen tijdens het veldbezoek. In het bosje dat zich in het midden van de Koppenwaard bevindt werd een baltsende buizerd waargenomen vlakbij een potentieel jaarrond beschermd nest (figuur 14). Voor boomvalk, huismus, kerkuil, ransuil en roek kan het deelgebied potentieel broedgebied zijn. Van havik en sperwer zijn territoria bekend in de aanwezig zijnde (ooi)bossen. Voor grote gele kwikstaart ontbreekt het in het deelgebied aan geschikt broedhabitat in de vorm van stromend water met muren, bruggen of boomwortels in de oevers. Slechtvalk broedt op hoogspanningsmasten binnen agrarisch gebied en op richels en in nissen van hoge bouwwerken in stedelijk gebied. Dergelijke structuren zijn niet aanwezig in het deelgebied.

Gierzwaluw is bekend uit de bebouwde kommen van Velp en Rheden. Deze koloniebroeder wordt niet in de twee woonhuizen binnen de Koppenwaard verwacht.

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zonder jaarrond beschermd nest zijn aanwezig in (holte)bomen, struiken, graslanden, oevervegetaties, schuurtjes, woonhuizen, nestkasten en de steenfabriek ruïnes.

Figuur 14. Locaties van nest(kast)en die tijdens veldonderzoek werden aangetroffen binnen deelgebied Koppenwaard.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van verschillende inrichtingsmaatregelen leiden tot beschadiging of verstoring van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2).

De maatregel om een uitzichtpunt te ontwikkelen in de vorm van een zitgelegenheid en een plek om van het landschap te genieten (figuur 11) kan mogelijk een negatief effect hebben op de buizerd die in het naast gelegen bosje broedt.

Er is sloop van bebouwing voorzien op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8, hier is voorzien om ooibos te ontwikkelen (figuur 10). Tijdens onderhavige quick scan kon niet worden uitgesloten of hier jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van buizerd worden mogelijk overtreden bij het ontwikkelen van het uitzichtpunt. Ook is nader onderzoek nodig op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8, waar is voorzien om ooibos te ontwikkelen. Tijdens onderhavige quick scan kon de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten hier niet worden uitgesloten. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is mogelijk aan de orde.

2.6 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn 5 soorten reptielen bekend: gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis. Alle waarnemingen zijn afkomstig van de noordzijde van de IJssel. Op basis van het ontbreken van geschikte biotopen voor gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden) kan worden aangenomen dat deze soorten niet binnen de Koppenwaard voorkomen. Voor ringslang kunnen de aanwezige wateren een geschikt habitat zijn. Bestaande wateren en het omliggende gebied blijven intact tijdens de inrichtingsmaatregelen. Negatieve effecten op ringslang (en andere reptielen) zijn daarmee uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de NDFF zijn 4 soorten amfibieën bekend, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad en vinpootsalamander. Kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad zijn verspreid waargenomen in de Koppenwaard. Vinpootsalamander is waargenomen in Velp en betreft een populatie die is geïntroduceerd in een tuinvijver.

Rugstreeppad legt relatief grote afstanden af en kan snel opduiken op locaties waar zich geschikte omstandigheden voordoen. Geschikte voortplantingswateren vindt rugstreeppad o.a. in tijdelijke wateren, zoals op plekken waar (regen)water stagneert. Als dergelijke situaties ontstaan tijdens de werkzaamheden, kan rugstreeppad ook op de ingreeplocatie opduiken. De voorgenomen ingrepen laten alle bestaande wateren intact, alsmede het landhabitat (bosjes en houtwallen). Negatieve effecten op amfibieën zijn daarmee uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend in de NDFF. De dichtstbijzijnde locaties waar grote modderkruiper is waargenomen zijn de Wijde Wetering (aan de oostzijde van de IJssel, ten zuiden van Lathum) en de Havikerwaard (circa 4 km ten oosten van het deelgebied). De voorgenomen ingrepen laten alle bestaande wateren intact. Negatieve effecten op vissen zijn uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.9 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van 7 insectensoorten: bospareelmoervlinder, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, sleedoornpage, gevlekte witsnuitlibel en teunisbloembloempijlstaart. Van deze soorten is alleen sleedoornpage binnen het gebied waargenomen. Voor deze soort is geschikt habitat aanwezig in de aanwezige sleedoornhagen in de Koppenwaard, tijdens het veldbezoek is steekproefsgewijs naar eitjes van sleedoornpage gezocht maar deze zijn niet aangetroffen. Op het terrein van de voormalige steenfabriek werd teunisbloem aangetroffen (figuur 15), één van de waardplanten van teunisbloempijlstaart. Deze nachtvlindersoort is alleen bekend van buiten het deelgebied. Bospareelmoervlinder, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder en geflekte witsnuitlibel zijn ook alleen bekend van buiten het deelgebied, in de Koppenwaard is geen geschikt habitat aanwezig voor deze soorten.

Figuur 15. Locatie van de teunisbloemen die tijdens veldonderzoek werden aangetroffen op het terrein van de voormalige steenfabriek binnen het deelgebied Koppenwaard.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Tijdens ingrepen in het gebied worden geen negatieve effecten op sleedoornpage verwacht. De bestaande sleedoornhagen blijven intact en de geplande maatregelen waarbij houtwallen en heggen worden toegevoegd kunnen gunstig uitpakken voor deze soort.

Bij het beleefbaar maken van het terrein van de steenfabriek kunnen negatieve effecten op teunisbloempijlstaart optreden indien de aanwezige teunisbloemen worden verwijderd.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart op het steenfabrieksterrein is nodig om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.10 OVERZICHT VAN RODE LIJST SOORTEN

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van een selectie van Rode Lijst-soorten afkomstig uit de NDFF binnen het deelgebied Koppenwaard inclusief een randzone van 100 m.

Tabel 2. Overzicht van Rode Lijst-soorten in de omgeving van deelgebied Koppenwaard. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (BIJ12, d.d. 4-2-2022) van laatste 10 jaar binnen 100 m rondom de Koppenwaard. De gegevens van vissen zijn afkomstig van Rijkswaterstaat (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021) en betreft soorten uit de bovenloop van de IJssel. De soorten die reeds vermeld staan in tabel 1, zijn niet in deze tabel opgenomen. Van vogels worden alleen de broedvogels vermeld zonder jaarrond beschermd nest.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna).

RL: Rode lijst status (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming van records in de NDFF.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 100 m rondom de Koppenwaard.

KW: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van de Koppenwaard (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	KW
Vaatplanten						
Bochtige klaver	<i>Trifolium medium</i>		KW	2019	1	X
Bosaardbei	<i>Fragaria vesca</i>		GE	2015	1	X
Engelse alant	<i>Inula britannica</i>		KW	2021	8	X
Gladde ereprijs	<i>Veronica polita</i>		KW	2019	3	X
Karwijvarkenskervel	<i>Peucedanum carvifolia</i>		KW	2015	1	X
Kleine bevernel	<i>Pimpinella saxifraga</i>		KW	2018	2	X
Kleine ratelaar	<i>Rhinanthus minor</i>		GE	2020	8	X
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>		GE	2015	2	X
Moeraskruiskruid	<i>Jacobaea paludosa</i>		KW	2015	38	X
Moeslook	<i>Allium oleraceum</i>		KW	2015	1	?
Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>		KW	2021	2	X
Ruige weegbree	<i>Plantago media</i>		KW	2019	4	X
Schijnraket	<i>Erucastrum gallicum</i>		KW	2019	4	X
Sikkelklaver	<i>Medicago falcata</i>		KW	2021	7	X
Trosdravik	<i>Bromus racemosus</i>		KW	2019	9	X
Veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>		KW	2021	1	X
Witte munt	<i>Mentha suaveolens</i>		KW	2015	2	X
Zacht vetkruid	<i>Sedum sexangulare</i>		KW	2015	10	X
Zoogdieren						
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	A	GE	2021	9	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	KW
Vogels						
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	VR	GE	2021	24	X
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	VR	GE	2019	6	X
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	VR	GE	2020	11	X
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	VR	GE	2016	1	X
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	VR	KW	2019	3	X
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	VR	GE	2019	4	X
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	VR	GE	2020	7	X
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	VR	KW	2021	4	X
Matkop	<i>Parus montanus</i>	VR	GE	2019	3	X
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	VR	KW	2013	2	X
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	VR	KW	2021	1	?
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	VR	GE	2016	2	?
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	VR	KW	2020	1	?
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	VR	GE	2020	2	X
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	VR	KW	2021	29	X
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	VR	GE	2021	9	X
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	VR	BE	2012	2	X
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	VR	KW	2015	1	X
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	VR	KW	2020	18	X
Vissen						
Alver	<i>Alburnus alburnus</i>		KW	-	-	
Barbeel	<i>Barbus barbus</i>		KW	-	-	
Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>	HR	KW	-	-	?
Kopvoorn	<i>Squalius cephalus</i>		KW	-	-	
Rivierdonderpad	<i>Cottus perifretum</i>	HR	KW			
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>	HR	GE	-	-	
Serpeling	<i>Leuciscus leuciscus</i>		KW	-	-	
Sneep	<i>Chondrostoma nasus</i>		KW	-	-	
Spiering	<i>Osmerus eperlanus</i>		KW	-	-	
Insecten						
Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>		GE	2020	5	X

2.11 BESPREKING RODE LIJST SOORTEN

Vaatplanten

Er zijn uit de NDFF binnen 100 m afstand van het deelgebied 18 soorten vaatplanten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Koppenwaard of die hier kunnen worden verwacht: bochtige klaver, bosaardbei, Engelse alant, gladde ereprijs, karwijvarkenskervel, kleine bevernel, kleine ratelaar, korenbloem, moeraskruiskruid, moeslook, rapunzelklokje, ruige weegbree, schijnraket, sikkelklaver, trosvrik, veldsalie, witte munt en zacht vetkruid.

Veel soorten zijn waargenomen in de graslanden in het noorden en zuidwesten van het gebied. Hier is voorzien om de bestaande natuur te versterken door maatregelen als het stimuleren van

meer natuurinclusieve landbouw en het ontwikkelen van stroomdalgraslanden. Ook zijn enkele soorten waargenomen bij de bestaande oobossen. Hiervoor geldt dat deze bossen behouden blijven en dat er meer areaal oobos zal worden gerealiseerd, dit zal een gunstig effect hebben op deze soorten. Negatieve effecten op vaatplanten zijn daarmee uitgesloten.

Zoogdieren

Er is uit de NDFF 1 zoogdier bekend dat is aangetroffen binnen de Koppenwaard: haas. Deze soort is verspreid binnen het deelgebied waargenomen en heeft een voorkeur voor akkers, weilanden en kleinschalig gras- en bouwland. De inrichtingsmaatregelen omvatten o.a. het toevoegen van heggen en houtwallen en het ontwikkelen en versterken van graslanden. Er gaat geen leefgebied van haas verloren tijdens de voorgenomen ingreep, door de maatregelen ontstaat juist meer kwalitatief leefgebied. Negatieve effecten op haas zijn dan ook uitgesloten.

Vogels

Er zijn uit de NDFF 19 soorten vogels bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van de Koppenwaard of die hier kunnen worden verwacht: boerenwaluw, gele kwikstaart, graspieper, grauwe vliegenvanger, grote lijster, huiswaluw, kneu, koekoek, matkop, nachtegaal, patrijs, ringmus, slobeend, spotvogel, torenvalk, veldleeuwerik, watersnip, wielewaal en wulp.

Boerenwaluw is voornamelijk foeragerend waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn er recent gebruikte nesten aangetroffen in een gebouwtje op het oude steenfabrieksterrein. Huiswaluw is ook waargenomen in de Koppenwaard. Mogelijk broedt de soort bij de woningen op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8 die niet onderzocht zijn. Dit geldt mogelijk ook voor de boerenwaluw. Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door aanwezige nesten buiten het broedseizoen te verwijderen (boerenwaluw en huiswaluw hebben geen jaarrond beschermde nesten).

Maatregelen als het stimuleren van natuurinclusieve landbouw en het toevoegen van meer landschapselementen (houtwallen en heggen) hebben een positief effect op soorten als gele kwikstaart, graspieper, kneu, koekoek, patrijs, ringmus, spotvogel, torenvalk, veldleeuwerik en wulp.

Versterking van natte natuur heeft een positief effect op slobeend en watersnip. Ontwikkeling van meer oobos naast het bestaande oobos heeft een positief effect op grote lijster, grauwe vliegenvanger, matkop, nachtegaal en wielewaal.

Vissen

Er zijn 9 vissoorten met een Rode Lijst-status bekend uit de bovenloop van de IJssel, hiervan is rivierdonderpad na 2010 niet meer aangetroffen bij de actieve vismonitoring van Rijkswaterstaat. De soort is hier waarschijnlijk uitgestorven als gevolg van de influx van verscheidene uitheemse grondelsoorten. Binnen de Koppenwaard kan alleen de bittervoorn worden verwacht. De verschillende geïsoleerde waterplassen in het gebied kunnen geschikt leefgebied zijn. De overige Rode Lijst vissen zijn rheofiele soorten, waarvoor de geïsoleerde waterplassen geen geschikt leefgebied zijn. De voorgenomen ingrepen laten alle bestaande wateren intact. Negatieve effecten op vissen zijn uitgesloten.

Insecten

Er is één insect met een Rode Lijst-status bekend uit de Koppenwaard: bruin blauwtje. Het gaat om vijf waarnemingen nabij de Bandijk aan de zuidkant van de Koppenwaard. Het leefgebied van deze dagvlindersoort bestaat uit dijken, wegbermen, weilanden, schrale graslanden en kalkgraslanden. De waardplanten betreffen verschillende ooievaarsbeksoorten, vooral kleine ooievaarsbek en gewone reigersbek. De inrichtingsmaatregelen omvatten o.a. het ontwikkelen en versterken van graslanden. Er zijn geen maatregelen gepland voor de Bandijk, daarmee zijn er geen negatieve effecten te verwachten voor bruin blauwtje.

2.12 OVERZICHT INVASIEVE EXOTEN

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van invasieve exoten die bekend zijn uit het deelgebied Koppenwaard en de omgeving. Alleen de plantensoorten worden nader besproken.

Tabel 3. Overzicht van invasieve exoten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFD van laatste 10 jaar binnen 2 km van de Koppenwaard) en van gegevens van Rijkswaterstaat van soorten uit de bovenloop van de IJssel (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021).

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFD binnen een zone van 2 km rond de ingreep.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Jaar	Records
Vaatplanten				
Bastaardduizendknoop	<i>Fallopia x bohemica</i>		2021	16
Hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>		2021	2
Japane duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>		2021	78
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>		2021	46
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>		2021	128
Sachalinse duizendknoop	<i>Fallopia sachalinensis</i>		2021	12
Smalle waterpest	<i>Elodea nuttallii</i>		2020	25
Zoogdieren				
Muskusrat	<i>Ondatra zibethicus</i>		2020	238
Vogels				
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	VR	2022	518
Rosse stekelstaart	<i>Oxyura jamaicensis</i>	VR	2013	1
Reptielen				
Geelwangschildpad	<i>Trachemys scripta troosti</i>		2020	2
Lettersierschildpad	<i>Trachemys scripta</i>		2021	11
Roodwangschildpad	<i>Trachemys scripta elegans</i>		2021	13
Vissen				
Blauwband	<i>Pseudorasbora parva</i>		2015	116
Donaubrasem	<i>Ballerus sapa</i>		-	-
Kesslers grondel	<i>Ponticola kessleri</i>		-	-
Marmergroundel	<i>Proterorhinus semilunaris</i>		-	-
Pontische stroomgrondel	<i>Neogobius fluviatilis</i>		-	-
Roofblei	<i>Leuciscus aspius</i>		-	-
Witvinriviergrondel	<i>Romanogobio belingi</i>		-	-

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Jaar	Records
Zonnebaars	<i>Lepomis gibbosus</i>		-	-
Zwartbekgrondel	<i>Neogobius melanostomus</i>		-	-
Geleedpotigen				
Chineze wolhandkrab	<i>Eriocheir sinensis</i>		2017	1
Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft	<i>Orconectes limosus</i>		2014	2
Rode Amerikaanse rivierkreeft	<i>Procambarus clarkii</i>		2021	7

2.13 BESPREKING INVASIEVE EXOTEN

Invasieve plantensoorten

De NDFF bevat waarnemingen van 7 invasieve plantensoorten uit de omgeving van deelgebied Koppenwaard: bastaardduizendknoop, hemelboom, Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, Sachalinse duizendknoop en smalle waterpest.

Binnen de Koppenwaard zijn bastaardduizendknoop, Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, Sachalinse duizendknoop en smalle waterpest waargenomen. Bastaardduizendknoop is bekend van het steenfabrieksterrein en er is een cluster aanwezig nabij het bosje in het midden van het gebied. Japanse duizendknoop is bekend van de omgeving rondom het steenfabrieksterrein en van de omgeving van de Bandijk. Reuzenbalsemien is bekend van het steenfabrieksterrein en er bevindt zich een cluster in het bosje in het midden van het gebied. Sachalinse duizendknoop is bekend van de omgeving rondom het steenfabrieksterrein. Smalle waterpest is bekend van 1 locatie in het westen van het gebied. Deze invasieve waterplant is dusdanig ingeburgerd dat de soort in elke sloot voorkomt, uitroeien is niet meer mogelijk.

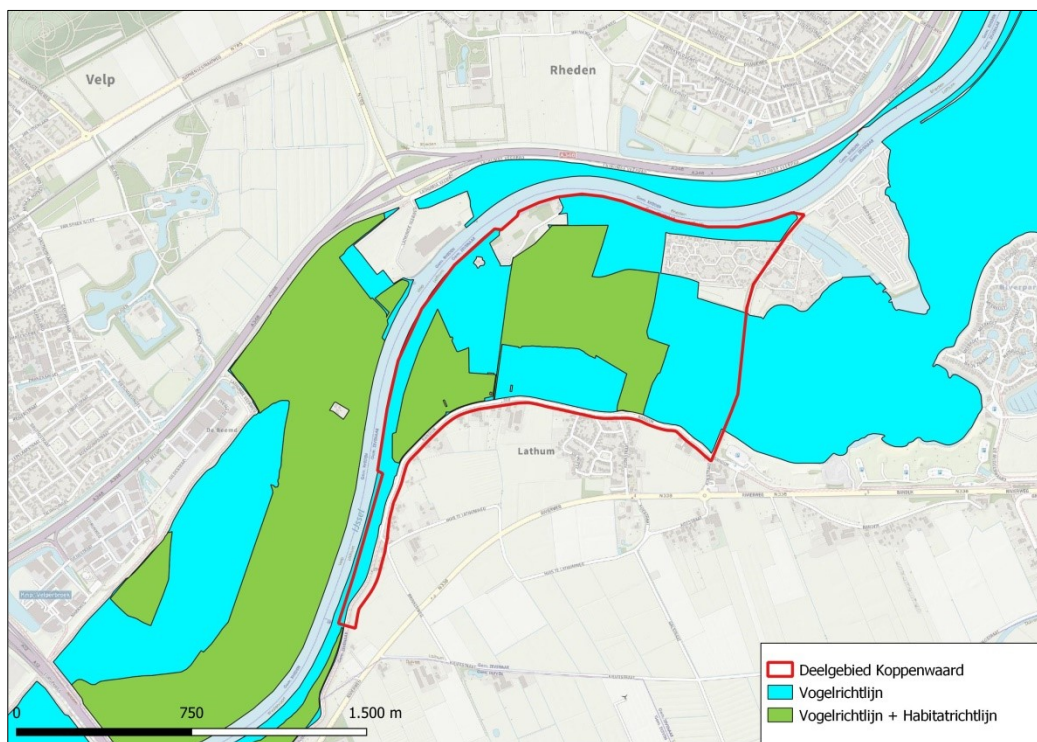
Vervolgonderzoek

Uitbreiding van invasieve plantensoorten kan op den duur gevaarlijk zijn voor beschermde soorten en habitats. Als alle groeiplaatsen goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader uitgewerkt worden. Hiervoor dient vervolgonderzoek te worden uitgevoerd tijdens het groeiseizoen.

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

3.1 LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

Het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep van het RKP in het deelgebied Koppenwaard. In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied Koppenwaard extra Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied begrensd (figuur 16). Een voortoets is nodig om te kunnen beoordelen of er kans is op negatieve effecten. In de volgende paragrafen worden de resultaten van de voortoets beschreven. Voor kwalificerende habitattypen en -soorten wordt aangegeven of negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, of dat negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significant negatieve effecten.

Figuur 16. Ligging van deelgebied Koppenwaard (rood omlijnd) van het Rivierklimaatpark ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken. Het deelgebied Koppenwaard betreft zowel Vogelrichtlijngebied als Habitatrichtlijngebied. Bron: https://www.natura2000.nl/sites/default/files/gebieden_aanwijzing_en_archief/038/N2K038%20OWB%20HV%20Rijntakken_WEB.pdf; Min LNV, 2021)

3.2 AFBAKENING VAN TE TOETSEN EFFECTEN

Realisatie van de verschillende maatregelen in het deelgebied Koppenwaard kunnen leiden tot diverse storende factoren, enerzijds als gevolg van werkzaamheden tijdens de aanlegfase en anderzijds als gevolg van effecten tijdens de gebruiksfase. In tabel 4 worden mogelijke effecten opgesomd. In de paragrafen daarna worden de effecten beschreven.

Tabel 4. Mogelijke negatieve effecten van voorgenomen (inrichtings)werkzaamheden van het RKP in het deelgebied Koppenwaard op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (■ = kans op effect; - = geen kans op effect).

Mogelijke (negatieve) effecten	Kans op negatief effect	
	aanlegfase	gebruiksfase
Oppervlakteverlies: toevoeging landschapselementen verwaarloosbaar.	-	-
Versnippering: n.v.t.	-	-
Verzuring/vermesting door stikstof uit de lucht: in zowel aanleg- als gebruiksfase.	■	■
Verontreiniging: n.v.t.	-	-
Verzoeting: n.v.t.	-	-
Verziltig: n.v.t.	-	-
Verdroging: n.v.t.	-	-
Vernatting: in delen Koppenwaard regelmatige inundatie, verlaging kade Marsweg (aanleg brug), verlagen Koppenwaardse dam.	-	-
Verandering stroomsnelheid: n.v.t.	-	-
Verandering overstromingsfrequentie: in delen Koppenwaard regelmatige inundatie, verlagen Koppenwaardse dam en Marsweg.	-	-
Verandering dynamiek substraat: in delen Koppenwaard regelmatige inundatie en bij verlaging kade Marsweg.	-	-
Verstoring door geluid: tijdens de werkzaamheden kan er sprake zijn van geluidsverstoring, tijdens gebruiksfase meer recreatie in de uiterwaard.	■	■
Verstoring door licht: mogelijk met werkzaamheden in aanlegfase.	■	-
Verstoring door trilling: bij aanleg brug over 200 meter Marsweg.	■	-
Optische verstoring: tijdens de aanleg kan sprake zijn van optische verstoring door beweging, tijdens de gebruiksfase meer mensen in uiterwaard. o.a. over struipaden.	■	■
Verstoring door mechanische effecten: door (overmatige) recreatieve betreding in de gebruiksfase.	-	■

3.3 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATTYPEN

Tabel 5 geeft de habitattypen weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per habitatype is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 5. Overzicht van aangewezen habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Rijntakken. * Doelstelling: = behoud; > uitbreiding/verbetering

Habitatype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>	=
H3270 Slikkige rivieroeveren	>	>
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=
H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A Glanshaverhooilanden	>	>
H6510B Vossenstaarthooilanden	>	>
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	>	>
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	=	>
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	=
H91F0 Droge hardhoutooibossen	>	>

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen deelgebied Koppenwaard extra Habitatrichtlijngebied begrensd. In het westen wordt 11,70 ha ontwikkeld van habitattypen Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en habitattypen Vochtige alluviale bossen, zachthoutoïbossen (H91E0A) wordt uitgebreid. In het midden van de Koppenwaard wordt 31,03 ha ontwikkeld van habitattypen Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en het habitattypen Vochtige alluviale bossen, zachthoutoïbossen (H91E0A) wordt uitgebreid.

Tot slot worden ook 2 percelen langs de toegangsweg Koppenwaard (voorheen in gebruik als erven en bebouwing) toegevoegd aan het aangrenzend Habitatrichtlijngebied. Deze percelen zijn samen 0,83 ha. Het aangrenzend Habitatrichtlijngebied betreft de habitattypen in het westen van de Koppenwaard; Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en Vochtige alluviale bossen, zachthoutoïbossen (H91E0A). Ook worden deze 2 percelen aan Vogelrichtlijngebied toegevoegd, omdat H6510A geschikt is als leefgebied voor kwartelkoning.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Stikstofdepositie

Zowel tijdens de aanlegfase als tijdens de gebruiksfase zijn effecten van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats niet op voorhand uit gesloten.

Voor de aanlegwerkzaamheden in verband met de voorgenomen ingreep geldt ten aanzien van stikstofdepositie in de Wnb een vrijstelling van vergunningplicht. Op basis van artikel 2.9a van de Wnb geldt sinds 1 juli 2021 namelijk een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor activiteiten van de bouwsector. De partiële vrijstelling houdt in dat de tijdelijke gevolgen van de door de bouw veroorzaakte stikstofdepositie buiten beschouwing worden gelaten bij de natuurvergunning. Ook een toetsing op lokale effecten (AERIUS-calculatie) is niet meer nodig. De vrijstelling heeft betrekking op het bouwen en slopen van een bouwwerk en voor het aanleggen, veranderen en verwijderen van een werk. Daarnaast vallen de vervoersbewegingen die samenhangen met de werkzaamheden onder de vrijstelling.

Door de aanleg van het RKP wordt het gebied interessanter voor recreatie. Dit kan leiden tot extra vervoersbewegingen en hiermee ook met extra stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats. Met behulp van het rekeninstrument Aeriusscalculator kan inzichtelijk worden gemaakt of hiervan sprake is in de gebruiksfase van het RKP.

Mechanische verstoring

Aantasting van glanshaverheoïlanden is op voorhand niet uitgesloten bij overmatige betreding door recreatie (en hieraan gekoppeld activiteiten als pluk en fotografie).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van mechanische verstoring van het habitatype Glanshaverhooilanden (H6510A). Indien struinpaden door dit habitatype worden aangelegd, dienen de effecten van betreding op de typische soorten van deze habitattypen onderzocht te worden.

3.4 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATSOORTEN

Tabel 6 geeft de aangewezen habitattoorten weer van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Per habitattoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 6. Overzicht van aangewezen habitattoorten met instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering.

Habitattoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	
H1095	Zeeprik	>	>	>
H1099	Rivierprik	>	>	>
H1102	Elft	=	=	>
H1106	Zalm	=	=	>
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkuiper	>	>	>
H1149	Kleine modderkuiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=
H1166	Kamsalamander *	>	>	>
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1337	Bever	=	>	>

*: Het doelbereik van HR-doelen dient exclusief binnen de HR-gebieden te worden gerealiseerd, met uitzondering van kamsalamander. Een goede instandhouding van deze soort is alleen mogelijk wanneer naast behoud en uitbreiding van het leefgebied in HR-gebied ook het leefgebied in delen van het VR-gebied wordt behouden en versterkt (Provincie Gelderland, 2018).

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van de aangewezen stroomminnende vissoorten uit tabel 6 (zeeprik, rivierprik, elft, zalm, rivierdonderpad) ontbreekt het aan geschikt habitat binnen de begrenzing van het Habitatrictlijngebied in het deelgebied Koppenwaard. De (periodiek) geïsoleerde wateren kunnen geschikt leefgebied vormen voor bittervoorn, grote- en kleine modderkuiper.

Kamsalamander komt verspreid voor binnen de Koppenwaard zowel binnen de begrenzing van het Habitatrictlijngebied als binnen Vogelrichtlijngebied. Vooral de kleinere (visvrije) wateren vormen geschikt voortplantingshabitat.

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort. Het rivierengebied vormt voor de soort belangrijk foerageergebied.

Voor bever vormt het oobos in deelgebied Koppenwaard geschikt leefgebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Aan de wateren en het oobos in deelgebied Koppenwaard zijn geen werkzaamheden voorzien. Negatieve effecten op vissen, kamsalamander en bever zijn daarmee uitgesloten. Negatieve effecten op meervleermuis zijn uitgesloten, indien de onderstaande voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

Voorkómen van negatieve effecten op vleermuizen

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op de aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

3.5 TOETSING AANGEWEEZEN VOGELSOORTEN

3.5.1 Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten

Tabel 7 geeft de aangewezen broedvogelsoorten weer van N2000-gebied Rijntakken. Per broedvogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied KW uitgerekend. Op basis van de NDFF is het huidig aantal broedparen (van 1 jaar) aangegeven. In de NDFF is er maar één BMP-telling uit 2016 bekend.

Tabel 7. Overzicht aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor het deelgebied KW is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van het aantal broedparen aangegeven. Alsook de huidige omvang (op basis NDFF-data uit 2016). Deze gemiddelde aantallen zijn terug te vinden in kolom 'huidige populatie'; doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering, <: achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling aantal broedparen	Doelstelling broedparen KW	huidige populatie KW	
A004	dodaars	=	=	45	0,2	3
A017	aalscholver	=	=	660	2,2	0
A021	roerdomp	>	>	20	0,1	0
A022	woudaap	>	>	20	0,1	0
A119	porseleinhoen	>	>	40	0,2	0
A122	kwartelkoning	>	>	160	0,6	0
A153	watersnip	=	=	17	0,05	0
A197	zwarte stern	=	=	240	0,9	0
A229	ijsvogel	=	=	25	0,1	0
A249	oeverzwaluw	=	=	680	2,7	0
A272	blauwborst	=	=	95	0,4	0
A298	grote karekiet	>	>	70	0,3	0

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van aalscholver, roerdomp, woudaap, porseleinhoen, kwartelkoning, watersnip, zwarte stern en oeverzwaluw zijn geen archiefwaarnemingen als broedvogel bekend in de NDFF. Voor deze soorten geldt dat er geen of onvoldoende areaal geschikt broedhabitat aanwezig is. Van

dodaars zijn gegevens bekend als broedvogel, deze soort is ook tijdens het veldonderzoek tweemaal baltsend/zingend gehoord in geschikt broedhabitat aan de westkant van de KW. IJsvogel is wel waargenomen in het gebied maar telgegevens als broedvogel ontbreken. Grote karekiet is eenmaal als territorium in 2016 vastgesteld (BMP-telling Sovon vogelonderzoek Nederland). De plaats van het territorium is tijdens het veldonderzoek op 18 maart 2022 bekeken en totaal ongeschikt bevonden als geschikt broedbiotoop; een zachthoutoibos met sterk verruigd riet, wilgenopslag en meidoornhagen aan de randen ervan.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen bij de realisatie van het rivierklimaatpark kunnen leiden tot nieuw geschikt leefgebied voor een aantal aangewezen broedvogelsoorten die gebonden zijn aan extensiever beheerde (natte) graslanden.

Het geoportaal van de provincie Gelderland geeft voor verschillende in tabel 7 aangegeven broedvogelsoorten aan dat er “bezet geschikt leefgebied” is. De gegevens in het geoportaal zijn waarschijnlijk gebaseerd op alle typen van waarnemingen van een soort in de NDFF. Dit betekent echter nog niet dat er ook daadwerkelijk altijd geschikt broedgebied aanwezig is.

(<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/>).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Voor dodaars blijven de bestaande wateren intact. Mogelijk treden er negatieve effecten door verstoring op als gevolg van de verlaging van de Koppenwaardse dam. Negatieve effecten op deze aangewezen broedvogel kunnen worden voorkomen indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

Voorkómen van negatieve effecten

Ter voorkoming van mogelijke verstoring van broedvogels (dodaars) dient de verlaging van de Koppenwaardse dam buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

3.5.2 Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten

Tabel 8 geeft de niet-broedvogelsoorten weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per niet-broedvogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

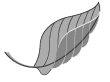
Tabel 8. Overzicht aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor de Koppenwaard (KW) is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van de populatie aangegeven. Gemiddeld aanwezig KW, telgegevens om gemiddelde aantallen te berekenen zijn er niet. Gebiedsfunctie (GF): S: slaap- en rustplaats, F: foeragegebied; Doelstelling: = behoud, > uitbreiding/verbetering, = (<) achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

	Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling KW	Gemiddeld aanwezig KW
A005	Fuut	=	=	S,F	570	2,3	-
A017	Aalscholver	=	=	S,F	1.300	5,2	-
A037	Kleine zwaan	=	=	S,F	100	0,4	-
A038	Wilde zwaan	=	=	S,F	30	0,1	-
A041	Kolgans	=	=	S	180.100	720	-
A041	Kolgans	=	=	F	35.400	141	-
A043	Grauwe gans	=	=	S	21.500	85	-
A043	Grauwe gans	=	=	F	8.300	33	-
A045	Brandgans	=	=	F	920	3,5	-
A045	Brandgans	=	=	S	5.200	20	-
A048	Bergeend	=	=	S,F	120	0,5	-
A050	Smient	=	=	S,F	17.900	71	-
A051	Krakeend	=	=	F	340	1,5	-
A052	Wintertaling	=	=	F	1.100	4,4	-
A053	Wilde eend	=	=	F	6.100	24	-
A054	Pijlstaart	=	=	F	130	0,5	-
A056	Slobeend	=	=	F	400	1,5	-
A059	Tafeleend	=	=	F	990	3,9	-
A061	Kuifeend	=	=	F	2.300	9	-
A068	Nonnetje	=	=	F	40	0,1	-
A125	Meerkoet	=	=	F	8.100	31	-
A130	Scholekster	=	=	S,F	340	1,4	-
A140	Goudplevier	=	=	F	140	0,5	-
A142	Kievit	=	=	F	8.100	32	-
A151	Kemphaan	=	=	F	1.000	4	-
A156	Grutto	=	=	S,F	690	2,3	-
A160	Wulp	=	=	S,F	850	3,4	-
A162	Tureluur	=	=	S,F	65	0,2	-
A702	Toendrarietgans	=	=	S	2.800	21	-
A702	Toendrarietgans	=	=	F	125	0,5	-

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de NDFF zijn geen gestandaardiseerde gegevens bekend van deze aangewezen niet-broedvogelsoorten, zoals slaapplaatstellingen en watervogelmonitoringstellingen van Sovon vogelonderzoek Nederland. Er zijn van de laatste 10 jaar alleen losse waarnemingen uit waarneming.nl bekend. Hierdoor is geen gemiddelde aanwezigheid van de niet-broedvogels te berekenen.

Tijdens het veldonderzoek op 22 februari en 18 maart 2022 is een kleine groep van 20 grauwe ganzen waargenomen, hoogstwaarschijnlijk broedvogels van de Koppenwaard. Andere

waargenomen vogelsoorten zijn kuifeend (6) en krakeend (4) en wilde eend (7). De kwaliteit van het habitat voor deze niet-broedvogels is voor een deel aanwezig in de Koppenwaard. Het water aan de noordkant van het gebied, circa 250 m² is geschikt voor fuut, aalscholver en eenden als foerageergebied én slaappleaats. Voor ganzen is de plas een geschikte slaappleaats. Het gebied is niet geschikt voor steltlopers, hierbij ontbreekt het nu aan delen 'plasdras'.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Tijdens aanlegwerkzaamheden zijn tijdelijke effecten van licht-, trilling, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie en de grotere toegankelijkheid van het gebied door de aanleg van struinpaden (geluid- en optische verstoring door wandelaars en evt. loslopende honden). Vooral ten aanzien van het aspect recreatie zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied niet op voorhand uit te sluiten.

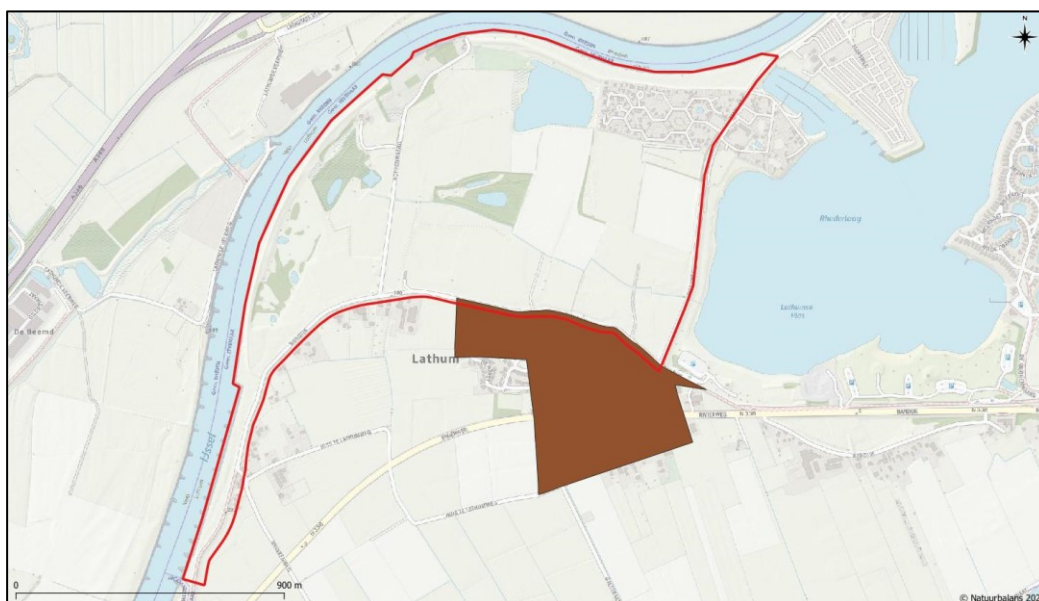
Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door struinpaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden) niet op voorhand uitgesloten. Daar gestandaardiseerde telgegevens van niet-broedvogels ontbreken in de Koppenwaard zal eerst vervolgonderzoek uitgevoerd moeten worden om vervolgens een passende beoordeling te kunnen opstellen.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Deelgebied Koppenwaard ligt volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 17). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Binnen het deelgebied zijn een bomenrij en een aantal bosjes groter dan 10 are aanwezig waarop de regels van toepassing zijn voor de meldplicht. Ten aanzien van de herplantplicht is deze wellicht ook van toepassing, rekening houdend met de uitzonderingen van art. 3.91.2 uit de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022). Voor locaties die in het Gelders Natuurnetwerk liggen geldt een oppervlaktetoeslag.

Figuur 17. Ligging van het deelgebied Koppenwaard (rode omlijning) ten opzichte van de bebouwde kom Houtopstanden (bruin vlak). Bron: Nationaal Georegister.

5 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is binnen de provincie Gelderland in de provinciale Omgevingsverordening uitgewerkt als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Daarnaast zijn waardevolle gebieden buiten het GNN aangeduid als Groene Ontwikkelingszone (GO); deze gebieden hebben een minder strikt beschermingsregime. Voor het GNN geldt het 'nee tenzij' principe en voor de GO het 'ja mits' principe. De Koppenwaard ligt zowel binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk als van de Groene Ontwikkelingszone (figuur 18).

Figuur 18. Ligging van deelgebied Koppenwaard ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Nationaal Georegister.

Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

De Koppenwaard valt onder deelgebied 175 'Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek' (bron: Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten). De Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het betreffende deelgebied zijn weergegeven in figuur 19 (bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone).

ALGEMEEN	Nr.	175
	Gebiedsnaam	IJsseluiterwaarden IJsselkop - Giesbeek
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust • onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe • grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard) • Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel • het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen. • het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluiterwaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur • leefgebied rugstreeppad • leefgebied das • leefgebied steenuil • Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom) • Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken) • Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
	aardkundige waarden	-
	waardevol open gebied of verkaveling	-
	parel	-
	natte landnatuur	• ja, natte habitattypen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkelen weidevogelpopulaties • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden
	ecologische verbindingen met evz-model	-

Figuur 19. Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen IJsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek. Bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone.

Effectbepaling kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

In tabel 9 worden de ingrepen in de Koppenwaard getoetst aan de kernkwaliteiten en in tabel 8 aan de ontwikkelingsdoelen van deelgebied 'IJsseluitewaarden IJsselkop – Giesbeek'. In de tabellen is aangegeven of de ingrepen een effect hebben op de specifieke onderdelen. Zo ja, dan volgt onder de tabellen bij het betreffende cijfer een nadere analyse van het effect.

Tabel 9. Toetsing kernkwaliteiten IJsseluitewaarden IJsselkop – Giesbeek.

<i>Natuur en landschap</i>	Van toepassing	Niet van toepassing
Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust	1	
Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe		x
Grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard)		x
Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel		x
Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen		x
Het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluitewaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur		x
Leefgebied rugstreepad	2	
Leefgebied das	2	
Leefgebied steenuil	2	
Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom)	3	
Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken)		x
Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden	3	
<i>Aardkundige waarden</i>		
-		
<i>Waardevol open gebied of verkeveling</i>		
-		
<i>Parel</i>		
-		
<i>Natte landnatuur</i>		
Ja, natte habitattypen	1	

Tabel 10. Toetsing ontwikkelingsdoelen IJsseluitewaarden IJsselkop – Giesbeek.

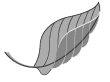
<i>Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)</i>	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	4	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	5	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers	1	
Ontwikkeling hardhoutoibossen	6	
Ontwikkeling zachthoutoibossen	6	
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke	6	

graslanden		
Ontwikkelen weidevogelpopulaties		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel	6	
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander	5	
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters	6	
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap	7	
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
<i>Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone</i>	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden	4	
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen		x
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers		x
Ontwikkeling hardhoutoibossen		x
Ontwikkeling zachthoutoibossen		x
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel		x
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander		x
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters		x
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap	7	
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
<i>Ecologische verbindingen met evz-model</i>		
-		

1) *Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport. Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers en natte landnatuur.* De maatregelen voor het onderdeel rivier omvatten het verlagen van de Koppenwaardse dam (zomerkade/oeverwal) en de Marsweg. Hierdoor krijgt de IJssel meer dynamiek en kunnen zich gemeenschappen van slikkige oevers ontwikkelen, waardoor meer natte habitattypen ontstaan.

2) *Leefgebied rugstreepad, das en steenuil.*

Zowel rugstreepad, das als steenuil zijn bekend uit de Koppenwaard. Rugstreepad heeft zijn leefgebied in terreinen met hoge dynamiek, waaronder uiterwaarden. Door de voorgenomen ingrepen om de rivier meer ruimte te geven, ontstaan er meer pionierssituaties en zal het leefgebied van rugstreepad erop vooruitgaan. Das heeft vaste rust- en verblijfplaatsen nabij

het steenfabrieksterrein. Van steenuil is één territorium bekend uit de oude boomgaard in het noorden van de Koppenwaard, onduidelijk is of de soort hier nog steeds voorkomt. Deze oude boomgaard blijft behouden. Voor het stimuleren van meer natuurinclusieve landbouw en door toevoeging van landschapselementen zoals houtwallen en heggen ontstaat er meer kwalitatief leefgebied voor das en steenuil. Wel moet nog nader onderzocht worden wat de effecten zijn van het beleefbaar maken van het steenfabrieksterrein op de vaste rust- en verblijfplaatsen van das (zie § 2.4 toetsing zoogdieren).

3) Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom). Rust, ruimte en duisternis.

Door de aanleg van struinpaden in het noorden van de Koppenwaard ontstaan er meer locaties met weidse vergezichten over de rivier en uitzicht op de Veluwezoom. Tijdens het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen zijn tijdelijke effecten van licht-, trilling, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie en de grotere toegankelijkheid van het gebied door de aanleg van struinpaden (geluid- en optische verstoring door wandelaars en evt. loslopende honden). Deze effecten dienen nader onderzocht te worden (zie § 3.4 toetsing Natura 2000).

4 Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden.

In het noorden van de Koppenwaard is voorzien om stroomdalgraslanden te ontwikkelen. Dit unieke riviergebonden habitat komt vrijwel alleen voor in Nederland en vormt leefgebied voor een aantal bijzondere planten, insecten en spinnen.

5) Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen en populatie kamsalamander.

Het bosje met 2 poelen te midden van de Koppenwaard is eigendom van Natuurmonumenten. Hiervan is bekend dat het leefgebied is van kamsalamander. Er wordt hier natuurontwikkeling voorzien door Natuurmonumenten, dit zal de populatie kamsalamanders en de ontwikkeling van waterplanten-gemeenschappen ongetwijfeld ten goede komen.

6) Ontwikkeling hardhoutoobossen, zachthoutoobossen, moerassen. Ontwikkeling populaties van bevers, otters, en van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel.

In de Koppenwaard worden oobossen en moerassen ontwikkeld. Hiermee ontstaat er meer kwalitatief leefgebied voor bevers, otters en diverse water- en moerasvogels.

7) Ontwikkeling heggenlandschap.

Door het herstellen en toevoegen van landschapselementen zoals houtwallen en heggen ontstaat er meer nestgelegenheid, foerageergebied en ecologische verbindingszones voor vogels, zoogdieren, amfibieën en insecten.

Conclusie effectbepaling

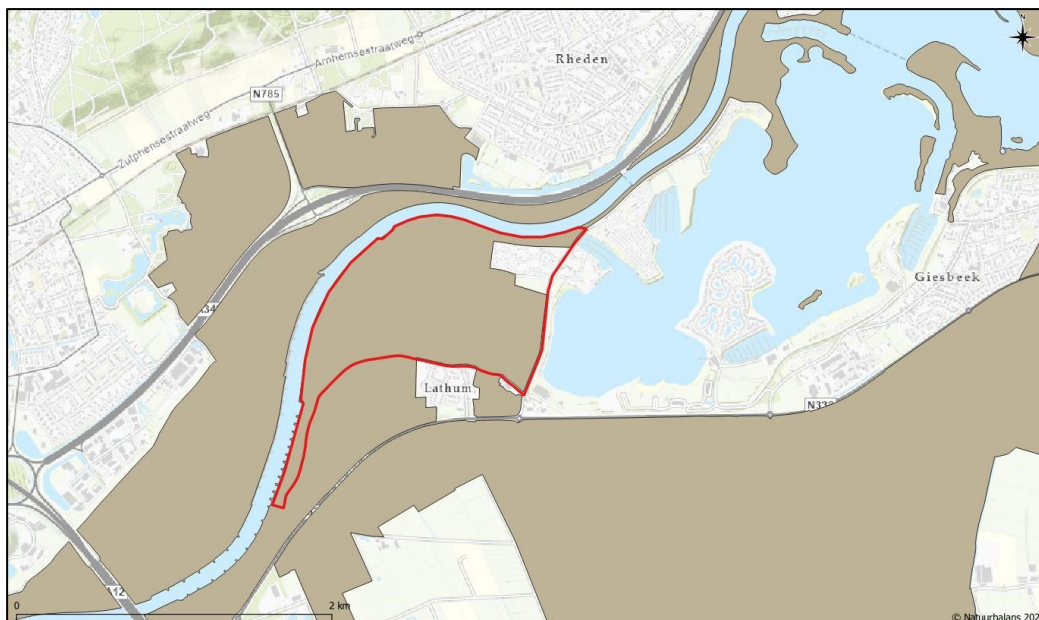
De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteit 'rust' van het Gelders Natuurnetwerk. Dit dient nader onderzocht te worden, zie ook § 3.4 toetsing Natura 2000.

6 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED

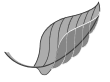
Deelgebied Koppenwaard ligt volledig buiten Weidevogelgebied (figuur 20) en vrijwel volledig binnen Ganzenrustgebied (figuur 21).

Figuur 20. Ligging van deelgebied Koppenwaard (rood omlijnd) ten opzichte van Weidevogelgebied (paars). Bron: Nationaal Georegister.

Figuur 21. Ligging van deelgebied Koppenwaard (rood omlijnd) ten opzichte van Ganzenrustgebied (bruin). Bron: Nationaal Georegister.

Weidevogelgebied

Deelgebied Koppenwaard ligt geheel buiten Weidevogelgebied (figuur 19). Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 2 kilometer afstand ten oosten van de Koppenwaard.

Ganzenrustgebied

De Koppenwaard valt bijna geheel binnen het ganzenrustgebied (figuur 20). Binnen de NDFF zijn van de laatste 10 jaar geen ganzengegevens bekend van de Koppenwaard wat betreft gestandaardiseerde tellingen als slaappleats- en watervogelmonitoringtellingen van Sovon vogelonderzoek Nederland. Het betreffen alleen losse waarnemingen, afkomstig van waarneming.nl. Hieruit komen maxima voor van kolgans (4500 ex.), grauwe gans (1400 ex.), brandgans (80 ex.) en toendrarietgans (3 ex.). Het gebied is deels geschikt voor foeragerende ganzen, de plas in het noorden is geschikt als kleine slaappleats.

Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van een aantal beschermde soorten en soortgroepen is nodig ten behoeve van de natuur-effect-beoordeling in het kader van de Wnb en de Omgevingsverordening Gelderland (§ 7.2).
- Negatieve effecten op broedvogels (uitgezonderd de jaarrond beschermde soorten), kunnen worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen (globaal maart t/m juli). Hiermee wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 van de Wnb voorkomen.
- Het verspreidingsbeeld van de beschouwde Rode Lijst-soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Mogelijk vormen de aanwezige gebouwen geschikte broedplaatsen voor boerenwaluw en huiswaluw, negatieve effecten kunnen worden voorkomen door aanwezige nesten buiten het broedseizoen te verwijderen.
- Het verspreidingsbeeld van invasieve plantensoorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is onvoldoende actueel en volledig om effecten te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid en verspreiding van invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Op basis hiervan kunnen beheermaatregelen worden getroffen en kan verdere verspreiding als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden worden vermeden.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om de aard en omvang van de effecten te bepalen en mitigerende maatregelen vast te stellen is een passende beoordeling noodzakelijk. Mogelijk significant negatieve effecten zijn van toepassing op:
 - habitatype H6510A (glanshaverhooilanden): kans op mechanische verstoring als gevolg van (overmatig) recreatief gebruik (struinpaden).
 - aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door struinpaden en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden).

Wet natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

- De Koppenwaard ligt volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 17). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Gelders Natuurnetwerk Nederland en Omgevingsverordening Gelderland

- De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteit 'rust' van het Gelders Natuurnetwerk. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).
- De ingrepen hebben geen negatieve effecten op Weidevogelgebieden, het deelgebied Koppenwaard ligt volledig buiten aangewezen Weidevogelgebieden.
- Deelgebied Koppenwaard ligt volledig binnen Ganzenrustgebied. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk een negatief effect. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).

7.2 VERVOLGONDERZOEK

- Onderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van beschermde natuurwaarden op de particuliere percelen van Koppenwaard 1 en 8 is noodzakelijk zodat eventuele (negatieve) effecten van de voorgenomen ingrepen kunnen worden beoordeeld.
- Bij het beleefbaar maken van het steenfabrieksterrein kunnen verblijfplaatsen van das, steenmarter en vleermuizen worden aangetast. Nader onderzoek naar aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen is noodzakelijk.
- Bij het ontwikkelen van het uitzichtpunt kan leiden tot verstoring van een mogelijk jaarrond beschermd nest van buizerd. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of het nest in gebruik is door buizerd.
- Bij het beleefbaar maken van het steenfabrieksterrein kunnen negatieve effecten op teunisbloempijlstaart optreden indien aanwezige teunisbloemen worden verwijderd. Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart is noodzakelijk om mogelijke (negatieve) effecten van de ingreep te bepalen.
- Vervolgonderzoek naar invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Als alle groeiplaatsen hiervan goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader worden uitgewerkt. Ook kan worden voorkomen dat de invasieve plantensoorten zich verder verspreiden als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden.
- Aangewezen niet-broedvogelsoorten van Natura 2000-gebied Rijntakken: Significant negatieve effecten zijn ten aanzien van het aspect recreatie niet op voorhand uit te sluiten. Daar gestandaardiseerde telgegevens van niet-broedvogels ontbreken in de Koppenwaard zal eerst vervolgonderzoek uitgevoerd moeten worden om vervolgens een passende beoordeling te kunnen opstellen.
- Ganzenrustgebieden: Om mogelijke (negatieve) effecten te kunnen beoordelen is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.
- Stikstofdepositie in de gebruiksfase: Er kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.
- Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben 'Regels Versterking Groene Ontwikkelingszone' vastgesteld, waar een rekenmethodiek onderdeel van uitmaakt. Met behulp van de rekenmethode kan onderbouwd worden of er per saldo en naar rato sprake is van versterking van natuurwaarden.

8 BRONNEN

- BIJ12, 2022. Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag Koppenwaard 04-02-2022.
- Min. LNV, 2021. Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied | DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging), d.d. 22-11-2021.
- Min. LNV: Overzicht soorten invasieve planten.
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieveexoten/invasieve-planten>
- Nationaal Georegister. *Natuur- Kernen wet natuurbescherming, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_c/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Ganzenrustgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Gelders natuurnetwerk (GNN), provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Groene ontwikkelingszone, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Weidevogelgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Provincie Gelderland, 2018. Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038).
- Provincie Gelderland: *Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone* https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09_733.pdf
- Provincie Gelderland: *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*.
<https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/>
- Provincie Gelderland: *Gebiedskaart Rijntakken*
<https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Gebiedskaart/index.html?gebiednaam=Rijntakken>
- Provincie Gelderland: *Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten*
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Rijkswaterstaat. Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021.
- SOVON. Telgegevens van winter- en watervogels 2011-2021.
- Stokman, A.A.A., 2020. *Rivierklimaatpark IJsselpoort. Notitie Voorkeursalternatief*. Referentienr. 107463-90b/20- 004.396, Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., Deventer.
- Unielijst EU-Exotenverordening Nr. 1143/2014.

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR
RIVIERKLIMAATPARK IJSSELPOORT:
DEELGEBIED TERREIN DE GROOT

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Projectnummer: 21-223

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2022 Rijkswaterstaat

Tekst en samenstelling: N. van der Pol, P. Hoppenbrouwers & G. Hoogerwerf

Veldonderzoek: N. van der Pol & P. Hoppenbrouwers

Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf

Projectnummer: 21-223

In opdracht van: Rijkswaterstaat

Foto titelblad: Zicht op voormalige steenfabriek De Groot.

Wijze van citeren: Van der Pol, N., Hoppenbrouwers, P., & Hoogerwerf, G. (2022). Quick scan beschermde natuur Rivierklimaatpark IJsselpoort: deelgebied terrein De Groot. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden & Toetsing Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO), ganzenrustgebieden en weidevogelgebieden. Rapportnr. 21-223-TG. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Rijkswaterstaat vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	DEELGEBIED TERREIN DE GROOT	5
1.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	5
1.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	5
2	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	11
2.1	Overzicht van beschermde soorten	11
2.2	Vaatplanten en mossen	13
2.3	Vleermuizen	13
2.4	Grondgebonden zoogdieren	15
2.5	Broedvogels.....	17
2.6	Reptielen	18
2.7	Amfibieën.....	19
2.8	Vissen	20
2.9	Insecten.....	20
2.10	Overzicht van Rode Lijst-soorten	21
2.11	Overzicht invasieve exoten	23
3	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	25
3.1	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	25
3.2	Afbakening van te toetsen effecten.....	25
3.3	Toetsing kwalificerende habitattypen	26
3.4	Toetsing kwalificerende habitatsoorten	28
3.5	Toetsing aangewezen vogelsoorten.....	29
3.5.1	Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten	29
3.5.2	Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten	31
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	34
5	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO	35
6	TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED	40
7	CONCLUSIES	42
7.1	Consequenties natuurwetgeving	42
7.2	Vervolgonderzoek	43
8	BRONNEN	45

1 DEELGEBIED TERREIN DE GROOT

1.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Deelgebied terrein De Groot (figuur 1) bevindt zich ten zuiden van de A348 tussen Velp en Rheden (gemeente Rheden, provincie Gelderland). In het oosten van het gebied bevinden zich enkele oobosjes (figuur 2) en graslanden met knotwilgen (figuur 3). In het midden ligt terrein De Groot, een voormalig steenfabrieksterrein met het restant van de fabriekshal (figuren 4 en 5) en circa 20 m naar het oosten een huizenblok (figuur 6). Het terrein van de steenfabriek wordt ook richting het westen omgeven door graslanden (figuur 7), verder bevinden zich hier enkele zandige heuvels (figuur 8). Het deelgebied heeft een oppervlakte van circa 61 ha.

Terrein De Groot (TG) bevindt zich ten noorden van deelgebied Noordelijke uiterwaarden en ten noordwesten van deelgebied Koppenwaard. TG wordt in het noorden begrensd door de A348, in het zuiden door de Rozendaalse Beek en de IJssel en in het westen door de Lathumse Veerweg.

Figuur 1. Ligging van deelgebied terrein De Groot (gemeente Rheden, provincie Gelderland).

1.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Figuren 9 t/m 11 geven de inrichtingsmaatregelen weer voor terrein De Groot, verdeeld over de onderdelen rivier, klimaat en park. Voor verdere informatie over de inrichtingsmaatregelen zie Stokman (2020).

Figuur 2. Zicht op het ooibosje aan de oostkant van het deelgebied. De foto is gemaakt in oostelijke richting vanaf het Lathumse Veerpad.

Figuur 3. Zicht op knotwilgen en grasland, gelegen tussen het oostelijke ooibosje en het voormalig steenfabrieksterrein. De foto is gemaakt in oostelijke richting vanaf het Lathumse Veerpad.

Figuur 4. Zicht op de voormalige steenfabriek op terrein De Groot. De foto is gemaakt in oostelijk richting.

Figuur 5. Zicht op de binnenzijde van de fabriekshal. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 6. Zicht op het huizenblok ten oosten van de fabriekshal. De foto is gemaakt in noordelijke richting.

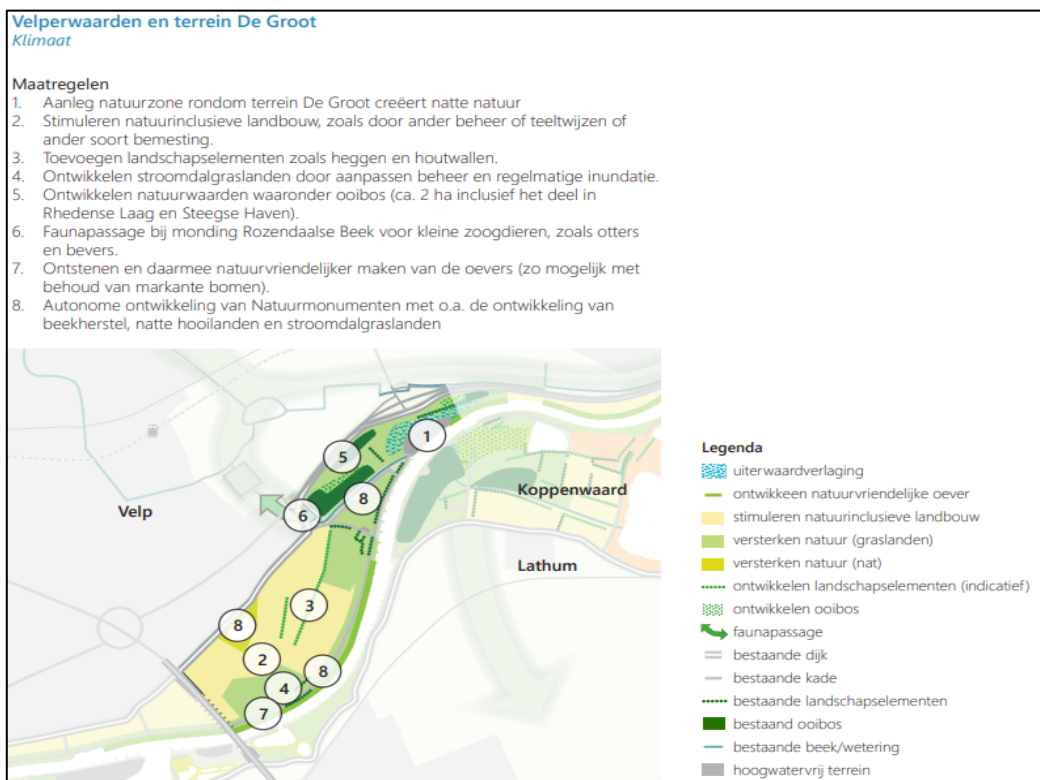
Figuur 7. Zicht op de graslanden ten westen van de steenfabriek. De foto is gemaakt in oostelijke richting.

Figuur 8. Zicht op de zanderige heuvels ten westen van de steenfabriek. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Figuur 9. Inrichtingsmaatregelen terrein De Groot (bovenste deel van de figuur) voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

Figuur 10. Inrichtingsmaatregelen terrein De Groot (bovenste deel van de figuur) voor het onderdeel Klimaat (Stokman, 2020).

Figuur 11. Inrichtingsmaatregelen terrein De Groot (bovenste deel van de figuur) voor het onderdeel park (Stokman, 2020).

2 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

2.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van terrein De Groot. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFD van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep; BIJ12, d.d. 27-01-2022). Van de nationaal beschermde soorten (A) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt; van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna, B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

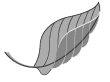
Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFD binnen een zone van 2 km rondom terrein De Groot.

TG: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van terrein De Groot (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	TG
Vaatplanten						
Akkerogentroost	<i>Odontites vernus ssp. vernus</i>	B	BE	2021	2	
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	B	BE	2015	1	X
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	B	BE	2021	1	
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	B	BE	2018	28	
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	B	BE	2021	7	
Kartuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	B	EB	2019	5	
Korensla	<i>Arnoseris minima</i>	B	BE	2021	1	
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	B	EB	2021	3	
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	B	KW	2019	2	?
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	B	EB	2021	3	
Vleermuizen						
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	HR		2020	75	?
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HR		2021	485	X
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	HR		2020	16	?
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	HR	KW	2021	78	?
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	HR		2021	74	
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	HR		2021	41	?
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>	HR	GE	2020	1	
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	HR		2021	68	?
Overige zoogdieren						
Bever	<i>Castor fiber</i>	HR		2022	120	X
Boommarter	<i>Martes martes</i>	A		2021	27	X
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	A	KW	2021	18	X
Damhert	<i>Dama dama</i>	A		2022	25	
Das	<i>Meles meles</i>	A		2021	78	X
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	A		2022	80	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	A		2022	136	
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	A	KW	2015	1	?
Otter	<i>Lutra lutra</i>	HR		2020	64	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	TG
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A		2022	108	X
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	A	GE	2020	7	?
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	A		2021	577	
Vogels jaarrond beschermd nest						
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VR	KW	2021	2	X
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VR		2021	68	X
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	VR		2021	64	
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	VR		2015	19	?
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VR		2021	52	
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	VR	GE	2022	219	
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VR		2019	13	?
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	VR		2022	168	X
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VR	KW	2022	2	?
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	VR		2021	38	
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VR		2019	3	?
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	VR	KW	2019	37	?
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	VR		2013	1	
Reptielen						
Gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>	HR	BE	2021	3	
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	A		2021	142	
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	A	GE	2020	452	
Ringslang	<i>Natrix helvetica</i>	A	KW	2021	646	X
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	HR	KW	2021	229	
Amfibieën						
Alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	A		2019	7	
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>	HR		2015	1	
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	HR	KW	2021	9	
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	HR		2018	16	
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	HR	GE	2021	29	X
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	A	KW	2021	9	
Insecten						
Bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	A	EB	2013	68	
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	HR	KW	2015	2	
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	A		2020	2	
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limentitis camilla</i>	A	KW	2018	10	
Kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	A	BE	2017	34	
Sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	A	BE	2022	35	?
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	HR		2021	1	?

2.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn uit de NDFF binnen 2 km afstand van het deelgebied 10 beschermde soorten vaatplanten bekend: akkerogentroot, blaasvaren, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, kartuizer anjer, korensla, smalle raai, stijve wolfsmelk en wilde ridderspoor.

Slechts één van de bovengenoemde soorten komt voor binnen deelgebied terrein De Groot (TG), namelijk blaasvaren. Deze soort is hoogst waarschijnlijk indertijd aangevoerd op het steenfabrieksterrein. Het is een soort van zeer kalkrijke biotopen. Een groot aantal van de bovengenoemde soorten zijn ingerichte natuurakkers langs de Zutphensestraatweg of op Landgoed Heuven.

De aangetroffen graslanden en het steenfabrieksterrein binnen het deelgebied TG worden intensief beheerd en hier bevinden zich geen akkers. Vanwege dit intensief beheer in het gebied worden ook overige beschermde vaatplanten en mossen (die niet bekend zijn in de NDFF) niet verwacht.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 8 vleermuissoorten: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Het betreffen zowel boom- als gebouwbewonende soorten. Op één waarneming van gewone dwergvleermuis na zijn alle waarnemingen buiten het deelgebied gedaan.

Franjestaart is waargenomen rondom landgoed Biljoen van het Geldersch Landschap. Gewone dwergvleermuis is grotendeels waargenomen in de bebouwde kommen van Arnhem, Velp, Rheden, Westervoort, langs de Lathumse Veerweg, IJsselbrug en de Broekdijk. Binnen het deelgebied is één waarneming bekend van deze soort bij de Latumse Veerweg. Gewone grootoorvleermuis is waargenomen rondom landgoed Biljoen, landgoed Rhederhof, langs de Herikhuizerweg en de oostkant van Rheden. Laatvlieger en rosse vleermuis zijn voornamelijk waargenomen in de bebouwde kommen van Arnhem, Velp en Rheden. Ruige dwergvleermuis is waargenomen rondom landgoed Biljoen en enkele keren in de bebouwde kommen van Arnhem, Velp en Rheden. Tweekleurige vleermuis is waargenomen nabij Landgoed Biljoen. Watervleermuis is waargenomen rondom Landgoed Biljoen en in de bebouwde kommen van Arnhem en Velp.

Verblijfplaatsen

Het bedrijfspand en het huizenblok op het steenfabrieksterrein beschikken over openingen die toegang geven tot mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. Binnen het deelgebied TG zijn verder weinig bomen aanwezig met holten en spleten die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen voor vleermuizen.

Vliegroutes en foerageergebieden

De bomenrijen, het talud van de A348, de oibosjes, de Rozendaalse Beek en de IJssel kunnen dienst doen als vliegroutes voor vleermuizen. Deze elementen vormen tevens foerageergebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Verblijfplaatsen

Het voormalige steenfabrieksterrein met overgebleven gebouwen wordt herontwikkeld (figuur 11). Hierbij zullen zeer waarschijnlijk de aanwezige gebouwen gesloopt/gerenoveerd worden waardoor mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast. Afhankelijk van of het zomer-, paar- of winterverblijfplaatsen zijn, heeft dit ook invloed op de periode waarin de werkzaamheden aan de gebouwen plaats kunnen vinden. Verder is er voorzien om de kade en uiterwaard te verlagen rondom terrein De Groot (figuur 9). Hierbij worden mogelijk enkele bomen gekapt die zich op de IJsseloever bevinden. Tijdens het veldbezoek zijn in deze bomen geen holten of spleten aangetroffen die dienst kunnen doen als potentiële voortplantings- of rustplaatsen voor vleermuizen.

Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden kan het nachtelijke gebruik van verlichting zorgen voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden.

In de gebruiksfase kan het mogelijk nachtelijk gebruik van verlichting tijdens recreatie (figuur 11) ook voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden zorgen.

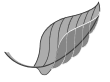
Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen in de aanlegfase worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (bomenrijen, talud van de A348, oibosjes, Rozendaalse Beek en de IJssel).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen kunnen bij de herontwikkeling van het voormalige steenfabrieksterrein De Groot worden overtreden. Nader onderzoek naar aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen en vliegroutes is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat waarnemingen van 12 grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, bunzing, damhert, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en wild zwijn.

Bever is waargenomen bij verschillende watergangen in het omliggende gebied. Binnen het deelgebied vormt de Rozendaalse Beek met naastgelegen oobosje geschikt leefgebied voor deze soort, van deze locatie zijn ook waarnemingen uit de NDFF bekend. De stenige oevers van de IJssel maken het niet mogelijk voor bever om hier een burcht te bouwen, tijdens het veldonderzoek zijn ook geen burchten of recente (knaag)sporen in het deelgebied aangetroffen. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek ten tijde van de uitvoering van het beekherstel bezet leefgebied van bever. Om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op bever als gevolg van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen van het RKP, dient een actueel beeld te bestaan van de verspreiding van deze soort. Hiervoor dient kort voor de uitvoering van het beekherstel vervolgonderzoek naar bever plaats te vinden.

Boommarter is binnen het deelgebied alleen bekend als verkeersslachtoffers langs de A348. De andere waarnemingen zijn afkomstig van de Veluwezoom. Het uitgestrekte open landschap in het deelgebied vormt nauwelijks geschikt leefgebied voor boommarter. Negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

Bunzing is binnen het deelgebied als verkeersslachtoffer waargenomen langs de A348 en ook is er één waarneming bekend van een levend exemplaar ter hoogte van het gemaal aan de Lathumse Veerweg. Mogelijk zijn er voortplantings- en rustplaatsen van bunzing aanwezig in de omgeving van de Rozendaalse Beek.

Damhert is alleen bekend van de Veluwezoom. Deelgebied TG vormt geen bezet leefgebied, de soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met dichte ondergroei. Negatieve effecten op damhert zijn daarmee uitgesloten.

Das is bekend als verkeersslachtoffer langs de A348 en ook zijn er binnen het deelgebied sporen (wissels met dassenharen aan prikkeldraad langs de Lathumse Veerweg) waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn neusputjes en een latrine aangetroffen rondom het steenfabrieksterrein en in prikkeldraad langs het Lathumse Veerpad werden dassenharen aangetroffen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen burchten of vluchtpijpen aangetroffen op het steenfabrieksterrein. Om in beeld te brengen hoe das het volledige deelgebied gebruikt dient er vervolgonderzoek plaats te vinden. Door maatregelen als kade- en uiterwaardverlagingen en de herontwikkeling van het steenfabrieksterrein kunnen mogelijk negatieve effecten optreden op das.

Edelhert is op één waarneming uit de Koppenwaard na alleen bekend van de Veluwezoom. Binnen deelgebied TG is edelhert niet waargenomen, het ontbreekt aan geschikt leefgebied. Negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

Eekhoorn komt ten noorden van het deelgebied voor in het omliggende gebied. Er zijn geen waarnemingen bekend uit deelgebied TG, tijdens het veldbezoek zijn ook geen eekhoornnesten

waargenomen. Het deelgebied vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten op eekhoorn zijn daarmee uitgesloten.

Hermelijn is één keer waargenomen ten zuiden van het deelgebied, vlakbij de Velperwaarden. Binnen deelgebied TG vormen de zandige heuvels (figuur 8) ten westen van de steenfabriek mogelijk geschikt leefgebied voor deze soort. Tijdens het veldbezoek werden hier diverse (konijnen)holen aangetroffen. De geplande ingrepen op terrein De Groot tasten het bestaande landschap aan in de vorm van kade- en uiterwaardverlaging, zonnepanelen en komst van dag- en verblijfsrecreatie. Hierbij kunnen mogelijk verblijfplaatsen van hermelijn worden aangetast.

Otter is bekend als verkeersslachtoffer langs de A348 en ook zijn er binnen het deelgebied bij de Rozendaalse Beek en het gemaal aan de Lathumse Veerweg waarnemingen bekend van levende exemplaren. Mogelijk zijn voortplantings- en rustplaatsen van otter aanwezig zijn in de omgeving van de Rozendaalse Beek.

Steenmarter is binnen het deelgebied bekend als verkeersslachtoffers langs de A348. De gebouwen op het voormalige steenfabrieksterrein vormen geschikte verblijfplaatsen voor de soort. Bij het herontwikkelen van het steenfabrieksterrein kunnen mogelijk verblijfplaatsen van steenmarter worden aangetast.

Wezel is verspreid in de omgeving rondom deelgebied TG waargenomen. Binnen het gebied is het hoger gelegen steenfabrieksterrein het meest geschikt als leefgebied voor deze soort. De geplande ingrepen op terrein De Groot tasten het bestaande landschap aan in de vorm van kade- en uiterwaardverlaging, zonnepanelen en komst van dag- en verblijfsrecreatie. Hierbij kunnen mogelijk verblijfplaatsen van wezel worden aangetast.

Wild zwijn is bekend uit de Veluwezoom. Deze soort heeft een voorkeur voor bosgebieden met voldoende beukenootjes en eikels. Het deelgebied TG met een nulstandbeleid vormt geen leefgebied van wild zwijn. Negatieve effecten op deze soort zijn daarmee uitgesloten.

Een soort die niet uit de NDFF naar voren komt maar mogelijk wel voorkomt binnen het gebied is waterspitsmuis. Deze soort leeft in en langs stromende of stilstaande watergangen met een rijke en hoog opgaande oeverbegroeiing. Op de oever moet voldoende dekking zijn in de vorm van hoge grassen, zeggen of kruiden. Naast voldoende dekking dient er ook schoon en niet te voedselrijk water aanwezig te zijn, met voldoende voedsel in de vorm van macrofauna, eieren van amfibieën en vissen. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek geschikt leefgebied voor deze soort. Bij de Rozendaalse Beek zijn verschillende maatregelen gepland, zoals de aanleg van een faunapassage, beekherstel en de ontwikkeling van natte hooilanden en stroomdalgraslanden. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van waterspitsmuis. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van bever, bunzing, das, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en waterspitsmuis. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar bever, bunzing, das, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en waterspitsmuis is noodzakelijk om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.5 BROEDVOGELS

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De NDFF bevat archiefwaarnemingen van 13 vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespendif.

Tijdens het veldbezoek zijn alle aangetroffen nesten in het deelgebied gemarkeerd (figuur 12) die mogelijk geschikt zijn als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogelsoorten.

Binnen deelgebied TG liggen verschillende voor buizerd geschikte nesten en zijn verschillende waarnemingen uit de NDFF bekend van deze soort. Steenuil is alleen bekend van buiten het deelgebied. Diverse knotwilgen rondom het steenfabrieksterrein en de aanwezige gebouwen op het steenfabrieksterrein vormen mogelijk geschikte nestplaatsen voor steenuil. Boomvalk is één keer waargenomen binnen het deelgebied, in het ooibosje bij de Rozendaalse Beek. Ransuil en sperwer zijn uitsluitend waargenomen buiten het deelgebied. Deze 3 soorten bouwen zelf geen nest maar nemen oude (kraaien)nesten in gebruik. Binnen het deelgebied zijn mogelijk enkele potentiële nestlocaties aanwezig (figuur 12). Grote gele kwikstaart is bekend van buiten het deelgebied. Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek geschikt broedbiotoop voor deze soort. Huisumus en kerkuil zijn alleen bekend van buiten het deelgebied, het is echter niet uit te sluiten dat deze soorten nestelen in de gebouwen op het oude steenfabrieksterrein. Ooievaar broedt buiten het deelgebied op 2 nestpalen rondom de boerderij ter hoogte van Lathumse Veerweg 5. Binnen het deelgebied zijn geen nesten van deze soort aangetroffen. Gierzwaluw is bekend uit de bebouwde kommen van Arnhem, Velp en Rheden. Binnen TG wordt deze koloniebroeder niet in de twee gebouwen op het steenfabrieksterrein verwacht. Havik broedt in naald- en loofbossen, hieraan ontbreekt het in het deelgebied. Roek broedt in kolonies die vaak aanwezig zijn in vrijstaande en hoge groepen bomen zoals populieren, met name langs kanalen, treinsporen en snelwegen. Er zijn geen roekenkolonies waargenomen binnen het deelgebied. Wespendif broedt in grote aaneengesloten bosgebieden, hieraan ontbreekt het in het deelgebied TG.

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zonder jaarrond beschermd nest zijn binnen het deelgebied aanwezig in graslanden, bomen, struiken, oevervegetaties, knotwilgen en in de gebouwen op het steenfabrieksterrein.

Figuur 12. Locaties van de nesten, in potentie geschikt voor jaarrond beschermde vogelsoorten, die tijdens het veldbezoek werden aangetroffen binnen het deelgebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van verschillende inrichtingsmaatregelen leiden tot beschadiging of verstoring van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2). Mogelijk is het steenfabrieksterrein geschikt voor huismus, kerkuil en steenuil. De geplande maatregelen op het steenfabrieksterrein kunnen mogelijk een negatief effect hebben op verblijfplaatsen van deze soorten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden mogelijk overtreden. Vóór aanvang van de geplande werkzaamheden bij de herontwikkeling van het steenfabrieksterrein is vervolgonderzoek naar aanwezigheid (of afwezigheid) van jaarrond beschermde vogels noodzakelijk. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is mogelijk aan de orde.

2.6 REPTIELEN

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis. Gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis zijn waargenomen aan de rand van de Veluwezoom op circa 1 km afstand van het deelgebied. Ringslang is één keer waargenomen in het deelgebied en verder aan de noordkant van de A348.

Van gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis zijn geen waarnemingen bekend uit deelgebied TG. Op basis van het ontbreken van geschikte biotopen (zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden) kan worden aangenomen dat deze soorten niet binnen het deelgebied voorkomen.

De omgeving van de Rozendaalse Beek in het zuiden van het deelgebied is geschikt als biotoop voor ringslang. Deze soort is gebonden aan water om te jagen en zont op open plekken tussen structuurrijke begroeiing op de oever. Om te kunnen overwinteren dienen er vorstvrije hopen,

houtstapels, oude boomstammen of compost- en bladhopen aanwezig te zijn. Voor de voortplanting heeft ringslang vochtige plaatsen nodig om eieren in af te zetten, zoals blad- of mesthopen (broeihopen) of vermolmde boomstammen.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Rondom terrein De Groot zijn kade- en uiterwaardverlagingen voorzien. De voorgenomen ingrepen hebben tijdens de aanlegfase mogelijk negatieve effecten op vaste voortplantings- of rustplaatsen van ringslang. Nader onderzoek is nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden mogelijk overtreden. Er is vervolgonderzoek nodig naar ringslang om een effectbeoordeling mogelijk te maken en de consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

2.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker, rugstreepad en vinpootsalamander. Alpenwatersalamander bevindt zich op één locatie in Velp op circa 1,6 km afstand van het deelgebied. Van heikikker is één waarneming bekend uit de Veluwezoom, op circa 1,7 km afstand van het deelgebied. Kamsalamander en poelkikker zijn uitsluitend bekend uit de Koppenwaard aan de overzijde (oostzijde) van de IJssel. Rugstreepad is één keer waargenomen op de zuidelijke rand van het deelgebied bij de Rozendaalse Beek en is verder uitsluitend waargenomen aan de overzijde (oostzijde) van de IJssel binnen de Koppenwaard. Tot slot zijn er waarnemingen van vinpootsalamander bekend van één locatie in de bebouwde kom van Velp, dit betreft een populatie die is geïntroduceerd in een tuinvijver. Binnen deelgebied TG zijn geen (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor amfibieën.

Rugstreepad legt relatief grote afstanden af en kan snel opduiken op locaties waar zich geschikte omstandigheden voordoen. Geschikte voortplantingswateren vindt rugstreepad o.a. in tijdelijke wateren, zoals op plekken waar (regen)water stagneert. Als dergelijke situaties ontstaan tijdens de werkzaamheden, kan rugstreepad ook op de ingreeplocatie opduiken.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk. Wanneer tijdens de aanlegfase tijdelijke wateren ontstaan, bijvoorbeeld regenplassen, dan kunnen deze snel gekoloniseerd worden door rugstreepad. In dat geval kan een Wnb-ontheffing wel aan de orde komen.

2.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend in de NDFF. De dichtstbijzijnde locaties waar grote modderkruiper is waargenomen zijn de Wijde Wetering (aan de oostzijde van de IJssel, ten zuiden van Lathum) en de Havikerwaard (>4 km ten oosten van het deelgebied). Grote modderkruiper is de enige beschermde vissoort die ten aanzien van zijn habitateisen mogelijk aanwezig kan zijn in de Rozendaalse Beek binnen het deelgebied. In het westen van TG is voorzien om natuurwaarden te ontwikkelen, waaronder ooibos. Mogelijk vormen de aldaar aanwezige slootjes tussen de agrarische percelen ook geschikt leefgebied voor grote modderkruiper.

Rondom terrein De Groot zijn kade- en uiterwaardverlagings voorzien. Deze maatregelen hebben geen negatieve effecten op beschermde vissoorten, omdat deze ontbreken in de IJssel.

Voorkómen van negatieve effecten

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij de voorgenomen ingrepen bij de Rozendaalse Beek en de aanleg van ooibos in het westen van deelgebied TG is een negatief effect op mogelijk aanwezige grote modderkruiper niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is noodzakelijk ten behoeve van de effectbeoordeling.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van grote modderkruiper is noodzakelijk. Voor alle vissoorten geldt de zorgplicht. Door bij tijdelijke drooglegging de voorgestelde mitigerende maatregel te treffen kan schade aan vissoorten worden voorkomen.

2.9 INSECTEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn waarnemingen bekend van 7 insecten: bosparemoervlinder, gevlekte witsnuitlibel, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder, sleedoornpage en teunisbloembloempijlstaart. Al deze soorten zijn buiten het deelgebied TG waargenomen. Bosparemoervlinder komt voor binnen grazige, kruidenrijke en zonnige plaatsen in het bos en is een zeer zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de Veluwe. Gevlekte witsnuitlibel is waargenomen bij de Rozendaalse Beek, vermoedelijk gaat het hier om zwervende exemplaren. Deze soort is gebonden aan laagveenmoerassen en vegetatierijke duinplassen en vennen, deze biotopen komen niet voor binnen het deelgebied. Grote weerschijnvlinder is één keer

waargenomen tussen Velp en Rheden, dit betreft zeer waarschijnlijk een zwervend exemplaar. De waardplanten van deze dagvlinder zijn boswilg en soms grauwe wilg, binnen oude vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bosjes in beekdalen. In het deelgebied vormt de Rozendaalse Beek mogelijk geschikt leefgebied voor deze soort. Doordat er meer ooibos wordt gecreëerd, ontstaat in de toekomst geschikt biotoop voor deze dagvlinder. Kleine ijsvogelvlinder is op 1,5 km afstand buiten het deelgebied waargenomen. De kans is klein dat deze soort zich in de toekomst in het deelgebied kan vestigen, hiervoor ontbreekt namelijk de waardplant wilde kamperfoelie. Kommavlinder is één keer waargenomen in de Veluwezoom op circa 1,3 km afstand van het deelgebied. Deze soort is gebonden aan open en schraal grasland met veel nectaraanbod, de monotone graslanden binnen het deelgebied vormen geen geschikt biotoop. Sleedoornpage is veelvuldig waargenomen in Arnhem en Westervoort, binnen het deelgebied zelf zijn geen waarnemingen bekend. Ter plaatse van de geplande ingrepen is geen sleedoorn aangetroffen. Negatieve effecten op deze insecten zijn uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart is één keer waargenomen binnen de bebouwde kom van Arnhem. Aanwezigheid van de waardplanten van deze soort (teunisbloem, wilgenroosje, basterdwederik en kattenstaart) bijvoorbeeld bij de zandige heuvels ten westen van de voormalige steenfabriek, is niet uitgesloten. Bij de herinrichting van het terrein kunnen verblijfplaatsen van de soort (waardplanten) worden aangetast. Negatieve effecten op teunisbloempijlstaart zijn niet uitgesloten.

Overige beschermde ongewervelden worden binnen het deelgebied niet verwacht omdat geschikte habitats ontbreken.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van teunisbloempijlstaart is nodig om een effectbeoordeling mogelijk te maken en consequenties in het kader van de Wnb vast te stellen.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van overige insecten worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor insecten is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

2.10 OVERZICHT VAN RODE LIJST-SOORTEN

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van een selectie van Rode Lijstsoorten (§ 3.1.1) afkomstig uit de NDFF binnen het deelgebied NU inclusief een randzone van 100 m.

Tabel 2. Overzicht van Rode Lijst-soorten in de omgeving van deelgebied terrein De Groot. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (BIJ12, d.d. 27-01-2022) van laatste 10 jaar binnen 100 m rondom het deelgebied terrein De Groot). De soorten die reeds vermeld staan in tabel 1, zijn niet in deze tabel opgenomen. Van vogels worden alleen de broedvogels vermeld zonder jaarrond beschermd nest.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Artikel 3.10 A - fauna, B = Artikel 3.10 B - flora).

RL: Rode lijst status (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VN, VNW, VW1, VW2, VW3 = verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming van records in de NDFF.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 100 m rondom terrein De Groot.

TG: Soort is aangetroffen binnen de begrenzing van terrein De Groot (X) of kan hier worden verwacht (?).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	TG
Vaatplanten						
Beemdkroon	<i>Knautia arvensis</i>		KW	2019	1	X
Bosaardbei	<i>Fragaria vesca</i>		GE	2013	1	X

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records	TG
Engelse alant	<i>Inula britannica</i>		KW	2020	5	X
Kamgras	<i>Cynosurus cristatus</i>		GE	2021	9	X
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>		GE	2020	1	
Moeslook	<i>Allium oleraceum</i>		KW	2019	1	X
Schijnraket	<i>Erucastrum gallicum</i>		KW	2020	1	X
Stomp fonteinkruid	<i>Potamogeton obtusifolius</i>		KW	2019	5	?
Zoogdieren						
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	A	GE	2021	15	X
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	A	GE	2019	6	X
Vogels						
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	VR	GE	2021	50	X
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	VR	GE	2021	17	X
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	VR	GE	2022	19	X
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	VR	GE	2015	3	X
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	VR	KW	2020	2	X
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	VR	GE	2021	12	X
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	VR	GE	2021	18	X
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	VR	KW	2021	11	X
Matkop	<i>Parus montanus</i>	VR	GE	2017	4	X
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	VR	KW	2020	2	X
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	VR	GE	2021	29	?
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	VR	GE	2019	2	X
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	VR	KW	2021	10	?
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	VR	GE	2021	20	?
Torenavalk	<i>Falco tinnunculus</i>	VR	KW	2022	82	X
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	VR	KW	2013	2	?
Zomertaling	<i>Spatula querquedula</i>	VR	BE	2021	55	?
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	VR	KW	2014	1	?
Vissen						
Alver	<i>Alburnus alburnus</i>		KW	2016	3	X
Rivierdonderpad	<i>Cottus perifretum</i>		KW	2013	10	X
Serpeling	<i>Leuciscus leuciscus</i>		KW	2013	4	X

Vaatplanten

Er zijn uit de NDFF binnen 100 m afstand van het deelgebied 8 soorten vaatplanten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van terrein De Groot of die hier kunnen worden verwacht: beemdkroon, bosaardbei, Engelse alant, kamgras, korenbloem, moeslook, schijnraket en stomp fonteinkruid.

Voor vrijwel alle soorten geldt dat ze zijn waargenomen aan de randen van het deelgebied waar geen ingrepen zijn voorzien. Moeslook is in 2019 één keer waargenomen in de graslanden ten noorden van het steenfabrieksterrein. Gezien het huidige intensieve maaibeheer vormen de graslanden geen geschikte groeiplaats voor deze en andere soorten Rode lijst-vaatplanten, daarmee zijn negatieve effecten op bovengenoemde soorten uitgesloten.

Zoogdieren

Er zijn uit de NDFF twee zoogdiersoorten bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van terrein De Groot: haas is verspreid binnen het deelgebied waargenomen en heeft een voorkeur voor akkers, weilanden en kleinschalig gras- en bouwland. Konijn is voornamelijk waargenomen op het steenfabrieksterrein en langs de randen van het gebied. Binnen deelgebied TG vormen de zandige heuvels (figuur 8) ten westen van de steenfabriek geschikt

leefgebied voor deze soort. Tijdens het veldbezoek werden in de heuvels diverse konijnenholen aangetroffen. De geplande ingrepen op terrein De Groot tasten het bestaande landschap aan in de vorm van een kade- en uiterwaardverlaging, zonnepanelen en de komst van dag- en verblijfsrecreatie. Hierbij kunnen mogelijk verblijfplaatsen van konijn worden aangetast.

Vogels

Er zijn uit de NDFF 18 soorten vogels bekend die zijn aangetroffen binnen de begrenzing van terrein De Groot of die hier kunnen worden verwacht als broedvogel: boerenwaluw, gele kwikstaart, graspieper, grauwe vliegenvanger, grote lijster, huiswaluw, kneu, koekoek, matkop, nachtegaal, oeverloper, ringmus, slobeend, spotvogel, torenvalk, wielewaal, zomertaling en zomertortel.

Voor de meeste soorten geldt dat ze kunnen profiteren van de geplande maatregelen, zoals de aanleg van een natte natuurzone en de ontwikkeling van ooibos (figuur 10). De gebouwen op het steenfabrieksterrein vormen mogelijk broedplaatsen van boerenwaluw, huiswaluw, ringmus en torenvalk. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van de voorgenomen ingrepen zijn dan ook niet uitgesloten.

Vissen

Er zijn uit de NDFF 3 vissoorten met een Rode Lijst-status bekend uit de Rozendaalse Beek: alver, rivierdonderpad en serpeling. Stromende beken met een vrije uitmonding in rivieren kunnen belangrijk paai- en opgroeigebied zijn voor verschillende Rode Lijst vissoorten. Met de voorgenomen beekherstel-maatregelen kan ook (de monding van) de Rozendaalse Beek deze functie voor vissoorten vervullen.

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Drooglegging is een veel voorkomende tijdelijke maatregel om voorgenomen inrichtingswerkzaamheden te realiseren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

2.11 OVERZICHT INVASIEVE EXOTEN

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van invasieve exoten die bekend zijn uit de het deelgebied TG en de omgeving. Alleen de plantensoorten worden nader besproken.

Tabel 3. Overzicht van invasieve exoten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFD van laatste 10 jaar binnen 2 km van terrein De Groot) en van gegevens van Rijkswaterstaat van soorten uit de bovenloop van de IJssel (Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021).

Jaar: *Laatste jaar van waarneming.*

Records: *Aantal records in de NDFD binnen een zone van 2 km rondom terrein De Groot.*

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Jaar	Records
Vaatplanten			
Basterdduizendknoop	<i>Fallopia x bohémica</i>	2021	17
Japane duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>	2021	89
Sachalinse duizendknoop	<i>Fallopia sachalinensis</i>	2021	12
Hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>	2021	3
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>	2021	52
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	2021	117
Smalle waterpest	<i>Elodea nuttallii</i>	2021	17
Zoogdieren			
Muskusrat	<i>Ondatra zibethicus</i>	2021	177
Vogels			
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	2022	586
Reptielen			
Geelwangschildpad	<i>Trachemys scripta troosti</i>	2020	2
Lettersierschildpad	<i>Trachemys scripta</i>	2021	12
Roodwangschildpad	<i>Trachemys scripta elegans</i>	2021	14
Vissen			
Blauwband	<i>Pseudorasbora parva</i>	2015	177
Geleedpotigen			
Chineze wolhandkrab	<i>Eriocheir sinensis</i>	2017	1
Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft	<i>Orconectes limosus</i>	2014	1
Rode Amerikaanse rivierkreeft	<i>Procambarus clarkii</i>	2021	2

Invasieve plantensoorten

De NDFD bevat waarnemingen van 7 invasieve plantensoorten uit de omgeving van deelgebied TG: basterdduizendknoop, Japanse duizendknoop, Sachalinse duizendknoop, hemelboom, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest.

Binnen deelgebied TG zijn Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw, en smalle waterpest waargenomen. Japanse duizendknoop is overal langs de randen van het steenfabrieksterrein aangetroffen. Reuzenberenklauw is ook op het steenfabrieksterrein aangetroffen, verder langs de A348/N785, in het westelijk deel van het deelgebied en langs het Lathumse Veerpad. Smalle waterpest is bekend van 2 locaties langs de watergang aan de westkant van de A348. Deze invasieve waterplant is dusdanig ingeburgerd dat de soort in elke sloot voorkomt, uitroeien is niet meer mogelijk.

Vervolgonderzoek

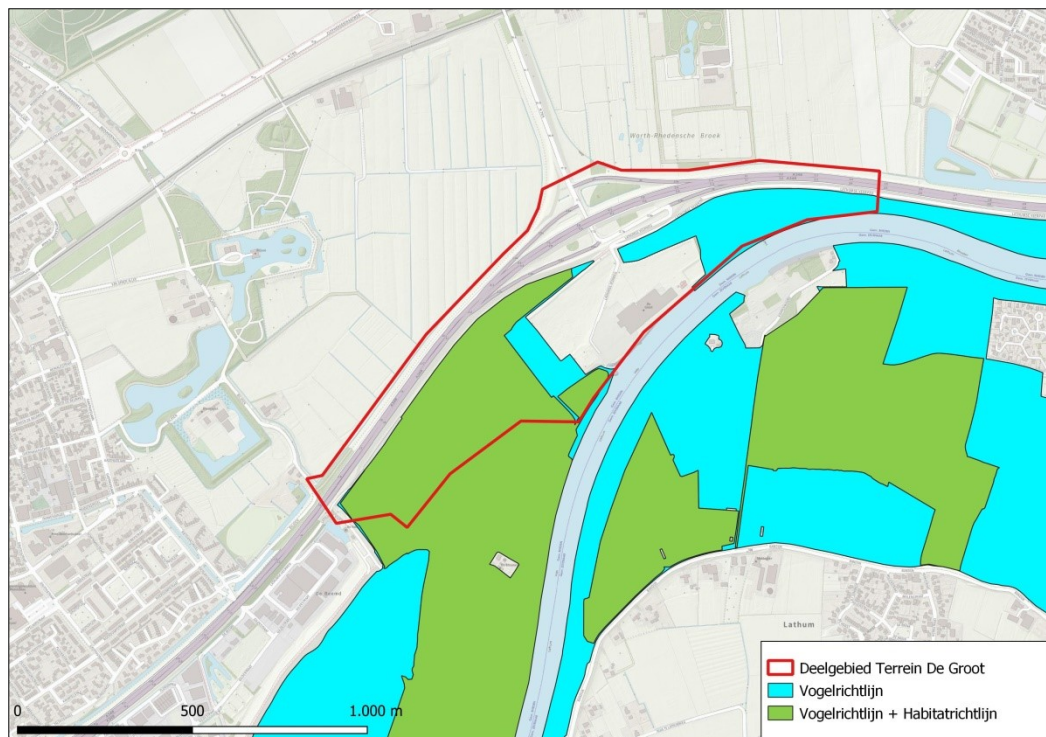
Uitbreiding van invasieve plantensoorten kan op den duur gevaarlijk zijn voor beschermde soorten en habitats. Als alle groeiplaatsen goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader uitgewerkt worden. Hiervoor dient vervolgonderzoek te worden uitgevoerd tijdens het groeiseizoen.

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

3.1 LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

Het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep van het RKP in het deelgebied terrein De Groot. In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen terrein De Groot extra Habitatrichtlijngebied begreemd (figuur 13). Een voortoets is nodig om te kunnen beoordelen of er kans is op negatieve effecten. In de volgende paragrafen worden de resultaten van de voortoets beschreven. Voor kwalificerende habitattypen en -soorten wordt aangegeven of negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, of dat negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significant negatieve effecten.

Figuur 13. Ligging van het deelgebied terrein De Groot (rood omlijnd) van het Rivierklimaatpark ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken. Het betreft zowel Vogelrichtlijngebied als Habitatrichtlijngebied. (Bron: Min. LNV, Ontwerp-wijzigingsbesluit d.d. 22-11-2021).

3.2 AFBAKENING VAN TE TOETSEN EFFECTEN

Realisatie van de verschillende maatregelen in het deelgebied TG kunnen leiden tot diverse storende factoren, enerzijds als gevolg van werkzaamheden tijdens de aanlegfase en anderzijds als gevolg van effecten tijdens de gebruiksfase. In tabel 4 worden mogelijke effecten opgesomd. In de paragrafen daarna worden de effecten beschreven.

Tabel 4. Mogelijke negatieve effecten van voorgenomen (inrichtings)werkzaamheden van het RKP in het deelgebied terrein De Groot op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (■ = kans op negatief effect; - = geen kans op negatief effect).

Mogelijke (negatieve) effecten	Kans op negatief effect	
	aanlegfase	gebruiksfase
Oppervlakteverlies: n.v.t.	-	-
Versnippering: n.v.t.	-	-
Verzuring/vermesting door stikstof uit de lucht: in zowel aanleg- als gebruiksfase.	■	■
Verontreiniging: n.v.t.	-	-
Verzoeting: n.v.t.	-	-
Verzilting: n.v.t.	-	-
Verdroging: n.v.t.	-	-
Vernatting: aanleg natuurzone rondom terrein De Groot creëert natte natuur.	-	-
Verandering stroomsnelheid: n.v.t.	-	-
Verandering overstromingsfrequentie: kadeverlagingen en uiterwaardverlaging hoogwater vrij terrein De Groot.	-	-
Verandering dynamiek substraat: n.v.t.	-	-
Verstoring door geluid: Tijdens de werkzaamheden kan er sprake zijn van geluidsverstoring. Dag- en verblijfsrecreatie op steenfabrieksterrein in gebruiksfase.	■	■
Verstoring door licht: tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase.	■	■
Verstoring door trilling: n.v.t., er is geen sprake van heien, boren etc.	-	-
Optische verstoring: Tijdens de aanleg kan sprake zijn van optische verstoring door beweging. Tijdens de gebruiksfase meer mensen op terrein De Groot door dag- en verblijfsrecreatie.	■	■
Verstoring door mechanische effecten: door (overmatige) recreatieve betreding in de gebruiksfase.	-	■

3.3 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATTYPEN

Tabel 5 geeft de habitattypen weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per habitatype is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 5. Overzicht van aangewezen habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Rijntakken. Doelstelling: = behoud, > uitbreiding/verbetering.

Habitatype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>	=
H3270 Slikkige rivieroeveren	>	>
H6120 Stroomdalgraslanden	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=
H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A Glanshaverhooilanden	>	>
H6510B Vossenstaarthooilanden	>	>
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	>	>
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zacht houtooibossen)	=	>
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	=
H91F0 Droge hardhoutooibossen	>	>

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied De Groot extra Habitatrichtlijngebied begrensd. In het westen van het deelgebied wordt (ook deels in de aangrenzende Velperwaarden, die onderdeel zijn van deelgebied Noordelijke uiterwaarden) 19,94 ha ontwikkeld van de habitattypen Slikkige rivieroever (H3270), Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, glanshaver (H6510A) en Droge hardhoutoibossen (H91FO).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Op de locatie van het nieuwe Habitatrichtlijngebied vindt ontwikkeling van natuurwaarden plaats, waaronder oibos. De voorgenomen ontwikkeling van natuurwaarden en de begrenzing van nieuwe habitattypen moet op elkaar worden afgestemd. Wanneer deze afstemming niet plaats vindt kunnen negatieve effecten van de voorgenomen ingreep niet worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Zowel tijdens de aanlegfase als tijdens de gebruiksfase zijn effecten van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats niet op voorhand uitgesloten.

Voor de aanlegwerkzaamheden in verband met de voorgenomen ingreep geldt ten aanzien van stikstofdepositie in de Wnb een vrijstelling van vergunningplicht. Op basis van artikel 2.9a van de Wnb geldt sinds 1 juli 2021 namelijk een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor activiteiten van de bouwsector. De partiële vrijstelling houdt in dat de tijdelijke gevolgen van de door de bouw veroorzaakte stikstofdepositie buiten beschouwing worden gelaten bij de natuurvergunning. Ook een toetsing op lokale effecten (AERIUS-calculatie) is niet meer nodig. De vrijstelling heeft betrekking op het bouwen en slopen van een bouwwerk en voor het aanleggen, veranderen en verwijderen van een werk. Daarnaast vallen de vervoersbewegingen die samenhangen met de werkzaamheden onder de vrijstelling.

Door de aanleg van het RKP wordt het gebied interessanter voor recreatie. Dit kan leiden tot extra vervoersbewegingen en hiermee ook met extra stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats. Met behulp van het rekeninstrument Aeriusscalculator kan inzichtelijk worden gemaakt of hiervan sprake is in de gebruiksfase van het RKP.

Mechanische verstoring

Aantasting van glanshaverhoïlanden en stroomdalgraslanden is op voorhand niet uitgesloten bij overmatige betreding door recreatie (en hieraan gekoppeld activiteiten als pluk en fotografie). Dit geldt nog meer voor het habitatype droge hardhoutoibossen. Dit zeldzame habitatype heeft een bijzondere ondergroei met opvallende soorten in de kruidlaag die kwetsbaar is voor betreding.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculator. Een significant negatief effect kan hierbij op voorhand niet worden uitgesloten.

Tijdens de gebruiksfase kan sprake zijn van mechanische verstoring van de habitattypen Glanshaverhooilanden (H6510A) en Stroomdalgraslanden (H6120). Indien struinpaden door deze habitattypen worden aangelegd, dienen de effecten van betreding op de typische soorten van deze habitattypen onderzocht te worden. Aanleg van struinpaden door droge hardhoutoibossen (H91F0) moet worden vermeden.

3.4 TOETSING KWALIFICERENDE HABITATSOORTEN

Tabel 6 geeft de aangewezen habitattoorten weer van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Per habitattoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven.

Tabel 6. Overzicht van aangewezen habitattoorten met instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering.

Habitattoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
H1095 Zeeprik	>	>	>
H1099 Rivierprik	>	>	>
H1102 Elft	=	=	>
H1106 Zalm	=	=	>
H1134 Bittervoorn	=	=	=
H1145 Grote modderkruiper	>	>	>
H1149 Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163 Rivierdonderpad	=	=	=
H1166 Kamsalamander *	>	>	>
H1318 Meervleermuis	=	=	=
H1337 Bever	=	>	>

*: Het doelbereik van HR-doelen dient exclusief binnen de HR-gebieden te worden gerealiseerd, met uitzondering van kamsalamander. Een goede instandhouding van deze soort is alleen mogelijk wanneer naast behoud en uitbreiding van het leefgebied in HR-gebied ook het leefgebied in delen van het VR-gebied wordt behouden en versterkt (Provincie Gelderland, 2018).

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van de aangewezen stroomminnende vissoorten uit tabel 6 (zeeprik, rivierprik, elft, zalm) ontbreekt het aan geschikt habitat binnen de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied in het deelgebied De Groot. Het kleine deel van de Rozendaalse Beek (monding met de IJssel) en tijdelijke wateren als gevolg van overstroming kunnen geschikt zijn voor bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en rivierdonderpad.

Kamsalamander komt binnen het deelgebied terrein De Groot zowel binnen het Habitatrichtlijngebied als het Vogelrichtlijngebied niet voor. Het ontbreekt hier aan geschikt (visvrij) voortplantingshabitat.

Meervleermuis is een gebouwbewonende soort. Het rivierengebied vormt voor deze soort belangrijk foeragegebied.

Voor bever vormt de Rozendaalse Beek met naastgelegen oibosje geschikt leefgebied.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

In het westen van terrein De Groot is voorzien om natuurwaarden te ontwikkelen, waaronder oibos. Mogelijk vormen de aldaar aanwezige slootjes tussen de agrarische percelen ook geschikt leefgebied voor grote modderkruiper. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is noodzakelijk ten behoeve van de effectbeoordeling, zie ook § 2.8.

Bij het beekherstel van de Rozendaalse Beek is een negatief effect op mogelijk aanwezige bittervoorn, grote- en kleine modderkruiper en rivierdonderpad niet op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten op deze aangewezen vissoorten en meervleermuis zijn uitgesloten, indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

Mogelijk vormt de Rozendaalse Beek ten tijde van de uitvoering van het beekherstel bezet leefgebied van bever. Om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op bever als gevolg van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen van het RKP, dient een actueel beeld te bestaan van de verspreiding van deze soort. Hiervoor dient kort voor de uitvoering van het beekherstel vervolgonderzoek naar bever plaats te vinden, zie ook § 2.4.

Voorkómen van negatieve effecten op vissen

In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om eventuele drooglegging van de wateren onder ecologische begeleiding uit te voeren. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang (tijdelijk) wordt drooggelegd, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de watergang, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat de vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de watergang.

Voorkómen van negatieve effecten op vleermuizen

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragerende vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige LED-vlaklichtverlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (dijken, talud van de A12 en de IJsselbrug, waterplassen en struweelhagen in de Velperwaarden, Rozendaalse Beek en de rivieren).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op de aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is nodig naar bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bever, zie ook toetsing Wnb § 2.8 en § 2.4.

Significant negatieve effecten op de overige aangewezen habitatsoorten als gevolg van de inrichting van het Rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen.

3.5 TOETSING AANGEWENZEN VOGELSOORTEN

3.5.1 Toetsing kwalificerende broedvogelsoorten

Tabel 7 geeft de aangewezen broedvogelsoorten weer van N2000-gebied Rijntakken. Per broedvogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied TG uitgerekend.

Helaas ontbreken gestandaardiseerde broedvogelgegevens voor TG binnen de NDFF en zijn slechts losse waarnemingen bekend.

Tabel 7. Overzicht aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor het deelgebied TG is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van het aantal broedparen aangegeven. Huidige populatie is onbekend (geen NDFF/Sovon-data). Doelstelling: =: behoud, >: uitbreiding/verbetering, <: achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling aantal broedparen	Doelstelling	Huidige	
				broedparen TG	Populatie TG	
A004	dodaars	=	=	45	0,13	-
A017	aalscholver	=	=	660	1,8	-
A021	roerdomp	>	>	20	0,06	-
A022	woudaap	>	>	20	0,06	-
A119	porseleinhoen	>	>	40	0,13	-
A122	kwartelkoning	>	>	160	0,4	-
A153	watersnip	=	=	17	0,03	-
A197	zwarte stern	=	=	240	0,06	-
A229	ijsvogel	=	=	25	0,06	-
A249	oeverzwaluw	=	=	680	1,8	-
A272	blauwborst	=	=	95	0,27	-
A298	grote karekiet	>	>	70	0,2	-

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Aangewezen broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken komen momenteel niet voor in het deelgebied TG. Van terrein De Groot zijn geen BMP-tellingen bekend. Het deelgebied kent alleen oppervlaktewater ter plaatse van de monding van de Rozendaalse Beek. Met uitzondering van ijsvogel (deels begroeide steilwand nabij de monding van de Rozendaalse Beek) ontbreekt geschikt broedhabitat voor de meeste kwalificerende broedvogelsoorten.

Het geoportaal van de provincie Gelderland geeft voor verschillende in tabel 7 aangegeven broedvogelsoorten aan dat er “bezet geschikt leefgebied” is. De gegevens in het geoportaal zijn waarschijnlijk gebaseerd op alle typen van waarnemingen van een soort in de NDFF. Dit betekent echter nog niet dat er ook daadwerkelijk altijd geschikt broedgebied aanwezig is. (<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/>).

De betreffende vogelsoorten broeden in water-, moeras- en rietvegetaties (dodaars, roerdomp, woudaap, porseleinhoen, watersnip, zwarte stern, grote karekiet), in vochtig tot nat, extensief beheerd en rijk gestructureerd grasland (watersnip), in hooiland of extensief beheerde akkers (kwartelkoning), kale steilwanden (oeverzwaluw), dichte struikenrijke vochtige vegetaties (blauwborst) en in kolonies in bomen nabij grote wateren (aalscholver). In het deelgebied ontbreken dergelijke specifieke habitats. Het huidige grasland, steenfabrieksterrein en de dijken zijn ongeschikt als broedbiotoop voor deze soorten.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen bij de realisatie van het rivierklimaatpark kunnen mogelijk leiden tot nieuw geschikt leefgebied voor een aantal aangewezen broedvogelsoorten die gebonden zijn aan natte natuur.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Bij het beekherstel van de Rozendaalse Beek is een negatief effect op mogelijk aanwezige ijsvogel niet op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten op deze aangewezen broedvogel

kunnen worden voorkomen indien onderstaande voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn uitgesloten indien de voorgestelde mitigerende maatregel wordt getroffen.

3.5.2 Toetsing kwalificerende niet-broedvogelsoorten

Tabel 8 geeft de niet-broedvogelsoorten weer waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Per vogelsoort is de betreffende instandhoudingsdoelstelling weergegeven. Op basis van het relatieve oppervlakte-aandeel is tevens de doelstelling voor het deelgebied TG uitgerekend.

Tabel 8. Overzicht aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken met vermelding van instandhoudingsdoelstellingen. Voor terrein De Groot (TG) is op basis van het oppervlakteaandeel de doelomvang van de populatie aangegeven, alsook de huidige omvang (op basis van het seizoensgemiddelde watervogelmonitoring-telgegevens (Sovon, 2021) van 2017, 2019 en 2020. Deze gemiddelde aantallen zijn terug te vinden in kolom Gemiddeld aanwezig TG. Gebiedsfunctie (GF): S: slaap- en rustplaats, F: foerageergebied; Doelstelling: = behoud, > uitbreiding/verbetering, = (<) achteruitgang ten gunste van andere soort toegestaan.

Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling TG	Gemiddeld aanwezig TG
A005 fuut	=	=	S,F	570	1,5	-
A017 aalscholver	=	=	S,F	1.300	3,5	0,4
A037 kleine zwaan	=	=	S,F	100	0,26	-
A038 wilde zwaan	=	=	S,F	30	0,26	-
A041 kolgans	=	=	S	180.100	480,2	-
A041 kolgans	=	=	F	35.400	94,4	64
A043 grauwe gans	=	=	S	21.500	57,3	-
A043 grauwe gans	=	=	F	8.300	22,1	18
A045 brandgans	=	=	F	920	2,46	0,8
A045 brandgans	=	=	S	5.200	13,9	-
A048 bergeend	=	=	S,F	120	0,33	0,06
A050 smient	=	=	S,F	17.900	47,7	0,17
A051 kraakeend	=	=	F	340	0,9	1,5
A052 wintertaling	=	=	F	1.100	2,9	0,4
A053 wilde eend	=	=	F	6.100	16,3	0,9
A054 pijlstaart	=	=	F	130	0,33	-
A056 slobbeend	=	=	F	400	1,06	0,03
A059 tafeleend	=	=	F	990	2,6	0,004
A061 kuifeend	=	=	F	2.300	6,1	0,5
A068 nonnetje	=	=	F	40	0,1	-
A125 meerkoet	=	=	F	8.100	21,6	2,3
A130 scholekster	=	=	S,F	340	0,9	0,25
A140 goudplevier	=	=	F	140	0,36	-

Niet broedvogelsoort	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	GF	Doelstelling populatie Rijntakken	Doelstelling TG	Gemiddeld aanwezig TG
A142 kievit	=	=	F	8.100	21,6	3
A151 kemphaan	=	=	F	1.000	2,67	-
A156 grutto	=	=	S,F	690	1,8	-
A160 wulp	=	=	S,F	850	2,26	-
A162 tureluur	=	=	S,F	65	0,17	-
A702 toendrarietgans	=	=	S	2.800	7,47	-
A702 toendrarietgans	=	=	F	125	0,33	-

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De westelijke helft van deelgebied TG valt binnen een Sovon-telgebied watervogelmonitoring (zie deelrapport onderzoeksmethode, figuur 4). Van het gebied zijn gestandaardiseerde watervogelmonitoringtellingen beschikbaar uit 2017, 2019 en 2020 (Sovon, 2021).

Het foerageergebied van deze aangewezen niet-broedvogelsoorten bestaat uit open water, graslanden, akkers, slikoevers en plasdrasterreinen. Het deelgebied bestaat grotendeels uit steenfabrieksterrein, grasland en een paar kleine oobossen. Er is maar heel weinig water aanwezig. Voor de verschillende ganzensoorten is er foerageergebied aanwezig in de vorm van grasland.

De slaap- of rustgebieden bestaan voor de meeste soorten uit open water. Aalscholver slaapt in kolonies die zich meestal in bomen nabij water bevinden. In het deelgebied is geen slaapplek van de aalscholver bekend in de NDFF. Geschikte slaapplekken voor watervogels in de vorm van grote plassen zijn niet aanwezig.

Op basis van het oppervlakte-aandeel van het deelgebied TG blijkt, met uitzondering van krakeend, dat voor alle overige aangewezen niet-broedvogelsoorten de lokale doelpopulatie niet of nauwelijks wordt bereikt. Sommige soorten ontbreken in het deelgebied TG.

Er is een klein deel te ontwikkelen oobos gepland op een plaats waar nu grasland is, ca. 2 ha, inclusief het deel in de Rhedense Laag en Steegse Haven. Rondom het terrein De Groot wordt natte natuur gecreëerd. De maatregelen die gepland staan voor dit deelgebied zijn gunstig voor aangewezen niet-broedvogels. Het foerageerdeel op de aanwezige graslanden blijft grotendeels intact. Wellicht wordt het door de geplande vernatting ook geschikt als (kleine) slaapplek voor sommige niet-broedvogelsoorten.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Tijdens aanlegwerkzaamheden zijn tijdelijke effecten van licht-, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie (licht-, geluid- en optische verstoring door bezoekers aan dagverblijfsrecreatie op het voormalig steenfabrieksterrein, wandelaars en evt. loslopende honden). Vooral ten aanzien van recreatie zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied niet op voorhand uit te sluiten.

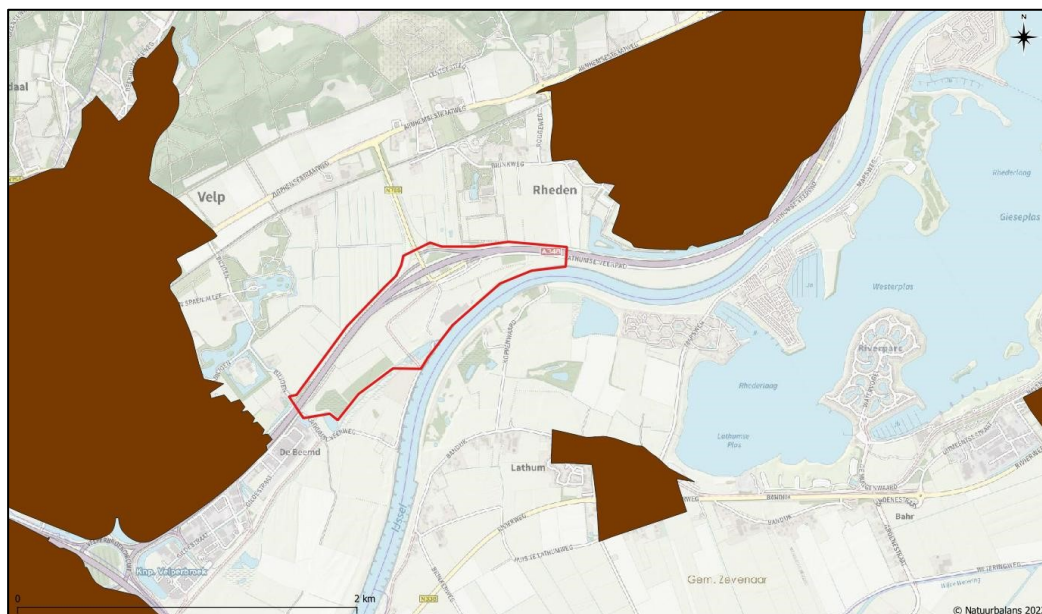
Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Significant negatieve effecten op aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark zijn ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied door mogelijke toename recreatiedruk met evt. loslopende honden) niet op voorhand uitgesloten. Hiervoor zal een passende beoordeling moeten worden uitgevoerd.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Terrein De Groot ligt volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 14). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is dus van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uit maken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Binnen het deelgebied zijn meerdere bomenrijen en bosjes groter dan 10 are aanwezig waarop de regels van toepassing zijn voor de meldplicht. Ten aanzien van de herplantplicht is deze wellicht ook van toepassing, rekening houdend met de uitzonderingen van art. 3.91.2 uit de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022). Voor locaties die in het Gelders Natuurnetwerk liggen geldt mogelijk ook een oppervlaktetoeslag.

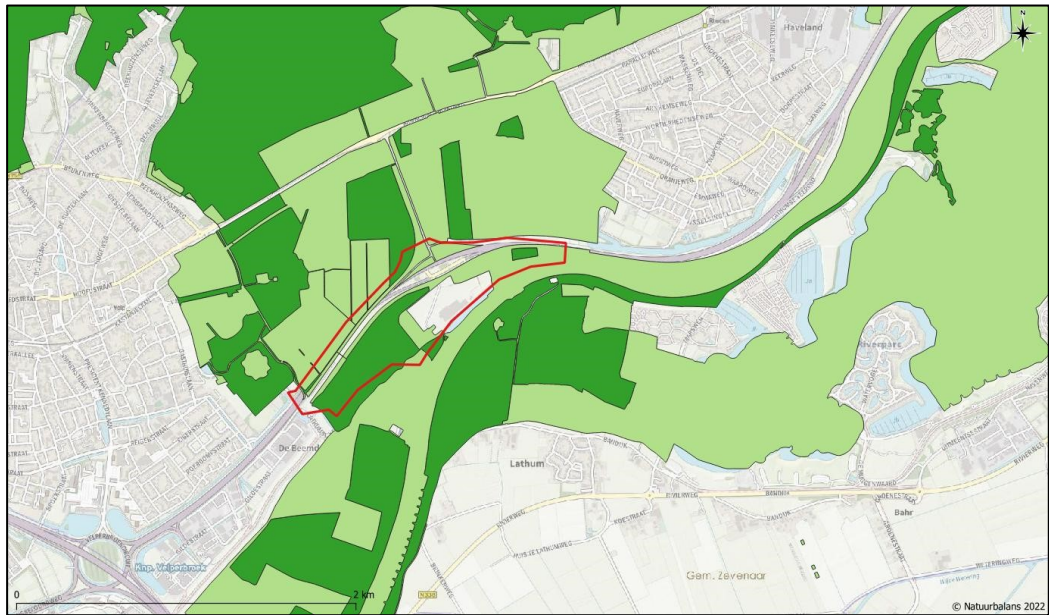

Figuur 14. Ligging van terrein De Groot (rode omlijning) ten opzichte van de bebouwde kom Houtopstanden (bruine vlakken). Bron: Nationaal Georegister.

5 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: GNN EN GO

Terrein De Groot ligt zowel in de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk als van de Groene Ontwikkelingszone (figuur 15).

Figuur 15. Ligging van deelgebied terrein De Groot ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Nationaal Georegister.

Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

Het deelgebied terrein De Groot valt onder het deelgebied 175 'IJsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek' (bron: Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten). De Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het betreffende deelgebied zijn weergegeven in figuur 16 (bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone).

ALGEMEEN	Nr.	175
	Gebiedsnaam	IJsseluiterwaarden IJsselkop - Giesbeek
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust • onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe • grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard) • Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel • het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen. • het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluiterwaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur • leefgebied rugstreeppad • leefgebied das • leefgebied steenuil • Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom) • Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken) • Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
	aardkundige waarden	-
	waardevol open gebied of verkaveling	-
	parel	-
	natte landnatuur	• ja, natte habitattypen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkelen weidevogelpopulaties • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden • Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden • ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen • ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers • ontwikkeling hardhoutoobossen • ontwikkeling zachthoutoobossen • ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden • ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel • ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander • ontwikkeling beekmondingen • ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivieronderpad • ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338 • ontwikkeling heggenlandschap • ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten • behoud reliëf kronkelwaarden
	ecologische verbindingen met evz-model	-

Figuur 16. Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen IJsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek. Bron: Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone.

Effectbepaling kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

In tabel 9 worden de ingrepen voor deelgebied De Groot getoetst aan de kernkwaliteiten en in tabel 10 aan de ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 'Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek'. In de tabellen is aangegeven of de ingrepen een effect hebben op de specifieke onderdelen. Zo ja, dan volgt onder de tabellen bij het betreffende cijfer een nadere analyse van het effect.

Tabel 9. Toetsing kernkwaliteiten Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap	Van toepassing	Niet van toepassing
Matig dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasparentransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust		x
Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe		x
Grotendeels vergraven voor klei- en zandwinning; enkele onvergraven stroomruggen met stroomdalgrasland (Velperwaarden) en glanshaverhooiland (Vaalwaard)		x
Beekhuizense Beek mondt uit in de IJssel		x
Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen		x
Het plaatselijk bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de Ijsseluiterwaarden, ook hagen als ecologische infrastructuur		x
Leefgebied rugstreepad	1	
Leefgebied das	1	
Leefgebied steenuil	1	
Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom)	2	
Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen op pollen, steenfabrieken, jachthavens, waterstaatswerken)		x
Rust, ruimte en duisternis m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden	3	
Aardkundige waarden		
-		
Waardevol open gebied of verkaveling		
-		
Parel		
-		
Natte landnatuur		
Ja, natte habitattypen	4	

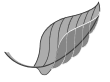
Tabel 10. Toetsing ontwikkelingsdoelen Ijsseluiterwaarden IJsselkop – Giesbeek.

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden		x
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	4	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers		x
Ontwikkeling hardhoutoibossen	5	
Ontwikkeling zachthoutoibossen	5	

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkelen weidevogelpopulaties		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel		x
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander		x
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters		x
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap		x
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	Van toepassing	Niet van toepassing
Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden		x
Ontwikkeling waterplanten-gemeenschappen	4	
Ontwikkeling gemeenschappen van slikkige oevers		x
Ontwikkeling hardhoutooibossen	5	
Ontwikkeling zachthoutooibossen	5	
Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden		x
Ontwikkeling populaties van water- en moerasvogels, waaronder porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel		x
Ontwikkelen populatie knoflookpad en kamsalamander		x
Ontwikkeling beekmondingen		x
Ontwikkeling populaties van vissen van traagstromende en stilstaande wateren, waar onder: bittervoorn, kleine en grote modderkruiper, rivierdonderpad		x
Ontwikkeling populatie bevers en otters		x
Vermindering barrièrewerking A348, N325, N348 en N338		x
Ontwikkeling heggenlandschap		x
Ontwikkeling coulissenlandschap met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten		x
Behoud reliëf kronkelwaarden		x
Ecologische verbindingen met evz-model		
-		

1) Leefgebied rugstreepad, das en steenuil.

Rugstreepad is één keer waargenomen op de zuidelijke rand van het deelgebied bij de Rozendaalse Beek. Binnen deelgebied TG zijn geen (visvrije) wateren aanwezig die geschikt kunnen zijn als voortplantingswater. Wanneer tijdens de aanlegfase tijdelijke wateren ontstaan, bijvoorbeeld regenplassen, dan kunnen deze snel gekoloniseerd worden door rugstreepad. In dat geval kan een Wnb-ontheffing aan de orde komen (zie toetsing Wnb §2.7).

Van das zijn tijdens het veldbezoek neusputjes en een latrine rondom het steenfabrieksterrein aangetroffen en in prikkeldraad langs het Latumse Veerpad werden dassenharen aangetroffen. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb §2.4).

Steenuil is niet bekend uit het deelgebied maar het steenfabrieksterrein vormt mogelijk geschikt broedbiotoop voor deze soort. Voor de effectbepaling is nader onderzoek nodig (zie toetsing Wnb §2.5).

2) Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen (Veluwezoom).

Op terrein De Groot wordt een uitzichtpunt gerealiseerd om de beleving van de IJssel te versterken. Hierbij ontstaat er tegelijkertijd ook een fraai uitzicht op de Veluwezoom.

3) Rust, ruimte en duisternis.

Tijdens het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen zijn tijdelijke effecten van licht-, geluid en optische verstoring mogelijk. Tijdens de gebruiksfase zijn meer permanente negatieve effecten mogelijk als gevolg van toegenomen recreatie (grotere toegankelijkheid gebied, dag- en verblijfsrecreatie en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden) niet op voorhand uitgesloten. Ook kan mogelijk nachtelijk gebruik van verlichting tijdens recreatie voor verstoring van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zorgen. Deze effecten dienen nader onderzocht te worden (zie §3.5.2 toetsing Natura 2000).

4) Ontwikkeling natte landnatuur en waterplanten-gemeenschappen.

Rondom terrein De Groot zijn kade- en uiterwaardverlagingen voorzien, waardoor er een natte natuurzone wordt gecreëerd waar zich waterplanten-gemeenschappen kunnen ontwikkelen.

5) Ontwikkeling ooibossen.

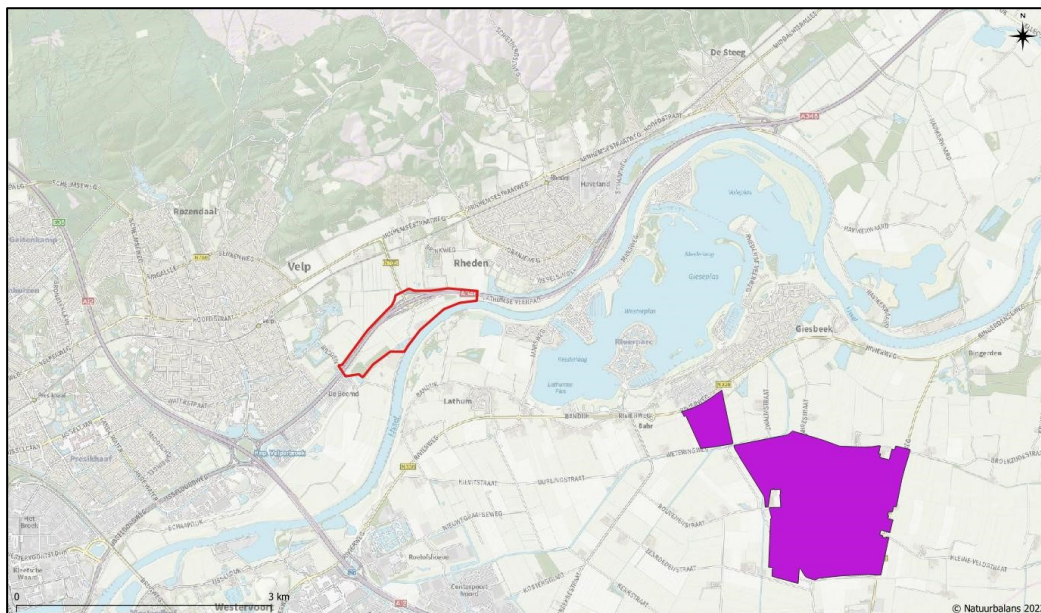
Het bestaande ooibos wordt uitgebreid op een plaats waar nu grasland is, inclusief het deel in de Rhedense Laag en Steegse Haven.

Conclusie effectbepaling

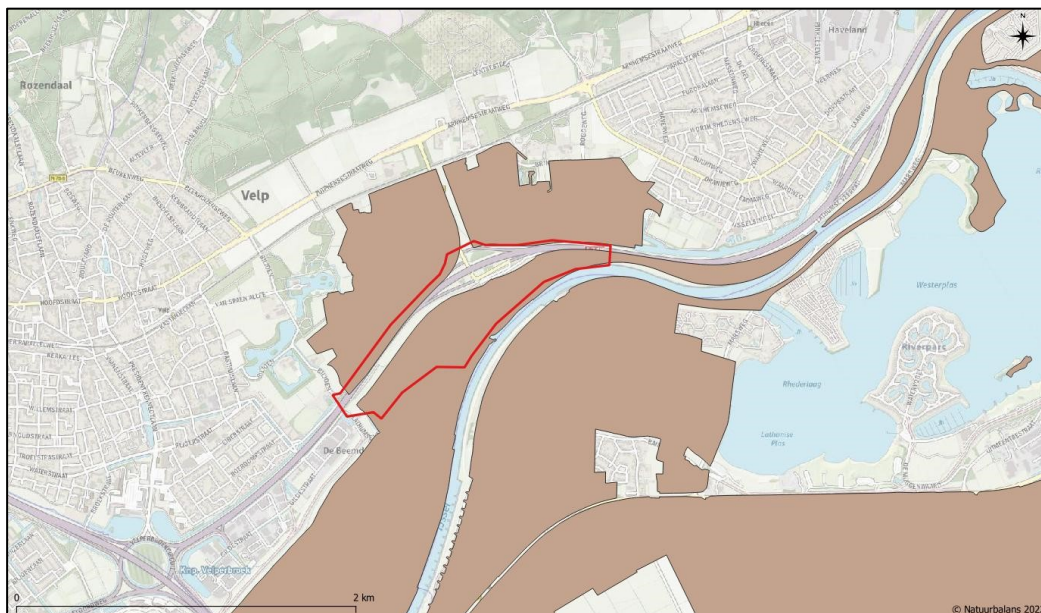
De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteiten 'rust' en 'duisternis' van het Gelders Natuurnetwerk. Dit dient nader onderzocht te worden, zie ook §2.3 en § 3.5.2).

6 TOETSING OMGEVINGSVERORDENING: WEIDEVOGELGEBIED EN GANZENRUSTGEBIED

Het RKP-deelgebied terrein De Groot ligt volledig buiten Weidevogelgebied (figuur 17) en volledig binnen Ganzenrustgebied (figuur 18). Bron: Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022).

Figuur 17. Ligging van deelgebied terrein De Groot (rood omlijnd) ten opzichte van Weidevogelgebied (paars). Bron: Nationaal Georegister.

Figuur 18. Ligging van deelgebied terrein De Groot (rood omlijnd) ten opzichte van Ganzenrustgebied (bruin). Bron: Nationaal Georegister.

Weidevogelgebied

Deelgebied terrein De Groot ligt geheel buiten Weidevogelgebied (figuur 14). Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 3 kilometer afstand ten oosten van het gebied.

Ganzenrustgebied

De aantallen ganzen zijn alleen in 2017, 2019 en 2020 geteld (Sovon, 2021). De aantallen waargenomen ganzen zijn hieronder in tabel 11 berekend als seizoensgemiddelde. Het gebied is slechts geschikt voor foeragerende ganzen. Er zijn geen (grote) wateren aanwezig die als slaapplek gebruikt kunnen worden. Op basis van de aangetroffen aantallen is het gebied van geringe betekenis voor foeragerende ganzen.

Tabel 11. Overzicht van het aantal ganzen (seizoensgemiddelde) in deelgebied terrein De Groot in de jaren 2017, 2019 en 2020 (Bron: Sovon vogelonderzoek Nederland 2021).

Waargenomen ganzensoorten	Gemiddelde 2017-'19-'20
Brandgans	0,8
Grauwe gans	18
Kolgans	64

Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van een aantal beschermde soorten en soortgroepen is nodig ten behoeve van de natuur-effect-beoordeling in het kader van de Wnb en de Omgevingsverordening Gelderland.(§ 7.2).
- Negatieve effecten op broedvogels (uitgezonderd de jaarrond beschermde soorten), kunnen worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 van de Wnb voorkomen.
- Het verspreidingsbeeld van de beschouwde Rode Lijst-soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is onvoldoende actueel en onvolledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Negatieve effecten op konijn, boerenwaluw, huiswaluw, ringmus en torenvalk zijn niet uitgesloten.
- Het verspreidingsbeeld van invasieve plantensoorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is onvoldoende actueel en volledig om effecten te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid en verspreiding van invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Op basis hiervan kunnen beheermaatregelen worden getroffen en kan verdere verspreiding als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden worden vermeden.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Natura 2000-gebied Rijntakken ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om de aard en omvang van de effecten te bepalen en mitigerende maatregelen vast te stellen is een Passende beoordeling noodzakelijk. Mogelijk significant negatieve effecten zijn van toepassing op:
 - habitattypen H6120, H6510A en H91F0: kans op mechanische verstoring als gevolg van (overmatig) recreatief gebruik (struinpaden).
 - aangewezen niet-broedvogelsoorten als gevolg van de inrichting van het rivierklimaatpark ten aanzien van het aspect recreatie (grotere toegankelijkheid gebied, dag- en verblijfsrecreatie en mogelijk ook toename recreatiedruk met evt. loslopende honden).

Wet natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

- Terrein De Groot ligt volledig buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 19). Het onderdeel Houtopstanden van de Wnb is van toepassing op eventuele kap van bomen en/of struiken indien deze deel uitmaken van een bomenrij van meer dan 21 bomen of een bos(je) groter dan 10 are.

Gelders Natuurnetwerk Nederland en Omgevingsverordening Gelderland

- De voorgenomen maatregelen van het RKP ten aanzien van het onderdeel recreatie hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteit 'rust' en 'duisternis' van het Gelders Natuurnetwerk. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2).
- De ingrepen hebben geen negatieve effecten op Weidevogelgebieden, het deelgebied terrein De Groot ligt volledig buiten aangewezen Weidevogelgebieden.
- Deelgebied terrein De Groot ligt volledig binnen Ganzenrustgebied. De voorgenomen ingrepen hebben mogelijk een negatief effect. Nader onderzoek is noodzakelijk (§ 7.2)

7.2 VERVOLGONDERZOEK

- Het verspreidingsbeeld van bunzing, das, hermelijn, otter, waterspitsmuis, ringslang en teunisbloempijlstaart in het deelgebied TG is niet compleet. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid (afwezigheid) van deze soorten is nodig, zodat (negatieve) effecten van de ingreep kunnen worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen kunnen worden aangegeven.
- Onderzoek naar de aanwezigheid (afwezigheid) van jaarrond beschermde vogels is noodzakelijk zodat (negatieve) effecten van de ingreep kunnen worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen kunnen worden aangegeven.
- Bij de herbestemming van het steenfabrieksterrein kunnen verblijfplaatsen van kerkuil, steenmarter en vleermuizen worden aangetast. Nader onderzoek naar aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen en vliegroutes is noodzakelijk.
- Vervolgonderzoek naar invasieve plantensoorten is noodzakelijk. Als alle groeiplaatsen hiervan goed in beeld zijn kunnen eventuele bestrijdings- en beheermethoden nader worden uitgewerkt. Ook kan worden voorkomen dat de invasieve plantensoorten zich verder verspreiden als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden.
- Bij beekherstel Rozendaalse Beek: nader onderzoek aanwezigheid bittervoorn, grote- en kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bever.
- In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Rijntakken (LNV, 2021) is binnen het deelgebied TG nieuw Habitatrictlijngebied begrensd. De aard en ligging van de hierbinnen begrensde habitattypen moet nog worden vastgesteld, alsook het evt. (negatieve) effect van de realisatie van het RKP.
- Aangewezen niet-broedvogelsoorten van het N2000-gebied Rijntakken: Slaapplaats- en watervogeltellingen zijn alleen voor het westelijk deel van het Vogelrichtlijngebied binnen TG uitgevoerd. Een gebiedsdekkende inventarisatie kan meer informatie geven over mogelijke (negatieve) effecten van de ingreep.
- Ganzenrustgebieden: Alleen voor het westelijk deel van het deelgebied TG zijn telgegevens van ganzen beschikbaar. De beschikbare gegevens geven geen gebiedsdekkend beeld van het de ganzenrustgebied binnen TG. Om mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen maatregelen van het RKP te kunnen beoordelen op ganzenrustgebieden is nader onderzoek noodzakelijk. Uit het onderzoek moet blijken hoe de ganzen het volledige rustgebied gebruiken, waar de concentratie ganzen hoog of laag is en waar de ganzen vooral foerageren.
- Stikstofdepositie in de gebruiksfase: Er kan sprake zijn van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden als gevolg van een toename in de

recreatie en de hierbij behorende toename in verkeersbewegingen. Of hiervan sprake is kan nader bepaald worden door middel van een Aeriusscalculatie.

- Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben 'Regels Versterking Groene Ontwikkelingszone' vastgesteld, waar een rekenmethodiek onderdeel van uitmaakt. Met behulp van de rekenmethode kan onderbouwd worden of er per saldo en naar ratio sprake is van versterking van natuurwaarden.

8 BRONNEN

- BIJ12, 2022. Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag terrein De Groot 27-01-2022.
- Min. LNV, 2021. Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken. Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied | DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging), d.d. 22-11-2021.
- Min. LNV: *Overzicht soorten invasieve planten*.
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/invasieve-planten>
- Nationaal Georegister. *Natuur- Kernen wet natuurbescherming, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_c/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Ganzenrustgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Gelders natuurnetwerk (GNN), provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Groene ontwikkelingszone, provincie Gelderland*. https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Nationaal Georegister. *Omgevingsverordening- Weidevogelgebieden, provincie Gelderland*.
https://geoserver.gelderland.nl/geoserver/ngr_verordening/wfs?service=WFS
- Provincie Gelderland, 2018. Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (038).
- Provincie Gelderland: *Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*. https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09_733.pdf
- Provincie Gelderland: *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*.
<https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/>
- Provincie Gelderland: *Gebiedskaart Rijntakken*
<https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Gebiedskaart/index.html?gebiednaam=Rijntakken>
- Provincie Gelderland: *Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten*
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Rijkswaterstaat. Vismonitoring Rijkswateren 2011-2021.
- SOVON. Telgegevens van winter- en watervogels 2011-2021.
- Stokman, A.A.A., 2020. Rivierklimaatpark IJsselpoort. Notitie Voorkeursalternatief. Referentienr. 107463-90b/20- 004.396, Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., Deventer.
- Unielijst EU-Exotenverordening Nr. 1143/2014.
- Vogelwerkgroep Arnhem e.o., 2017. Wulpen bedreigd door windmolens op Koningspleij-Noord. Brief aan PS Provincie Gelderland, ingekomen d.d. 9-1-2017, PS2017-25 / 2017-000178.